

M. Warschawski & G. Taut

Τί είναι ο σιωνισμός

Μια μαρξιστική προσέγγιση

Πρωτοποριακή Βιβλιοθήκη
Αθήνα 2003

Michel Warschawski & G. Taut

Τί είναι ο σιωνισμός

Μια μαρξιστική προσέγγιση

Πρωτοποριακή Βιβλιοθήκη

Αθήνα 2003

Michel Warschawski & G.Taut

Τί είναι ο σιωνισμός (μια μαρξιστική προσέγγιση)

Μετάφραση από τα γαλλικά

Τίτλος πρωτοτύπου: *Origines et dynamique du Sionisme*, από:
Quatrième Internationale, 40e année, 3e série, n° 7 & 8, 1982.

Εκδόσεις Πρωτοποριακή Βιβλιοθήκη

Εμμανουήλ Μπενάκη 71, 106 81 Αθήνα

τηλ.και fax 210-3301297

e-mail: spartakos@okde.org

Αθήνα 2003

Τιμή: 3 €

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
I. Καταγωγή και δυναμική του σιωνισμού	7
A. Οι ρίζες του σιωνισμού στην Ανατολική Ευρώπη	7
B. Η σιωνιστική ιδεολογία	11
Γ. Ο σιωνισμός και το ζήτημα της αφομοίωσης	14
Δ. Οι θέσεις του Borochov	16
II. Στόχοι και κοινωνικο-οικονομικές και πολιτικές δομές της σιωνιστικής κοινωνίας πριν την συγκρότηση του Κράτους του Ισραήλ.	21
A. Οι ρίζες του παγκόσμιου σιωνιστικού κινήματος	21
B. Η βασική στρατηγική του σιωνισμού και οι κοινωνικό- οικονομικές και πολιτικές δομές της σιωνιστικής κοινωνίας πριν το 1948	25
Γ. Ο Σιωνισμός στην υπηρεσία του Βρετανικού ιμπεριαλισμού	32
Δ. Η Histadrout καταλύτης του σιωνιστικού εποικισμού και της δημιουργίας του κράτους του Ισραήλ	35
E. Η διανομή της Παλαιστίνης και η δημιουργία του Σιωνιστικού κράτους	42

**III. Ο σιωνισμός ανάμεσα στην ίδρυση του κράτους του
Ισραήλ και στον πόλεμο του Ιούνη του 1967 48**

- A. Οι βάσεις ύπαρξης του κράτους του Ισραήλ 48
- 1) *Το μεγάλο κύμα μετανάστευσης μετά το Β΄ Παγκόσμιο
 Πόλεμο* 49
- 2) *Ο διωγμός των Παλαιστινίων Αράβων από την
 πατρίδα τους* 51
- 3) *Η εξάρτηση από τον ιμπεριαλισμό* 54
- B. Το εθνικό ζήτημα στο πλαίσιο του παλαιστινιακού
 προβλήματος 56
- Γ. Οι ιδιαιτερότητες της ισραηλινής οικονομίας 61

**IV. Η θέση των Εβραίων της Ανατολής στο σιωνισμό και
στο κράτος του Ισραήλ 67**

V. 1967 – 1973 Απόγειο και κάμψη του σιωνισμού 75

- A. Ιούνης 1967 – Το απόγειο του σιωνισμού 75
- B. Ο σεισμός του Οκτώβρη 1973 – Η αρχή της κάμψης του
 σιωνισμού 80
- Γ. Οι εβραϊκές μάζες σε μια καμπή 85

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Θέσεις για το σιωνισμό 88

Σημειώσεις : 93

MICHEL WARSCHAWSKI 95

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τραγικά γεγονότα στη Μέση Ανατολή και ειδικότερα οι γενοκτονικές επιθέσεις του ισραηλινού στρατού ενάντια στον αραβικό πληθυσμό της Παλαιστίνης έδειξαν, για άλλη μιά φορά τον αντιδραστικό χαρακτήρα του σιωνισμού, που αποτελεί το ιδεολογικό υπόβαθρο και το βασικό μηχανισμό του κράτους του Ισραήλ. Πολλοί μιλούν καταγγελτικά για το κίνημα αυτό χαρακτηρίζοντας το αντιδραστικό, ρατσιστικό, πράκτορα του ιμπεριαλισμού κλπ. Ωστόσο ελάχιστες μελέτες έχουν κυκλοφορήσει, τουλάχιστον στην Ελλάδα, που να παρουσιάζουν την προέλευση του, το ρόλο του στη δημιουργία και τη λειτουργία του κράτους του Ισραήλ και τις προοπτικές του.

Όλα αυτά ακριβώς παρουσιάζει η μελέτη αυτή των G. Taut και M. Warshawski, αγωνιστών της αντισιωνιστικής άκρας αριστεράς μέσα στο Ισραήλ. Πρωτοδημοσιεύθηκε το 1982 στο γαλλικό περιοδικό Quatrieme Internationale και είναι χωρισμένη σε 5 μέρη: στο πρώτο παρουσιάζεται η προέλευση του σιωνισμού και η ιδεολογία του προ του 1918, στο δεύτερο οι κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές δομές του πριν από την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ, στο τρίτο σκιαγραφείται ο ρόλος του στην ισραηλινή κοινωνία μέχρι τον πόλεμο του 1967, στο τέταρτο

περιγράφεται η πολιτεία του μέσα στην ισραηλινή κοινωνία σε συνδυασμό με τις διακρίσεις σε βάρος των εβραίων της Μέσης Ανατολής από το σιωνιστικό κράτος και στο πέμπτο η πορεία του σιωνισμού από τον πόλεμο του 1967, όπου το Ισραήλ νίκησε, έως εκείνον του 1973, όπου το Ισραήλ δεν μπόρεσε να νικήσει και ολοκληρή η ισραηλινή κοινωνία έπεσε σε μια βαθειά κρίση.

Στα 30 χρόνια που ακολούθησαν και κάτω από την επίδραση των κοσμογονικών αλλαγών που συνέβησαν σε παγκόσμιο επίπεδο (κατάρρευση των καθεστώτων του «υπαρκτού σοσιαλισμού», κρίση της Αριστεράς, αύξηση της επιθετικότητας του ιμπεριαλισμού) η ισραηλινή κοινωνία γνώρισε ανάλογες εξελίξεις με αποτέλεσμα μια σειρά ζητήματα να μπαίνουν εκεί διαφορετικά απ' ότι έμπαιναν όταν γράφτηκε αυτή η μελέτη. Ωστόσο τα βασικά της σημεία, η ανάλυση του σιωνισμού σαν ρεύμα, η παρουσίαση του ρόλου του στην κοινωνία του Ισραήλ και του αδιεξόδου που την οδηγεί επιβεβαιώνονται και από τα τελευταία γεγονότα. Πιστεύουμε ότι η μελέτη αυτή θα παρουσιάσει σε κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο μια πτυχή της ισραηλινής κοινωνίας που αγνοεί και θα τον βοηθήσει να κατανοήσει καλύτερα όσα συμβαίνουν σήμερα στην Παλαιστίνη.

I. Καταγωγή και δυναμική του σιωνισμού

A. Οι ρίζες του σιωνισμού στην Ανατολική Ευρώπη

Το γεγονός ότι ο σιωνισμός επέλεξε την Παλαιστίνη σαν «πατρίδα» των απανταχού Εβραίων δείχνει την ύπαρξη του θρησκευτικού στοιχείου στην ιδεολογία του. Ο υποτιθέμενος δεσμός των Εβραίων με την Παλαιστίνη χρονολογείται εδώ και δύο χιλιάδες χρόνια και τα λεγόμενα «*ιστορικά δικαιώματα*» που επικαλούνται οι ίδιοι οι Εβραίοι δεν είναι παρά μια εξωπραγματική και παράλογη εικόνα της αρχαιότητας. Η ανάλυση της διαδικασίας διαμόρφωσης και εξέλιξης του σιωνισμού από τα τέλη του προηγούμενου αιώνα μας υποχρεώνει να αφήσουμε στην άκρη το θρησκευτικό παράγοντα και να ασχοληθούμε με τις κοινωνικές και οικονομικές ρίζες της εβραϊκής κοινωνίας στην Ανατολική Ευρώπη.

Η μυστικιστική προσκόλληση των Εβραίων στο Ερέτς-Ισραήλ (Παλαιστίνη) δεν παρουσιάζεται παντού και πάντα με τον ίδιο τρόπο. Αν οι σιωνιστές επιμένουν σε αυτή, το κάνουν, όπως συχνά συμβαίνει με σοβινιστικά και ρατσιστικά κινήματα, για να προσδώσουν στην ιδεολογία τους μια μυστικιστική ιστορική

αιτιολόγηση που θα αντικαταστήσει την ανάλυση της κοινωνικο-οικονομικής και κοινωνικο-πολιτικής δυναμικής, η οποία σε τελική ανάλυση είναι η βάση των ιδεών και των πράξεων τους. Μόνο πολύ αργότερα μια ομάδα θεωρητικών και ηγετών σιωνιστών αναζήτησαν οικονομικές και κοινωνικές εξηγήσεις για να δικαιολογήσουν το σιωνισμό. Είναι όμως αδύνατο να δικαιολογηθεί η σιωνιστική αποικιακή πολιτική στην Παλαιστίνη με λογικά επιχειρήματα. Για το λόγο αυτό ακόμα και αυτοί οι τελευταίοι αναγκάζονται τελικά να καταφύγουν σε επιχειρήματα περισσότερο μυστικιστικά και θρησκευτικά παρά ιστορικά που θα μπορούσαν να «αποδείξουν» ότι όλοι οι απανταχού Εβραίοι ήταν και είναι συνδεδεμένοι με την ιδέα της «επιστροφής» στην «αρχαία πατρίδα», το Ερέτς-Ισραήλ.

Είμαστε κατηγορηματικοί πάνω σ' αυτό: η Παλαιστίνη δε συνδέεται με την προχιτλερική ιστορία των Εβραίων με έναν «ιστορικό δεσμό» που βρίσκεται χιλιάδες χρόνια νωρίτερα. Από τη στιγμή που δε μετανάστευσαν στην Παλαιστίνη και με εξαίρεση μερικές χιλιάδες Εβραίων που ζούσαν εκεί καιρό πριν το σιωνιστικό εποικισμό, όπως κάποιοι άλλοι ζούσαν σε άλλες χώρες, τίποτα δεν τους συνέδεε με τον τόπο αυτό.

Σκοπός του σιωνισμού είναι η επίλυση του εβραϊκού ζητήματος σε όλο τον κόσμο εγκαθιστώντας τους Εβραίους στην Παλαιστίνη και προσανατολίζοντάς τους προς παραγωγικά επαγγέλματα.

Η προέλευση του σιωνιστικού κινήματος πρέπει να αναζητηθεί στην άνιση, και ιδιαίτερα καθυστερημένη, ανάπτυξη της κοινωνικής διαμόρφωσης της τσαρικής κοινωνίας στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Η καθυστερημένη, και από την πρώτη στιγμή δύσμορφη, ανάπτυξη των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής στην τσαρική αυτοκρατορία, είχε ένα καταστρεπτικό αντίκτυπο στις δομές της εβραϊκής κοινωνίας: **οι τομείς της οικονομίας, από τις οποίες ζούσε η εβραϊκή κοινότητα, σταδιακά εξαφανίστηκαν.** Αν οι Εβραίοι στερήθηκαν από τα παλιότερα μέσα επιβίωσης τους, οι νέοι

βιομηχανικοί τομείς δεν τους άνοιξαν τις πόρτες τους. Επιπλέον, η όξυνση των κοινωνικών αντιθέσεων αναζωπυρώνει τον αντισημιτισμό στις μάζες, καθώς το τσαρικό καθεστώς οργανώνει εν ψυχρώ φονικά πογκρόμ εναντίον των Εβραίων προκειμένου να αποπροσανατολίσει τη λαϊκή δυσφορία από τις πραγματικές της αιτίες.

Αντιμέτωποι με αυτήν την κατάσταση, οι Εβραίοι προσπαθούν να βρουν μια διέξοδο διαφυγής από αυτήν την όλο και πιο ανυπόφορη κατάσταση. Έχουμε έτσι τη μαζική μετανάστευση προς τη Βόρεια Αμερική, τη Δυτική Ευρώπη και άλλες ηπείρους. Από το 1880 και μέχρι την έναρξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, 2,5 με 3 εκατομμύρια Εβραίοι φεύγουν από την τσαρική αυτοκρατορία. Μέσα σ' αυτό το κλίμα, κάποιοι νέοι εβραίοι διανοούμενοι, που ζούσαν σε μικρά χωριά, είχαν την ιδέα να οργανώσουν μια μαζική μετανάστευση προς την Παλαιστίνη, με την προοπτική να αλλάξουν την **εθνική** και κοινωνική θέση των Εβραίων μέσω ενός παραγωγικού εποικισμού. Η πρώτη λοιπόν σιωνιστική ομάδα, η «Hibat Sion» (Αγάπη για τη Σιών), σχηματίζεται μετά από τα πογκρόμ του τσαρικού καθεστώτος ύστερα από τη δολοφονία του Αλέξανδρου Β' το 1880.

Ο Leo Pinsker, ο ιδεολόγος αυτού του νέου κινήματος, στο βιβλίο του *«Αυτό-χειραφέτηση»* μιλάει για *«τη διαμόρφωση ενός εβραϊκού έθνους, ενός λαού που θα εγκατασταθεί στη γη του»*. Οι ιδέες του γεννήθηκαν από **μη θρησκευτικούς εθνικούς** παράγοντες, αλλά συνδέθηκαν και με ένα μη λογικό στοιχείο, **την επιστροφή στη βιβλική πατρίδα**. Αυτό το τελευταίο θα εκφραστεί με τρόπο ακόμα πιο χαρακτηριστικό από έναν άλλο ιδεολόγο αυτού του κινήματος σαν «η αναγέννηση του Ισραήλ στη γη των πατέρων μας» (Lilienblum).

Το 1896 ο Herzl ενσωματώνει αυτήν την ομάδα στην Παγκόσμια Σιωνιστική Οργάνωση που τότε μόλις είχε ιδρυθεί. Μέχρι τότε οι ιδέες του Herzl σχετικά με τη λύση του εβραϊκού ζητήματος (η ανάγκη μιας παγκόσμιας οργάνωσης και μιας στρατηγικής επικεντρωμένης στο να πείσουν βασιλιάδες και υπουργούς ότι τους συνέφερε να βοηθήσουν στην πραγματοποίηση

των σχεδίων του) δεν ήταν παρά χίμαιρες.

Αντίθετα με τους Εβραίους της Δυτικής και της Κεντρικής Ευρώπης, εκείνοι της Ανατολικής Ευρώπης δεν είχαν τα μέσα να εξομοιωθούν, ούτε και υπήρχε και κάποια ρεαλιστική προοπτική να γίνει κάτι τέτοιο στο άμεσο μέλλον, δεδομένης μάλιστα της υπάρχουσας κοινωνικο-οικονομικής κατάστασης. Αυτό ακριβώς είναι το γεγονός που θα προσδώσει μια βαρύτητα στις ιδέες του Herzl και θα τους επιτρέψει να ριζώσουν σε κάποια περιορισμένα στρώματα της εβραϊκής κοινωνίας της Ανατολικής Ευρώπης. Ο μικρός αντίκτυπος των σιωνιστικών ιδεών πάνω στην πλειονοψηφία των Εβραίων φαίνεται ολοκάθαρα από το γεγονός ότι μόνο 60 με 70.000 άτομα προτίμησαν να πάνε στην Παλαιστίνη, δηλαδή μόνο 3 με 3,5 % εκείνων που μετανάστευσαν προς διάφορες κατευθύνσεις..

Ποιες ήταν οι αντιδράσεις των διαφόρων στρωμάτων της κοινωνίας της Ανατολικής Ευρώπης στο σιωνισμό;

Ως τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, ο σιωνισμός δεν είχε παρά πολύ περιορισμένο αντίκτυπο σε κάποια στρώματα διανοούμενων μικρών περιοχών. Την περίοδο από το τέλος του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου και την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία το 1933, και ύστερα από την έκρηξη του αντισημιτισμού στην Πολωνία, αυτός ο αντίκτυπος μεγάλωσε λίγο σε συγκεκριμένα μικροαστικά στρώματα (έμποροι). Το σύνολο όμως δεν ξεπέρασε τους 130.000 αποίκους στην Παλαιστίνη, αριθμός ασήμαντος αν το συγκρίνουμε με τα εκατομμύρια των εβραίων που μετανάστευσαν εκείνη την περίοδο σε όλο τον κόσμο.

Η σιωνιστική ιδεολογία δεν επηρέασε καθόλου τους εβραίους εργάτες και βιοτέχνες καθώς δεν έβλεπαν πώς είναι δυνατή η βελτίωση της εξαθλιωμένης τους ζωής σε μια υποανάπτυκτη χώρα σαν την Παλαιστίνη. Ήταν πολλοί εκείνοι που αντιτάχθηκαν συνειδητά στο σιωνισμό, κρίνοντας τα πράγματα με άξονα το ταξικό τους συμφέρον. Ήταν οργανωμένοι στην Ένωση Εβραίων Εργατών (Bund), στις σοσιαλιστικές οργανώσεις και σε μαζικές κινήσεις κατευθυνόμενες από εργατικές οργανώσεις. Τα κόμματα και οι

οργανώσεις «σιωνιστών-σοσιαλιστών» και οι κοντινές στους κόλπους της εργατικής τάξης ομάδες ήταν πάντα περιορισμένο φαινόμενο.

Όσο για την εβραϊκή αστική τάξη, ήταν επίσης αντίθετη στο σιωνισμό, για λόγους ταξικού συμφέροντος και αυτή. Ήταν συνδεδεμένη με την υπάρχουσα κοινωνική τάξη και παρά την περιορισμένη ανάπτυξη του καπιταλισμού και την ισχυρή εκβιομηχάνιση, ανήκε στην αστική τάξη της τσαρικής κοινωνίας (και αργότερα της Πολωνίας) και ένα κομμάτι της μάλιστα έφτανε μέχρι του σημείου της πλήρους κοινωνικής και πολιτιστικής ενσωμάτωσης. Αντιμέτωπη με τον αντισημιτισμό, η εβραϊκή αστική τάξη θα ψάξει να επενδύσει στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και στην Αμερική. Η Παλαιστίνη δεν είχε κανένα ενδιαφέρον για τα κεφάλαιά τους και «η αναγέννηση του εβραϊκού έθνους» δεν τους έλεγε τίποτα. Με αυτήν την έννοια, η υπόθεση κάποιων μαρξιστών ότι ο σιωνισμός ήταν προϊόν της εβραϊκής αστικής τάξης είναι εντελώς λανθασμένη.

B. Η σιωνιστική ιδεολογία

Ο σιωνισμός θεωρεί τον εαυτό του σαν **το εθνικό κίνημα του εβραϊκού λαού**. Έχει σαν αφετηρία την υπόθεση ότι **οι Εβραίοι είναι μια εθνική μειοψηφία που αδυνατεί να βρει μια θέση στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή των διαφόρων χωρών όπου βρίσκονται: για το λόγο αυτό ο «αιώνιος λαός» πρέπει να οικοδομήσει το εβραϊκό κράτος του στην «ιστορική του πατρίδα» - την Παλαιστίνη – όπου θα μπορέσει επιτέλους να επιλυθεί το εβραϊκό ζήτημα .**

Ο σιωνισμός δεν είναι επομένως ένα εθνικό κίνημα του οποίου ο στόχος θα ήταν να ενώσει όλους τους ανθρώπους που έχουν μια κοινή γλώσσα και μια περιοχή σε ένα εθνικό κράτος, ώστε να μπορέσει να ακολουθήσει η ανάπτυξη του. Μόνο όταν η αντίδραση υποδαύλιζε ακόμη μια φορά τον αντισημιτισμό, για να στρέψει την προσοχή των μαζών από τους πραγματικούς εχθρούς τους, άρχισαν οι Εβραίοι να μεταναστεύουν στην Παλαιστίνη.

Ο σιωνισμός είναι ανίκανος να επιλύσει το εβραϊκό ζήτημα καθώς αφήνει ανέπαφα τα ίδια τα θεμέλια του αντισημιτισμού – την καπιταλιστική τάξη. Δημιουργεί αντίθετα, με τα ίδια του τα χέρια, μια νέα πτυχή αυτού του εβραϊκού ζητήματος, ερχόμενος αναπόφευκτα σε αντιπαράθεση με έναν άλλο λαό, τον αραβικό παλαιστινιακό λαό.

Κατά τη διάρκεια της ιστορίας τους, η σιωνιστική ιδεολογία και πρακτική έχουν αποδείξει την αντιδραστική τους φύση που βρίσκεται στην ίδια την πηγή του σιωνισμού, ενός κινήματος που προέρχεται από την παρακμή του καπιταλισμού και βασίζεται σ' αυτόν προκειμένου να πραγματοποιήσει τους στόχους του. Θα αναφέρουμε εδώ κάποια αποφθέγματα του Theodore Herzl, ιδρυτή και πρώτου επικεφαλής του παγκόσμιου σιωνιστικού κινήματος.

«Οι αντισημίτες υπήρξαν οι πιο πιστοί φίλοι μας, οι αντισημιτικές χώρες θα γίνουν σύμμαχοί μας» (Εφημερίδα Herzl, τόμος I, σελ. 10).

«Μόλις η οργάνωσή μας γίνει γνωστή παγκοσμίως, οι αντισημιτικές δυνάμεις θα μας διαφημίσουν στις κυβερνήσεις, στις συναντήσεις και τις εφημερίδες τους» (Herzl, σελ. 150).

Μήπως ο σιωνισμός δεν παρουσιάζεται εδώ σαν ετεροθαλής αδερφός του αντισημιτισμού;

Ύστερα από τη φρίκη του πογκρόμ του Kichinev το 1905, ο Herzl απευθύνει μια επιστολή με ημερομηνία 19 Μαΐου στο ρώσο υπουργό Plehve, γνωστό αντισημίτη και έναν από τους υπεύθυνους αυτών των πογκρόμ:

«Τα επώδυνα γεγονότα του Kichinev με υποχρεώνουν να γράψω σήμερα. Όχι όμως για να θρηνήσω για το παρελθόν. Από έγκυρες πηγές άκουσα ότι οι Εβραίοι της Ρωσίας έχουν αρχίσει να απελπίζονται... οι νέοι των 15 και 16 χρονών που δεν καταλαβαίνουν τίποτα από επαναστατικές τρέλες ενθουσιάζονται με τη βία. Κατά τη διάρκεια των περασμένων χρόνων, ο σιωνισμός είναι υπερήφανος γιατί πρότεινε σε όλους τους δυστυχισμένους ένα ανώτερο ιδανικό που παρηγορεί και γαληνεύει την ψυχή. Η Εξοχότητά Σας το

γνωρίζει βέβαια.»

Πρόκειται λοιπόν για ένα ενιαίο μέτωπο ανάμεσα στην πιο σκοτεινή αντίδραση και το σιωνισμό, ενάντια στις σοσιαλιστικές ιδέες, των οποίων ο αντίκτυπος αυξανόταν προοδευτικά στους κόλπους της εβραϊκής νεολαίας της τσαρικής αυτοκρατορίας.

Σε μια επιστολή στον αρχιδούκα του Bade, ο Herzl γράφει στις 10.7.1898:

«Αναμφίβολα, ο γρήγορος αποικισμός ενός ουδέτερου λαού στην Ανατολή μπορεί να φανεί εξαιρετικά σημαντικός για την πολιτική της Γερμανίας στην Ανατολή. Για ποιο λαό πρόκειται; Για ένα λαό που, σπρωγμένος από την πραγματικότητα, είναι αναγκασμένος να ενωθεί με τις γραμμές των επαναστατικών ομάδων» (Herzl, τόμος 3, σελ. 75).

Ο Herzl απευθύνεται με σχεδόν τα ίδια λόγια και στον αυτοκράτορα της Γερμανίας Γουλιέλμο, στο βρετανό υπουργό εξωτερικών Chamberlain, στο σουλτάνο Abdul 'Hamid και στον τσάρο πασών των Ρωσιών. Στο βιβλίο του «Το εβραϊκό ζήτημα», ο Herzl γράφει:

«Η Παλαιστίνη είναι η ιστορική πατρίδα μας... οι Εβραίοι θα γίνουν ένα τείχος της Ευρώπης απέναντι στην Ασία». Και λίγο μετά συνεχίζει: *«Θα γίνουμε ο προμαχώνας του πολιτισμού απέναντι στη βαρβαρότητα».*

Αυτά τα αποσπάσματα του ιδρυτή του σιωνισμού αποκαλύπτουν τον εσωτερικό χαρακτήρα του σιωνισμού πάνω στον οποίο αναπτύχθηκαν αργότερα η ιδεολογία και η πρακτική των πρωτεργατών και ιδρυτών του εβραϊκού κράτους έως σήμερα. Ο ιδρυτής του σιωνισμού είχε ήδη αντιληφθεί ότι η πραγματοποίηση του εγχειρήματος που είχε στο μυαλό του ήταν αδύνατη χωρίς την κάλυψη του ιμπεριαλισμού, αυτή η άποψη θα παραμείνει στη βάση της πρακτικής των διαδόχων του. Στον κανόνα αυτό εξαίρεση δεν αποτελεί και αυτό που ονομάζεται «σιωνιστική αριστερά», όπως θα δούμε αργότερα.

Τελειώνοντας, η σιωνιστική ιδεολογία και πρακτική είχαν

σαν στόχο τη δημιουργία μιας ομογενούς εθνικής ενότητας στα εδάφη της Παλαιστίνης. Η εβραϊκή αποκλειστικότητα δεν είναι ένα επιφανινόμενο αλλά η ίδια η ουσία του σιωνισμού, για όλα τα ρεύματα που αναφέρονται σε αυτόν. Με άλλα λόγια, τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του σιωνισμού ήταν βέβαια αποτέλεσμα μιας συγκεκριμένης αντικειμενικής πραγματικότητας, αλλά εντάσσονται όλα στην προοπτική **της συγκέντρωσης όλων των Εβραίων του κόσμου στην Παλαιστίνη και της δημιουργίας ενός εβραϊκού κράτους, χωρίς τον αυτόχθονα παλαιστινιακό πληθυσμό, ακόμα και ερχόμενοι σε αντίθεση με αυτόν, και με την κάλυψη του ιμπεριαλισμού.**

Γ. Ο σιωνισμός και το ζήτημα της αφομοίωσης

Ένας Εβραίος που χαίρει πλήρους πολιτικής ελευθερίας στη χώρα όπου βρίσκεται μπορεί να προσαρμοστεί στο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Ακόμα και στην περίπτωση που ο ίδιος δεν καταφέρει να απαλλαγεί από τις εβραϊκές του ιδιαιτερότητες, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να το κάνουν τα παιδιά του ανάλογα, προφανώς, με τις ειδικές συνθήκες της χώρας όπου βρίσκονται. Δεν πρόκειται φυσικά για κάποια αυτόματα, γρήγορη και εύκολη διαδικασία και δεν καταλήγει απαραίτητα στην ουσιαστική χειραφέτηση του Εβραίου. Αν η αφομοίωση εξαρτάται από μια συγκεκριμένη κοινωνική δυναμική, η χειραφέτηση με τη σειρά της απαιτεί κοινωνικές ανακατατάξεις.

Ο Walter Laqueur στην **Ιστορία του Σιωνισμού** συχνά επιμένει στο γεγονός ότι οι άνθρωποι εγκαταλείπουν την πατρίδα τους όταν έρχονται αντιμέτωποι με μια ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση. Πριν την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία, οι διαδικασίες χειραφέτησης και αφομοίωσης εμπόδιζαν την οποιαδήποτε μαζική μετανάστευση στην Παλαιστίνη. Για αυτόν ακριβώς το λόγο, ο ίδιος ο σιωνισμός είναι, από τη φύση του, εχθρός της χειραφέτησης των Εβραίων. Η ύπαρξη του εβραϊκού κράτους είναι βασισμένη στον αντισημιτισμό που είναι η άρνηση της χειραφέτησης.

Ο Ναούμ Γκόλντμαν, παλιός πρόεδρος του Παγκόσμιου

Εβραϊκού Συμβουλίου και της Παγκόσμιας Εβραϊκής Συνομοσπονδίας, παρατηρεί:

«Ο κίνδυνος αφομοίωσης των εβραϊκών κοινοτήτων από τους λαούς ανάμεσα στους οποίους ζουν, είναι πολύ πιο σοβαρός από την εξωτερική απειλή του αντισημιτισμού» (Le Monde 13-1-66).

Ο πρόεδρος του Εκτελεστικού του Εβραϊκού Πρακτορείου, Arie Dolchin, προσθέτει:

«Σε όλο τον κόσμο, οι Εβραίοι απομακρύνονται από τον ιουδαϊκό τους χαρακτήρα. Το Κράτος έχει πάψει να προσελκύει τους Εβραίους της Διασποράς.»

Οι αφομοιωτικοί παράγοντες αλλάζουν αδιάκοπα, άλλοτε ενισχύονται και άλλοτε εξασθενούν. Στις περισσότερες χώρες, οι καθημερινές συνθήκες ζωής αναγκάζουν τους Εβραίους να εγκαταλείψουν τις ιδιαιτερότητές τους. Αυτός είναι και ο λόγος της εμμονής των ηγετών του σιωνισμού απέναντι στην εξαφάνιση των εβραϊκών κοινοτήτων μέσα στους κόλπους των απίστων και την απουσία έλξης των Εβραίων της Διασποράς από το κράτος του Ισραήλ. Ο διαρκής κίνδυνος που πλανάται πάνω από το σιωνισμό είναι μήπως χαθεί η «εθνική» βάση στη διασπορά και η ικανότητα να διατηρηθεί μια επιρροή πάνω σ' αυτήν την τελευταία.

Πέρα από μια συγκεκριμένη ένταξη, που χωρίς αμφιβολία παίζει ένα σημαντικό ρόλο στους παράγοντες διατήρησης της εβραϊκής ιδιαιτερότητας, υπάρχει μια ολόκληρη σειρά από αιτίες που εμποδίζουν την αφομοίωση: ο αντισημιτισμός στη Δύση και στην Ανατολή, ο αντίκτυπος της ύπαρξης ενός εβραϊκού κράτους (ακόμα και αν αυτό χάνει από την ελκτική του δύναμη), η σιωνιστική προπαγάνδα, ο θρησκευτικός μυστικισμός, τα τραύματα από το χιτλερικό ολοκαύτωμα, κλπ.

Όπως και να έχει, είτε πρόκειται για παράγοντες που ευνοούν την αφομοίωση είτε για παράγοντες που την εμποδίζουν, όλα γίνονται στο πλαίσιο μιας **γενικής πολιτικής και κοινωνικο-οικονομικής πραγματικότητας**, που συμπεριλαμβάνει ακόμα και τις πιο παράλογες συνιστώσες, όπως η θρησκεία και άλλα

μυστικιστικά φαινόμενα.

Στη θέση του Νο 3, ο Walter Laqueur γράφει:

«Η δυτική πλουραλιστική κοινωνία άλλαξε, δεν είναι μόνο οι Εβραίοι που έχουν χάσει ένα μέρος της ταυτότητάς τους (εξαιτίας της αφομοίωσης) αλλά το σύνολο της κοινωνίας που έχει υποστεί ένα ισχυρό πλήγμα καθώς έχει εγκαταλείψει κάποιες παραδοσιακές αξίες. Η κοινωνία, συμπεριλαμβανομένων και των Εβραίων, αποκόπτεται όλο και περισσότερο από τις ρίζες της. Ακόμα και αν αυτό επιτρέπει να μειωθεί το χάσμα μεταξύ Εβραίων και μη Εβραίων, τίθεται υπό αμφισβήτηση ένα φιλελεύθερο πνεύμα ανοχής που επέτρεψε παλιότερα την ύπαρξη των Εβραίων στο δυτικό κόσμο» (Walter Laqueur, Ιστορία του Σιωνισμού, σελ. 593).

Χωρίς να επεκταθούμε στις λεπτομέρειες των αντιλήψεων του Laqueur, είναι προφανές ότι, όσο καλά και αν περιγράφει τις συνέπειες της αφομοίωσης των Εβραίων, φοβάται να πει τα πράγματα με το όνομά τους. Το πρόβλημα είναι η κρίση του καπιταλισμού. Ακόμα και αν αρνείται να προσδιορίσει τις ρίζες του προβλήματος που αναλύει, ο Laqueur δε μπορεί να βρει μια λύση σ' αυτήν την κρίση, δηλαδή μια ριζική αλλαγή της κοινωνίας μέσω της σοσιαλιστικής επανάστασης που θα μπορέσει, όχι μόνο να σώσει τους Εβραίους, αλλά και θα ελευθερώσει ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Δ. Οι θέσεις του Borochov

Το 1906 ιδρύθηκε το Εβραϊκό Εργατικό Δημοκρατικό Κόμμα Poalei Sion και ο Ber Borochov συνέταξε το πρόγραμμά του. Στο κείμενο αυτό, γνωστό με το όνομα «Η πλατφόρμα μας», βρίσκονται συγκεντρωμένες όλες οι θέσεις του:

- οι εθνικές αντιφάσεις συνδέονται πάντα με κοινωνικές αντιφάσεις
- το σύνολο των συνθηκών διαβίωσης της εργατικής τάξης παίζει το ρόλο **στρατηγικής βάσης** για τους ταξικούς αγώνες
- δεδομένου ότι ο εβραϊκός λαός δεν έχει δική του εδαφική

βάση, οι συνθήκες παραγωγής αναπτύσσονται κατά τρόπο «μη φυσιολογικό» και η στρατηγική βάση του εβραίου εργάτη είναι περιορισμένη και ασταθής

- στη διάρκεια της ανάπτυξης του καπιταλισμού, οι Εβραίοι διώχθηκαν από τις παραδοσιακές τους θέσεις, εξαιτίας της κοινωνικής τους ανωμαλίας στην παραγωγική πορεία. Για το λόγο αυτόν αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν
- ένα παρόμοιο φαινόμενο εμφανίζεται και στο νέο τόπο διαμονής τους και τους αναγκάζει να μετοικήσουν ξανά
- επομένως οι Εβραίοι έχουν ανάγκη από μια νέα πατρίδα που θα έχει όσο το δυνατό πιο περιορισμένο «ξένο» πληθυσμό και όπου οι Εβραίοι θα μπορούσαν να θέσουν τις αναγκαίες βάσεις μιας οικονομίας, χωρίς να αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό των ξένων
- η Παλαιστίνη είναι η χώρα που ανταποκρίνεται σε αυτές τις προϋποθέσεις και με την οποία οι Εβραίοι έχουν ιστορικούς δεσμούς
- σ' αυτή τη χώρα, ο εβραίος εργάτης θα έχει μια κανονική στρατηγική βάση για να διεξάγει τον ταξικό του αγώνα και να εκπληρώσει τον απελευθερωτικό του ρόλο.

Σε μια από τις εισαγωγές στο βιβλίο του Abraham Leon, ο Ernst Germain απαντά στις θέσεις του Borochon:

«Δεν είναι δυνατόν να προσεγγίσουμε το ζήτημα των υπαρχουσών κοινωνικών συνθηκών σαν ένα «γεγονός» αλλά σαν την ανάπτυξη μιας ιστορικής διαδικασίας και στο πλαίσιο αυτό πρέπει να κατανοήσουμε τις ιστορικές αλλαγές...

Ο Μποροσοβισμός δε διαψεύστηκε μόνο στις υποθέσεις του αλλά και στα συμπεράσματά του. Η προσέγγιση της επίλυσης του εβραϊκού ζητήματος είναι όχι μόνο εκτός ιστορικής πορείας αλλά και εκτός κοινωνικής πραγματικότητας. Ο Borochon δεν αντιλαμβάνεται στο ελάχιστο την ύπαρξη του νόμου της άνισης και συνδυασμένης ανάπτυξης στην περίοδο του ιμπεριαλισμού και πώς αυτή εμποδίζει όλα τα έθνη, μηδενός εξαιρουμένου, να επιλύσουν τα προβλήματά τους την εποχή της παρακμής του

καπιταλισμού. Δεν πρέπει κανείς να αναζητά τη λύση στην τραγική ιδιαιτερότητα του εβραϊκού λαού απομονώνοντας τον από το σύνολο της παρακμάζουσας κοινωνίας. Δεν τίθεται ζήτημα «ανατροπής» της αναποδογυρισμένης πυραμίδας των Εβραίων τη στιγμή που η «κανονική» πυραμίδα των άλλων λαών βρίσκεται και αυτή σε κατάσταση αποσύνθεσης. Μόνο η παγκόσμια σοσιαλιστική επανάσταση μπορεί να μετατρέψει σε «κανονική» την εβραϊκή κοινωνία. Λύση στο πλαίσιο του καπιταλισμού που παρακμάζει είναι αδύνατη». (Αβράμ Λεόν, Υλιστική θεώρηση του εβραϊκού ζητήματος, εισαγωγή, μεξικό 1950 σελ. 14-15).

Τον Αύγουστο του 1917, κατά τη διάρκεια του 3^{ου} Συνεδρίου του Poalei Zion, ο Borochon βυθίζεται ακόμα πιο βαθιά στις αντιφάσεις του, γεγονός που προκαλεί την εμφάνιση αντιπολιτευόμενων, τόσο από τα δεξιά όσο και από τα αριστερά, ρευμάτων. Σε μια από τις παρεμβάσεις του αναφέρει:

«...διότι έχουμε δικαίωμα και καθήκον να χρησιμοποιούμε τη γλώσσα του συναισθήματος. Έχουμε δικαίωμα και πρέπει να πούμε: Ερέτς-Ισραήλ – ένα εβραϊκό σπίτι. Αλλά σε τελική ανάλυση, αυτό δεν είναι το πιο σημαντικό. Το βασικό είναι το πρόγραμμά μας και αυτό δεν αλλάζει. Το κύριο μέλημα μας ήταν και παραμένει το συμφέρον του εβραϊκού προλεταριάτου. Σκοπός μας είναι η πραγμάτωση του σοσιαλισμού. Για μας, ο σιωνισμός είναι το μάζιμουμ τμήμα από το μίνιμουμ πρόγραμμά μας, η ταξική πάλη το μέσο να επιτύχουμε τους στόχους μας.» («Το συνέδριο του Poalei Zion στη Ρωσία το 1917» έκδοση του M. Mints για το Πανεπιστήμιο του Τελ Αβιβ, 1978 σελ. 44-45).

Παρά τη λεκτική αυτή θύελλα, που προσπαθεί να πείσει ότι για τον Borochon αυτό που μετράει είναι ο σοσιαλισμός και όχι ο σιωνισμός, η επανάσταση δεν αναφέρεται παρά σε μια μόνο φραστική αναφορά, παρόλο που βρισκόμαστε δυο μόλις μήνες μετά την Οκτωβριανή επανάσταση και στη Ρωσία κατοικούν τουλάχιστον 4 εκατομμύρια Εβραίοι, για τους οποίους το 3^ο Συνέδριο του Polalei Zion δεν έχει ούτε ένα σύνθημα να προτείνει, απέναντι σε μια επαναστατική διαδικασία που αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς.

Το Poalei Sion δε συμμετείχε στην επανάσταση καθώς, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Borochon, οι εβραίοι εργάτες δεν έχουν στρατηγική βάση συμβατή με την ταξική πάλη.

(Οι ίδιοι οι εβραίοι εργάτες έβλεπαν τα πράγματα διαφορετικά. Συμμετείχαν μαζικά και δυναμικά στη ρωσική επανάσταση και στον αγώνα για την άμυνα και την ανάπτυξη του εργατικού κράτους).

Η αμφιβολία που πλανιέται για το «σοσιαλισμό» του Poalei Sion δεν προέρχεται μόνο από την αδράνεια του στη ρωσική επανάσταση. Είναι και ο συγκεκριμένος τρόπος με τον οποίο διαχειρίζεται το παλαιστινιακό ζήτημα που αποκαλύπτει το σοβινιστικό και αντί-σοσιαλιστικό του χαρακτήρα. Στο ίδιο συνέδριο, ο Borochon διαβεβαιώνει:

«Πρέπει να απαιτήσουμε να τεθεί η Παλαιστίνη υπό την κυριαρχία ενός οποιουδήποτε κράτους ως αυτόνομη διοικητική περιοχή. Πρέπει να εφαρμοστεί στην Παλαιστίνη ένας νέος δημοκρατικός αγροτικός νόμος καθώς και μια σειρά από άλλες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις. Σ' αυτό το διεθνές φόρουμ, πρέπει να εκφράσουμε την απαίτηση στο δικαίωμα της ελεύθερης μετανάστευσης και εποικισμού και να κερδίσουμε το δικαίωμα στον εθνικό αυτοκαθορισμό». (3^ο Συνέδριο του Poalei Sion, σελ. 32).

Με τον όρο Παγκόσμιο Φόρουμ ο Borochon αναφερόταν στο Συνέδριο Ειρήνης που έπρεπε να πραγματοποιηθεί στο τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και όπου οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις θα μοίραζαν, ανάμεσα σε όλα τα άλλα, και την Αραβική Ανατολή. Ούτε μια λέξη συμπαράστασης για το αραβικό εθνικο-απελευθερωτικό κίνημα που είχε αρχίσει να αναπτύσσεται στην Αραβική Ανατολή. Αντίθετα μάλιστα, σύμφωνα με την ιδεολογία που πρόσβενε ο Borochon, πρέπει με κάθε τρόπο να εναντιωθεί κανείς στην επιθυμία εθνικής ενότητας των αυτόχthonων πληθυσμών (αυτόνομα εδάφη του αραβικού κόσμου, υπό ξένη, δηλαδή βρεταννική, κυριαρχία).

Σε ποια αγροτική μεταρρύθμιση προσβλέπει αυτός ο «επαναστάτης»; Μήπως σε μια μεταρρύθμιση σε όφελος των

φτωχών Παλαιστίνιων αγροτών; Όχι βέβαια, μάλλον σε όφελος των σιωνιστών αποίκων και **ενάντια** σε αυτούς τους φτωχούς αγρότες..

Επιπλέον, τί ακριβώς αντιλαμβάνονται ο Borochon και οι φίλοι του με τη φράση «δικαίωμα στον εθνικό αυτοπροσδιορισμό»; Τον αυτοπροσδιορισμό των πληθυσμών που κατοικούσαν ανέκαθεν στην Παλαιστίνη; Όχι βέβαια. Αυτό που θέλει να πετύχει ο Borochon από αυτό το αντιδραστικό «διεθνές φόρουμ», είναι το δικαίωμα στην κατάκτηση σε βάρος του τοπικού πληθυσμού, του οποίου τη γνώμη αυτός ο «διεθνιστής» δε ζήτησε ποτέ. Εντέλει, ο μποροσοβισμός δεν αποβλέπει σε τίποτε άλλο παρά μόνο στη διακήρυξη Balfour του βρετανικού ιμπεριαλισμού.

II. Στόχοι και κοινωνικο-οικονομικές και πολιτικές δομές της σιωνιστικής κοινωνίας πριν την συγκρότηση του Κράτους του Ισραήλ.

A. Οι ρίζες του παγκόσμιου σιωνιστικού κινήματος

Ο Herzl, είναι ο πρώτος που θα προσπαθήσει να ενώσει τους σιωνιστές όλου του κόσμου και να τους οργανώσει σε ένα πολιτικό κίνημα. Μέσω της παγκόσμιας Σιωνιστικής Συνομοσπονδίας και με τα σιωνιστικά Συνέδρια, ο Herzl θα καταφέρει να πετύχει την ενότητα του σιωνιστικού κινήματος, και μια πολιτική αντίληψη του σιωνισμού ο οποίος μέχρι τότε, και κυρίως στην Ανατολική Ευρώπη (Hovevei Sion), παρέμενε ουσιαστικά στο πεδίο της φιλανθρωπίας.

Ο Herzl, υπήρξε ένας από τους πρώτους που κατάλαβε πως

σε τελευταία ανάλυση είναι αδύνατον να πραγματοποιηθούν οι στόχοι του σιωνισμού αποκλειστικά με τον αποικισμό, δηλαδή με την αθόρυβη διείσδυση μεμονωμένων ατόμων στην Παλαιστίνη. Εκείνο που χρειάζεται είναι μια προπαγάνδα, ανάπτυξη σχέσεων και διαπραγματεύσεις με τις κυρίαρχες δυνάμεις κι όλα αυτά σε μια πολύ μεγάλη κλίμακα. Αλλά οι μεγάλοι αυτού του κόσμου δεν παραχωρούν τίποτα χωρίς αντίτιμο. Στο σημείο αυτό είναι που συνεισφέρει περισσότερο ο Herzl στον προσδιορισμό μιας συνολικής στρατηγικής για τον σιωνισμό: την σύνδεση της τύχης του Εβραϊκού Κράτους με αυτήν της κυρίαρχης κοινωνικής τάξης πραγμάτων.

Από τον Herzl και μέχρι τις μέρες μας, ο σιωνισμός συμάχησε με τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις προσδοκώντας να κερδίσει μια «χάρτα», που θα του έδινε το δικαίωμα και τα μέσα να ιδρύσει ένα Εβραϊκό Κράτος στην Παλαιστίνη, και αργότερα συνθήκες φιλίας που θα του επέτρεπαν να επιβιώσει απέναντι στον εχθρικό αραβικό κόσμο. Κάθε ρήξη μεταξύ του σιωνισμού και της ιμπεριαλιστικής αντίδρασης σημαίνει την αυτόματη κατάρρευση του σιωνισμού, αλλά γενικά δεν υπάρχει κοινωνικό σύνολο που να αποδέχεται εκούσια την αυτοδιάλυσή του.

Ο Σλόμο Αβινέρι¹ θεωρεί, ότι ο Herzl δεν υπήρξε ένας διανοούμενος μεγάλου διαμετρήματος. Αναγνωρίζει όμως ότι ήταν ο θεμελιωτής του πολιτικού σιωνισμού:

«Η Εισφορά του και η ιστορική του σημασία δεν έγκεινται στην πρωτοτυπία των ιδεών του, ούτε στην οργανωτική του αποτελεσματικότητα, αλλά κυρίως σε μια συνεισφορά: Ο Herzl ήταν ο πρώτος που προσπέρασε το τείχος της εβραϊκής και διεθνούς κοινής γνώμης και που μετέτρεψε το ζήτημα της εθνικής λύσης του εβραϊκού προβλήματος, από πρόβλημα με το οποίο ασχολιόταν τα περιοδικά της εβραϊκής και σεκταριστικής διανόησης, περιοδικά χωρίς καμιά σοβαρή απήχηση ούτε στο εβραϊκό ούτε στο μη εβραϊκό κοινό, σε αντικείμενο μιας πλατειάς συζήτησης στην παγκόσμια κοινή γνώμη. Ο Herzl μετέτρεψε τον σιωνισμό από περιθωριακό φαινόμενο της ζωής στην κωμόπολή τους, σε διεθνές φαινόμενο»!!!

Πέρα απ' αυτή την κεφαλαιώδη συμβολή, ο Herzl ήταν επίσης εκείνος που κατάλαβε ότι η σιωνιστική ιδεολογία έχει ανάγκη μια θεσμική και οικονομική βάση για να οργανώσει και να υποστηρίξει τα εποικιστικά της σχέδια. Κατά την διάρκεια του πρώτου παγκόσμιου σιωνιστικού συνεδρίου ιδρύθηκε η Σιωνιστική Συνομοσπονδία, ως ενοποιητική δομή σε παγκόσμια κλίμακα. Οι οργανώσεις που προηγήθηκαν, απορροφήθηκαν παντελώς από αυτήν (όπως η Χιμπάτ Σιών που έγινε στην συνέχεια Χοβεβί Σιών). Υπό την καθοδήγηση ακριβώς του Herzl ήταν που στήθηκαν στα πόδια τους οι διάφοροι οργανωτικοί και οικονομικοί θεσμοί, όπως το Ταμείο του Εβραϊκού εποικισμού στα 1898 και το Εθνικό Εβραϊκό Ταμείο στα 1901.

Το πρόγραμμα του Μπαλ διαβεβαιώνει ότι:

«Ο σιωνισμός επιθυμεί να αποκτήσει ένα σίγουρο καταφύγιο για τον λαό του Ισραήλ στο Ερετς-Ισραήλ, μέσω μιας (διεθνούς) δημόσιας απόφασης».

Πηγαίνοντας πιο μακριά, δηλώνεται στο ίδιο πρόγραμμα η ανάγκη οργάνωσης των Εβραίων στις χώρες της Διασποράς, της ενίσχυσης της εθνικής εβραϊκής τους συνείδησης, και της οργάνωσης μιας πολιτικής δράσης που θα απέβλεπε στο να κερδίσει την υποστήριξη των κυβερνήσεων στα σιωνιστικά σχέδια.²

Στην Altneuland, ο Herzl παρατηρεί ότι οι Άραβες μπορούν να ενσωματωθούν στην καινούργια κοινωνία αν εκφράσουν μια τέτοια επιθυμία. Ο Σλόμο Αβινέρι, θεωρητικός του εργατικού-σιωνιστικού κινήματος και μέλος του εργατικού κόμματος και της Σοσιαλιστικής Διεθνούς, σχολιάζει αυτήν την πλευρά της σκέψης του Herzl:

*«Αν αυτός (ο Herzl) μοιάζει σήμερα αφελής, δηλαδή απλουστευτικός, δεν υπολείπεται καθόλου μιας ουμανιστικής και οικουμενικής οπτικής κι αυτό αξίζει τον σεβασμό μας».*³

Αυτά τα συγκαταβατικά λόγια προέρχονται από έναν από τους πιο γνωστούς «αριστερούς» διανοούμενους στο Ισραήλ, ο οποίος αρέσκεται να μιλά για χειραφέτηση και αυτό-χειραφέτηση. Από

ένα πολιτικό, του οποίου το αυτοαποκαλούμενο σοσιαλιστικό κίνημα κατέλαβε μια χώρα με την ενεργητική υποστήριξη του ιμπεριαλισμού, στο πλαίσιο του δεδηλωμένου στόχου της συντριβής μιας αποικίας, χωρίς να ερωτηθεί ο ντόπιος πληθυσμός. Για έναν αριστερό σιωνιστή όπως ο Σλόμο Αβινέρι, το γεγονός ότι επιτρέπει στους αυτόχθονες να πάρουν την θέση τους στην «νέα κοινωνία», αποτελεί σίγουρα απαράδεκτη αφέλεια, όμως αποδεικνύει χωρίς καμιά αμφιβολία τον ουνιβερσαλιστικό ουμανισμό του ιδρυτή του πολιτικού σιωνισμού. Στους περισσότερους προσγειωμένους σοσιαλιστές θα ανατεθεί το καθήκον να απαλλάξουν τον σιωνισμό από αυτήν την ανθρωπιστική αφέλεια.

Οι βιογράφοι του Herzl αρέσκονται στο να παρατηρούν ότι ο ίδιος δεν είχε πάρα ελάχιστη επιτυχία στην πραγματοποίηση των στόχων που τόσο καλά ήξερε να ορίσει. Οι ανταγωνιστές του από την ανατολική Ευρώπη, θα επιτρέψουν στο σιωνιστικό κίνημα να προχωρήσει γρήγορα. Πράγματι, αντίθετα με τον Herzl, η Hovevei Sion δεν θα επιμείνει στην επίτευξη μιας πολιτικής παραχώρησης από την πλευρά των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, αλλά στην άμεση αποίκηση της Παλαιστίνης. Από τη μία πλευρά, οι θρησκόληπτοι σιωνιστές θέλουν πρώτα να δημιουργήσουν τη βάση για μια εβραϊκή αποίκηση στην Παλαιστίνη, για να αποκτήσουν αργότερα, πάντοτε μέσω της δυναμικής κυριαρχίας τους, και μια πολιτική εξουσία. Από την άλλη, οι πολιτικοί σιωνιστές, όπως ο Max Nordau, ο πιο ακραίος μαθητής του Herzl, θέλουν πρώτα να αποκτήσουν ένα Εβραϊκό Κράτος, και μόνο τότε, όπως κάνουν συνήθως οι πολιτικοί, να αφοσιωθούν στο καθήκον να αποικήσουν σε μεγάλο βαθμό το καινούργιο Κράτος.

Η σύγκρουση ανάμεσα στους θρησκόληπτους και στους πολιτικούς, θα μπορέσει σχεδόν να αποκρυβεί κατά τη διάρκεια των πρώτων σιωνιστικών συνεδρίων. Στην πραγματικότητα όμως, θα ακολουθήσει το σιωνιστικό κίνημα μέχρι την δημιουργία του Ισραηλινού Κράτους. Αυτή η διαφορά στρατηγικής αντανάκλα τις κοινωνικές αντιθέσεις, καθώς και την διαφορετική πραγματική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν οι Εβραίοι της Δυτικής και της Ανατολικής Ευρώπης. Αυτοί οι τελευταίοι θα έχουν και την

τελευταία λέξη. Παρ' όλα αυτά, στην ουσία τους, οι δύο αυτές αντιλήψεις βασίζονται στα ίδια δεδομένα: ο σιωνισμός είναι μια διαδικασία μαζικού αποικισμού που βασίζεται στην υποστήριξη των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Η διαφωνία δεν έχει να κάνει παρά μόνο με τους ρυθμούς και τους τρόπους της ίδιας της διαδικασίας.

B. Η βασική στρατηγική του σιωνισμού και οι κοινωνικό-οικονομικές και πολιτικές δομές της σιωνιστικής κοινωνίας πριν το 1948

Από την καταγωγή του, ο σιωνισμός, τείνει στο να συγκροτήσει μια ομοιογενή εβραϊκή εθνική οντότητα και να ιδρύσει μια απόλυτη εδαφική κυριαρχία στην Παλαιστίνη. Τέτοια ήταν και παραμένει μέχρι τις μέρες μας, η ίδια η ουσία του σιωνισμού. Η εβραϊκή μονολιθικότητα δεν είναι μια δευτερεύουσα όψη του σιωνισμού, ένα επιφαινόμενο. Είναι η ουσία της σιωνιστικής ιδεολογίας, στην οποία υποτάσσονται οι διάφορες οικονομικές και πολιτικές μορφές του αποικισμού, όποιες και να είναι οι άλλες ιδεολογικές απόψεις των διαφόρων σιωνιστικών ρευμάτων.

Με άλλα λόγια, όσο σωστή και να είναι η διαπίστωση ότι τα διαφορετικά στάδια που σημάδεψαν τον αποικισμό της Παλαιστίνης ήταν προϊόν αντικειμενικών συνθηκών, ποικίλων και μεταβαλλόμενων, όλα εντάσσονται στο πλαίσιο της βούλησης να συνενωθεί το μεγαλύτερο μέρος των Εβραίων του κόσμου στην Παλαιστίνη και να σχηματιστεί εκεί ένα εβραϊκό Κράτος, ενάντια και ερήμην του ντόπιου αραβικού πληθυσμού, και με την βοήθεια του ιμπεριαλισμού.

Τα σιωνιστικά συγγράμματα επιμένουν χονδροειδώς στο γεγονός ότι οι εβραίοι άποικοι βρήκαν, φτάνοντας στην Παλαιστίνη, μια έρημη χώρα, τόσο στο οικονομικό όσο και στο θεσμικό επίπεδο. Ο A. Scholc μελέτησε σε βάθος την οικονομική κατάσταση της Παλαιστίνης στο τέλος του 19^{ου} αι. και συμπέρανε: *«Πριν το 1882 η Παλαιστίνη δεν ήταν μια ερημωμένη και αποτελεσματωμένη χώρα: η*

οικονομία της προσανατολισμένη στις εξαγωγές, γνώρισε για 30 χρόνια μετά τον πόλεμο της Κριμαίας μια πραγματική ευημερία. Χάρη στο πλεονασματικό ισοζύγιο πληρωμών, η Παλαιστίνη έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην γενική οικονομία της μεγάλης Συρίας.»⁴

Βέβαια, μετά το 1882, η οικονομία της Παλαιστίνης θα γνωρίσει μια αισθητή πτώση. Αλλά αυτό δεν αλλάζει σε τίποτα το γεγονός ότι ανεξάρτητα από τον σιωνισμό, μια δυνητική πραγματικότητα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης υπήρξε στην Παλαιστίνη, και ότι αντιθέτως, ήταν ακριβώς αυτός ο σιωνιστικός αποικισμός που θα έβαζε φρένο σ' αυτήν την ανάπτυξη.

Πριν την δημιουργία του Ισραηλινού Κράτους, η Παλαιστίνη ήταν μια χώρα σχετικά υπανάπτυκτη, όπου κυριαρχούσαν σε μεγαλύτερο ποσοστό, προ-καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής: η φτωχή αγροτιά αποτελούσε το κύριο στοιχείο του πληθυσμού, ενώ η βιομηχανία ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Δίπλα σ' αυτόν τον κλασσικό υπανάπτυκτο σχηματισμό, οι σιωνιστές θα χτίσουν ένα σύγχρονο κοινωνικό-οικονομικό σύστημα, βασισμένο στην εισαγόμενη από την Ευρώπη αναπτυγμένη τεχνολογία, καθώς και στις μεθόδους οργάνωσης και στις μορφές των καπιταλιστικών επενδύσεων. Ο Arthur Rupin, ένας από τους πιο αποτελεσματικούς οργανωτές της εβραϊκής αποίκησης της Παλαιστίνης, θα επιμείνει πολύ στην αναγκαιότητα μιας δραστηκής βοήθειας εκ μέρους των εβραϊκών κοινοτήτων από όλο τον κόσμο, με σκοπό τον σχηματισμό μιας σύγχρονης υποδομής στην Παλαιστίνη.

Αντίθετα με όλα τα άλλα παραδείγματα ευρωπαϊκού αποικισμού, ο σιωνισμός αρνήθηκε την εκμετάλλευση του φτηνού τοπικού εργατικού δυναμικού. Εφόσον ο σκοπός του ήταν να «ομαλοποιήσει» την οικονομική και κοινωνική δομή της εβραϊκής κοινωνίας, ο σιωνισμός όφειλε να αποκλείσει το αραβικό εργατικό δυναμικό από την αγορά, για να επιτρέψει στους Εβραίους να παράγουν από μόνοι τους τα δικά τους μέσα παραγωγής και κατανάλωσης.

Συνειδητά, λοιπόν, ο σιωνισμός έχτισε μια οικονομία και μια κοινωνία, ανεξάρτητη και παράλληλη με την αυτόχθονη αραβική

κοινωνία. Έπρεπε να απομονωθεί, να ελαχιστοποιηθεί και στη συνέχεια να εξοντωθεί η αραβική κοινωνία, για να επιτρέψει την ανάδυση μιας αποκλειστικά εβραϊκής κοινωνίας, με τα κοινωνικά της στρώματα, την αγορά της, τους θεσμούς της. Σ' αυτό το κεντρικό καθήκον αναλώνεται το σιωνιστικό κίνημα επί 30 χρόνια βρετανικής εξουσίας στην Παλαιστίνη, εμποδίζοντας συνειδητά την αραβική κοινωνία να αναπτυχθεί, την ίδια στιγμή που οι γειτονικές αραβικές χώρες γνώριζαν μια οικονομική ανάπτυξη που οφειλόταν κυρίως στις επιπτώσεις του 2^{ου} Παγκόσμιου Πολέμου⁵.

Όλα τα μέσα ήταν καλά για να αποκλειστούν οι Άραβες από τις θέσεις τους στην τοπική οικονομία: από το να χρησιμοποιηθούν οι απεργίες για να αντικατασταθούν οι άραβες εργαζόμενοι από εβραίους στις δομές της βρετανικής εξουσίας και στις βιομηχανίες με ξένο κεφάλαιο, από το μποϋκοτάζ της αραβικής γεωργίας, ακόμα και την καταστροφή των προϊόντων της και τις επιθέσεις κατά των εμπορών, μέχρι την απόκτηση κτημάτων από τα χέρια των ιδιοκτητών που ενδιαφέρονταν πιο πολύ για ρευστό χρήμα παρά για την ανάπτυξη των ιδιοκτησιών τους και τελικά την εκδίωξη των αράβων χωρικών μετά την απώλεια της γης τους. Στην περίοδο ανταγωνισμού μεταξύ της τοπικής βιομηχανίας και της γεωργίας και εκείνων που ανέπτυξαν οι σιωνιστές, οι τελευταίοι προόδευαν γρήγορα, δεδομένου ότι χρησιμοποιούσαν σύγχρονα τεχνικά μέσα και σχετικά μεγάλα κεφάλαια που ήταν διαθέσιμα στους αποίκους.

Οι νέοι Εβραίοι που υπέφεραν από την καταπίεση και τα αντισημιτικά πογκρόμ στην Ανατολική Ευρώπη, μεταναστεύουν στην Παλαιστίνη με την καρδιά γεμάτη ευγενικές ιδέες και έτοιμοι για όλες τις θυσίες. Ήταν πεπεισμένοι ότι θα μπορέσουν να λύσουν το εβραϊκό ζήτημα ενώνοντας όσο δυνατόν περισσότερους Εβραίους στην Παλαιστίνη και δημιουργώντας εκεί ένα Εβραϊκό Κράτος. Κάποιοι απ' αυτούς συνέδεαν αυτό το σχέδιο με την δημιουργία καινούργιων σχέσεων ανάμεσα στους ανθρώπους, με τον σοσιαλισμό. Η πραγματικότητα όμως θα είναι τελείως διαφορετική.

Πάνω απ' όλα, οι πρωτοπόροι έπρεπε να αποκτήσουν τα μέσα για την ύπαρξή τους σε μία χώρα που τους ήταν τελείως άγνωστη και για συνθήκες για τις οποίες δεν ήταν προετοιμασμένοι. Για να

τους βοηθήσει, το σιωνιστικό κίνημα θα τους προσφέρει μια ολόκληρη σειρά από δάνεια για να συγκεντρωθούν χρήματα στους κόλπους των εβραϊκών κοινοτήτων, ώστε να αγοραστούν τα κτήματα και να χρηματοδοτηθεί η εγκατάσταση των πρωτοπόρων στην Παλαιστίνη. Η δημιουργία της Histadrout – στην οποία θα αφιερώσουμε ένα ξεχωριστό κεφάλαιο – μιας ολόκληρης σειράς συνεταιρισμών, της κατασκευαστικής επιχείρησης Solel-Boni, θα είναι ένα από τα πιο αποτελεσματικά μέσα που θα επιτρέψουν, μετά το πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, στους πρωτοπόρους να προσφέρουν μια οικονομική και κοινωνική βάση στα αποικιακά τους σχέδια. Ο Nathan Weinstock⁶ εξηγεί πολύ καλά την κατάσταση: *«Οι εβραίοι εργαζόμενοι, ερχόμενοι από την Δύση στην Παλαιστίνη, θα ήταν ανίκανοι να επιβιώσουν οικονομικά χωρίς την αλύπητη εξουδετέρωση κάθε ανταγωνισμού, από την αραβική πλευρά, στον εβραϊκό τομέα.»*

Η δράση της Histadrout και των σιωνιστικών ιδρυμάτων καθώς και η συμμετοχή του εβραϊκού κεφαλαίου ως μειοψηφούντος εταίρου στις βρετανικές επιχειρήσεις, ήταν η σπονδυλική στήλη του αυτόνομου σιωνιστικού οικονομικού τομέα, στον οποίο οι αναπτυσσόμενες καπιταλιστικές μέθοδοί του θα επιτρέψουν σιγά - σιγά να επιβληθεί στον υπανάπτυκτο αραβικό τομέα. Τα κύρια συνθήματα αυτής της οικονομικής κατάκτησης της Παλαιστίνης ήταν *«η απελευθέρωση της γης»* και *«η κατάκτηση της εργασίας»*. Το τελευταίο περιγράφει ο Ben Gurion, κατά τη διάρκεια ενός συνεδρίου της Histadrout, ως έκφραση της πάλης των τάξεων... δηλαδή η τάξη των εβραίων εργατών διώχνει τους άραβες εργάτες από τις δικές τους θέσεις εργασίας.

Εξάλλου η απελευθέρωση της γης παρουσιάστηκε και αυτή ως αντί-φεουδαρχική μάχη εναντίον των ιδιοκτητών που ήταν αντίθετοι σ' αυτήν, χωρίς να αναφερθεί πουθενά ότι η μοίρα που περίμενε τους φτωχούς χωρικούς που καλλιεργούσαν την γη τους εδώ και ολόκληρες γενιές δεν ήταν άλλη παρά η εξορία, εφόσον οι πιθανότητες προλεταριοποίησής τους ήταν πολύ περιορισμένες λόγω της δεδομένης εβραϊκής εργασιακής πολιτικής. Όταν αυτοί οι χωρικοί αντιστεκόταν στις εκδιώξεις, οι μονάδες της Hagaba ανέλαβαν την ευθύνη να τους πείσουν, ενώ οι βρετανικές αρχές

έκλειναν τα μάτια μπροστά στην δράση τους.

Οι αντικειμενικές συνθήκες της σιωνιστικής αποίκησης έσπρωξαν «το εργατικό σιωνιστικό κίνημα», μαζί με τους ιδεαλιστές πρωτοπόρους του και τους «προοδευτικούς» του θεσμούς, όπως ο Κιμποντισμός και η Histadrout, στις πρώτες θέσεις στην μάχη ενάντια στα συμφέροντα των αράβων εργατών και ενάντια στο αραβικό εθνικό κίνημα, καθώς και στην σταθεροποίηση της συμμαχίας με τον ιμπεριαλισμό. Παρ' όλο που δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η ηγεσία του αραβικού εθνικού κινήματος της Παλαιστίνης ήταν υπέρ-αντιδραστική, ότι ο πιο προβεβλημένος της ηγέτης ήταν ο μουφτής της Ιερουσαλήμ, Haj Amin el Husseini, αυτό το κίνημα είχε κάθε δικαίωμα να αντισταθεί στην προσπάθεια των σιωνιστών να πάρουν το πάνω χέρι στην Παλαιστίνη. Τα «σοσιαλιστικά» συνθήματα εναντίον της παλαιστινιακής επανάστασης δεν είναι παρά υποκρισία όταν προέρχονται από εκείνους που προσδέθηκαν στον ιμπεριαλισμό για να στερήσουν έναν λαό από την πατρίδα του και τη γη του.

Η διαφορά ανάμεσα στον σιωνιστικό αποικισμό και στον κλασικό αποικισμό βρίσκεται σε δύο στοιχεία τα οποία θα προσδιορίσουν σε μεγάλο βαθμό τις μορφές του αγώνα για την παλαιστινιακή εθνική απελευθέρωση μετά την δημιουργία του Ισραηλινού Κράτους: τον τύπο της σχέσης μεταξύ του αποικιακού κινήματος και των αυτοχθόνων, τον τύπο σχέσης μεταξύ της αποικίας και του ιμπεριαλισμού.

Ο σιωνισμός, όπως το κάθε αποικιακό κίνημα, έκλεψε τα καλύτερα κτήματα γης από τον φτωχό χωρικό, παραμόρφωσε την κοινωνική δομή που υπήρχε και εμπόδισε την ανάπτυξή της, ήταν το όργανο του ξένου μονοπωλιακού κεφαλαίου και λειτούργησε σαν υπηρέτης του ιμπεριαλισμού στην περιοχή. Αυτό που αποτελεί την ιδιαιτερότητα του σιωνισμού, είναι, από την μία, το γεγονός ότι δεν στόχευε στην εκμετάλλευση του φτηνού τοπικού εργατικού δυναμικού, αλλά στην εκδίωξή του, ακόμα και αν για οικονομικούς λόγους αυτό ήταν λιγότερο αποδοτικό. Από την άλλη, το γεγονός ότι η συνεισφορά του στον αγγλικό και αργότερα στον αμερικανικό ιμπεριαλισμό δεν ήταν άμεσα οικονομικής φύσεως αλλά πολιτικής.

Αν ο ιμπεριαλισμός υποστήριζε τον σιωνισμό, και συνεχίζει να το κάνει έως και σήμερα, δεν το κάνει για το κέρδος που μπορεί να εισπράξει από την εκμετάλλευση του ισραηλινού εργάτη – εφόσον ο άραβας εργάτης εκδιώχθηκε – ή των φυσικών πόρων (πρώτων υλών) που βρίσκονται στην ισραηλινή επικράτεια, αλλά για τον ρόλο που ο σιωνισμός και το Εβραϊκό Κράτος έπαιξαν στην υπεράσπιση της ιμπεριαλιστικής τάξης απέναντι στην απειλή του αραβικού εθνικού απελευθερωτικού κινήματος.

Ο οικονομικός διαχωρισμός ανάμεσα στους δύο τομείς της παλαιστινιακής κοινωνίας υπό την βρετανική διοίκηση διευκολύνθηκε από τον διαχωρισμό των πολιτικών και διοικητικών θεσμών. Το 1920, ο βρετανός *Υψηλός Επίτροπος* επιτρέπει τον σχηματισμό μιας «*Βουλής των Εκλεκτών*» εκπροσώπου μόνο του εβραϊκού πληθυσμού και εκλεγμένης απ' αυτόν αποκλειστικά. Το σιωνιστικό κίνημα είχε επί πλέον και τους δικούς του θεσμούς για να αγοράσει τα κτήματα (Εθνικό Εβραϊκό Ταμείο), για την εγκατάσταση των εβραίων (Keren Hayessod), για την «προστασία» τους (Hagana), ενώ ο άραβας εργάτης δεν μπορούσε να ενταχθεί στο λεγόμενο συνδικαλιστικό κίνημα, στην Histadrout, καθώς και κανένα παιδί αράβων δεν μπορούσε να γραφτεί στα σχολεία που ίδρυσαν οι σιωνιστικοί θεσμοί.

Παρ' όλο που και οι Άραβες είχαν τους δικούς τους θεσμούς, λαμβάνοντας υπόψη το υπαρκτό κοινωνικό σύστημά τους και τον ρόλο των πατριών που επικρατούσαν, οι δικοί τους δεν μπορούσαν να συναγωνιστούν σε αποτελεσματικότητα αυτούς που το σιωνιστικό κίνημα διαμόρφωσε, αντιγράφοντας τους σύγχρονους θεσμούς της ευρωπαϊκής αστικής τάξης. Αρά, ο σιωνισμός ίδρυσε ένα Κράτος με την πλήρη έννοια του όρου και με όλες τις δομές του, υπό την βρετανική κυριαρχία και με την βοήθειά της. Αυτό το «*ερχόμενο Κράτος*» όπως το αποκαλούσαν οι σιωνιστές, δεν κατάφερε μόνο να σπείρει αυτό που θα γινόταν τελικά το Ισραηλινό Κράτος αλλά και να εξουδετερώσει κάθε δυνατότητα εθνικής πολιτικής έκφρασης των αυτοχθόνων.

Ένας από τους λόγους της ανικανότητας του παλαιστινιακού τομέα να αντισταθεί στην ανάπτυξη του εβραϊκού, ήταν η

ανικανότητα, και μάλιστα η άρνηση, της παλαιστινιακής αστικής τάξης να σχεδιάσει μια καπιταλιστική ανάπτυξη στην Παλαιστίνη. Ο δήμαρχος της Γιάφα έγραφε, στην δεκαετία του 40: *«Η Παλαιστίνη είναι μια φτωχή χώρα που ποτέ δεν θα μπορέσει να βιομηχανοποιηθεί... δεν μπορεί να είναι ούτε ένα βιομηχανικό, ούτε ένα εμπορικό κέντρο, παρά μόνο να παραμείνει μια αγροτική χώρα»*.⁷

Αντίθετα με το «πολιτικό» ρεύμα το οποίο, όπως είδαμε, έδινε μεγαλύτερη βάση στην διπλωματική δράση με σκοπό την απόκτηση κάποιας έννοιας των μεγάλων δυνάμεων, οι Ruppin και Weizman, και με ένα γενικότερο τρόπο το σιωνιστικό «εργατικό» κίνημα επέμενε πάνω απ' όλα στην αναγκαιότητα να αναπτυχθεί οικονομικά και πολιτικά η εβραϊκή εγκατάσταση στην Παλαιστίνη και να ενισχυθεί αριθμητικά. Το τετελεσμένο γεγονός γι' αυτούς, είναι η *sine qua non* προϋπόθεση της αναγνώρισης των μεγάλων δυνάμεων και γι' αυτό το λόγο, παράλληλα με την ενίσχυση του εβραϊκού τομέα στην Παλαιστίνη, δεν παύουν να διεξάγουν μια έντονη διπλωματική δραστηριότητα.

«Στρέμμα μετά το στρέμμα, μια κατσίκια κι ύστερα μιαν άλλη» αυτό είναι το σύνθημα του σιωνιστικού εργατικού κινήματος, το οποίο, συνειδητοποιώντας την θεμελιώδη σημασία της γης στο σχέδιο του για την δημιουργία μιας ανεξάρτητης πολιτικής και κοινωνικής εβραϊκής οντότητας, θα δώσει την προτεραιότητα στους αγρότες αποίκους – και μάλιστα στους χειρώνακτες εργάτες της υπαίθρου και των πόλεων, και όχι στους μικροαστούς της πόλης, οι οποίοι βρίσκονται συχνότερα στα μειοψηφικά ρεύματα του σιωνιστικού κινήματος. Αλλά πέραν απ' αυτές τις διαφοροποιήσεις, το σιωνιστικό κίνημα παραμένει ενωμένο ως προς το βασικό του σκοπό: να προετοιμάσει την δημιουργία ενός αποκλειστικά Εβραϊκού Κράτους από το οποίο θα είναι αποκλεισμένος κοινωνικά και φυσικά ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός των αυτοχθόνων.

Σημειώσεις

- ¹ Shlomo Avineri, *L' idée sioniste dans ses diversités*, (Η σιωνιστική ιδέα με τις αντιφάσεις της), Am Oved, Tel Aviv, 1980, σελ. 105-106.
- ² *Encyclopédie des sciences sociales*, (Εγκυκλοπαίδεια των κοινωνικών επιστημών), Sifryat Poalim, τόμος 2, 1964, σελ. 201.
- ³ Shlomo Avineri, *op. cit.* σελ. 116
- ⁴ A. Scholch. *Aspects du développement économique de la Palestine dans la deuxième moitié du XIXs*. Institut des Etudes Islamiques de l' Univeristé de Essen, 1975.
- ⁵ CT. Y. T. Colton. *La question juive et solution*. 1932. Colton, θεωρητικός του Κομμουνιστικού Κόμματος της Παλαιστίνης, ο πρώτος που ανέπτυξε με τρόπο εξαιρετικό την ανάλυση αυτού που ονόμασε “παράλληλη κοινωνία”. Όπως μεγάλος αριθμός των ιδρυτών και των ιθυνόντων του ΚΚΠ, και ο ίδιος θα δολοφονηθεί την δεκαετία του 30 ως «τροτσκιστής».
- ⁶ Nathan Weinstock, *Le sionisme contre Israel*, Maspero, Paris, 1969, σελ. 143.
- ⁷ *La question palestinienne*, Jaffa, 1937, στα αραβικά

Γ. Ο Σιωνισμός στην υπηρεσία του Βρετανικού ιμπεριαλισμού

Ανάμεσα στο τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και στη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ ο Σιωνισμός έπαιξε ένα διπλό ρόλο στην πολιτική των αρχών της Βρετανικής εντολής:

α) ενεργός και μαχητικός υποστηρικτής της καταστολής του εθνικού αραβικού κινήματος,

β) άλλοθι για τον αγγλικό ιμπεριαλισμό και αποδιοπομπαίος τράγος για την αγανάκτηση των παλαιστινιακών μαζών.

Κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, η πλειοψηφία του παγκόσμιου σιωνιστικού κινήματος στράφηκε προς τον βρετανικό ιμπεριαλισμό που φαινόταν ότι θα αντικαθιστούσε

την οθωμανική εξουσία, που κατέρρεε, σε όλη τη Μέση Ανατολή και ιδιαίτερα στην Παλαιστίνη. Η Βρετανική Αυτοκρατορία είχε υποσχεθεί την υποστήριξη της στους άραβες ηγέτες που επιθυμούσαν τη δημιουργία ενός ενιαίου Αραβικού Κράτους στη Μέση Ανατολή. Αλλά η υπόσχεση αυτή προδόθηκε σύντομα με τις μυστικές συμφωνίες ανάμεσα στη Γαλλία και στη Μεγάλη Βρεταννία (συμφωνία Σαικς – Πικώ) που μοίρασαν τη Μέση Ανατολή ανάμεσα σε αυτές τις δύο ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Παράλληλα ο λόρδος Μπάλφουρ παραχώρησε, στις 2 Νοεμβρίου 1917, στο λόρδο Ρότσχιλδ την περίφημη διακήρυξη που έχει το όνομα του και που εξασφάλιζε στους Εβραίους την υποστήριξη της Βρεταννικής Αυτοκρατορίας για τη δημιουργία μιάς *«εβραϊκής εθνικής εστίας στην Παλαιστίνη»*.

Ο Βρετανικός ιμπεριαλισμός είχε υποσχεθεί πράγματα και θαύματα στους Αραβες για να έχει την υποστήριξη τους στον πόλεμο κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και στην εγκαθίδρυση της εξουσίας του στη Μέση Ανατολή. Αλλά υπεράσπισε καλύτερα τα συμφέροντά του με την ευνοϊκή απάντηση στο αίτημα των σιωνιστών για την απόκτηση της βάσης μιάς εβραϊκής εθνικής εστίας γιατί έτσι ύψωσε *«ένα ευρωπαϊκό τείχος ενάντια στην Ασία»*, σύμφωνα με τη διάσημη φράση του Herzl, ή, σωστότερα, ένα φράγμα ενάντια στο αραβικό εθνικό κίνημα. Ο λόρδος Melchet, διάσημος άγγλος σιωνιστής ηγέτης, θα πει αργότερα : *«Τα πλεονεκτήματα για τη Βρεταννική Αυτοκρατορία είναι προφανή. Δεν πρόκειται για τίποτα λιγότερο από την υπεράσπιση της Διώρυγας του Σουέζ, των αναγκαίων για την Αυτοκρατορία αεροδρομίων, του άκρου του πετρελαϊκού αγωγού της Χάιφα και του λιμανιού της Χάιφα, που είναι τόσο σημαντικά για τη στρατηγική μας στη Μέση Ανατολή : η υπεράσπιση των συμφερόντων της Αυτοκρατορίας θα εξασφαλισθεί καλύτερα με έναν ισχυρό ευρωπαϊκό πληθυσμό παρά με κάποιες στρατιωτικές μονάδες που μπορούμε άλλωστε να ελευθερώσουμε (για άλλα καθήκοντα).»*

Αν μας επιτρέπεται να υποψιαστούμε ότι ο λόρδος Melchet ενδιαφερόταν υπερβολικά για τα συμφέροντα της Αυτοκρατορίας γιατί εκτός από σιωνιστής ηγέτης, ήταν και διακεκριμένο μέλος

της αγγλικής άρχουσας τάξης, ας δούμε τι έλεγε ένας άλλος σιωνιστής ηγέτης, που είχε γεννηθεί και ανατραφεί στη Ρωσία. Το 1936 ο Mena'hem Ussishkin έγραφε στην *Palestine Review*: *«Εάν η Παλαιστίνη είναι τελείως αραβική, αργά ή γρήγορα, οι Βρετανοί θα πρέπει να την εγκαταλείψουν, με τη βία ... Η Παλαιστίνη με εβραϊκή πλειοψηφία θα είναι ένας σύμμαχος για τους Άγγλους»* Σε όλη τη διάρκεια της περιόδου από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ, οι σιωνιστές ηγέτες θα επιμένουν για τη νομιμοφροσύνη τους απέναντι στο βρεταννικό ιμπεριαλισμό, ακόμη και στις περιόδους έντασης ανάμεσα στους Άγγλους και στους σιωνιστές.

Ο αγγλικός ιμπεριαλισμός διευκόλυνε, επίσης, πολύ την ανάπτυξη του σιωνιστικού καπιταλισμού στην Παλαιστίνη. Ελάχιστοι ήταν οι εβραίοι καπιταλιστές των ιμπεριαλιστικών μητροπόλεων που ήταν πρόθυμοι να επενδύσουν στην Παλαιστίνη. Πέρα από την κλωστουφαντουργία και κάποιους δευτερεύοντες κλάδους, μέχρι το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η σιωνιστική βιομηχανία δεν ξεπέρασε το στάδιο της μικρής μανυφακτούρας. Κατά τον πόλεμο, η κατάσταση άλλαξε: οι δυσκολίες του να γίνει ο αναγκαίος εφοδιασμός των συμμαχικών στρατευμάτων στην Ανατολή από τη θάλασσα τους ανάγκασε να στραφούν προς την εγχώρια παραγωγή. Η βρεταννική εντολή, έχοντας συνειδητοποιήσει την τεχνολογική υπεροχή της εβραϊκής βιομηχανίας στην Παλαιστίνη, θα στηριχθεί επάνω της και θα της επιτρέψει να αναπτυχθεί με επιταχυνόμενο ρυθμό.

Η σοβαρή κρίση που θα προκαλέσει η κάμψη του βρετανικού ιμπεριαλισμού κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, θα βάλει ένα σοβαρό πρόβλημα στο σιωνισμό. Ήταν φανερό ότι η αγγλική αστική τάξη γρήγορα θα έχανε το κύριο μέρος της εξουσίας της στη Μέση Ανατολή. Ένας από της στόχους των αντι-βρετανικών τρομοκρατικών ενεργειών κατά και μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν να τον απειλήσουν ότι, εάν δεν έκανε και άλλες παραχωρήσεις, ο σιωνισμός θα ευθυγραμμιζόταν με τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, που ήθελε να πάρει τη θέση της Μεγάλης Βρετανίας στη Μέση Ανατολή. Αυτό θα κάνει τελικά το σιωνιστικό κίνημα –

όχι χωρίς κάποιες έντονες συζητήσεις – και θα μπει στην υπηρεσία της Ουάσιγκτον με τον ίδιο ενθουσιασμό που χαρακτήριζε την προηγούμενη συνεργασία του με τη Βρεταννική Αυτοκρατορία.

Δ. Η Histadrout καταλύτης του σιωνιστικού εποικισμού και της δημιουργίας του κράτους του Ισραήλ

Αντίθετα από αυτό που πολλοί πιστεύουν, η Histadrout δεν είναι μια συνμοσπονδία εργατικών συνδικάτων, με την έννοια που το εννοούμε γενικά. Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν μέσα στην Histadrout μερικά συνδικάτα, αλλά κανένα μέλος της Histadrout δεν ανήκει σε κάποιο από αυτά τα συνδικάτα αλλά κατευθείαν στην Histadrout, που εισπράττει τις συνδρομές και οργανώνει τα μέλη μέσω ενός τεράστιου μηχανισμού, τελείως ανεξάρτητου από τα συνδικάτα. Μέλος της Histadrout γίνεται οποιοσδήποτε είναι ασφαλισμένος στο Ταμείο Υγείας της Histadrout, την Koupat Holin, που καλύπτει το 80% των κατοίκων του Ισραήλ. Ένας διαχωρισμός της Koupat Holim και της Histadrout θα προκαλούσε μια κάθετη πτώση του δυναμικού της δεύτερης.

Πουθενά στον κόσμο δεν υπάρχει ένας οργανισμός που να μπορεί να συγκριθεί με την Histadrout. Το θέμα δεν είναι η πολιτική γραμμή και η ιδεολογία της ηγεσίας της, αλλά η δομή της και διάφοροι τομείς της οικονομικής και πολιτικής της δραστηριότητας που καλύπτουν σχεδόν όλους τους τομείς της ζωής – ακόμη και το στρατιωτικό μέχρι τη δημιουργία του Κράτους του Ισραήλ – μέσα στη σιωνιστική κοινωνία. Αν διαβάσουμε, για παράδειγμα, το βιβλίο που εξέδωσε η Histadrout για τα 30 χρόνια από την ίδρυση της, αυτό που εντυπωσιάζει δεν είναι η ρεφορμιστική και οπορτουνιστική ρητορική στην οποία μας έχουν συνηθίσει οι γραφειοκρατικές ηγεσίες των μεγάλων συνδικαλιστικών ομοσπονδιών, αλλά το γεγονός ότι σε 625 σελίδες, οι 254 είναι αφιερωμένες στις βιομηχανικές, τραπεζικές και εμπορικές επιχειρήσεις της Histadrout, ενώ μόνο 75 σελίδες περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο με τίτλο «ο κλάδος των συνδικαλιστικών δραστηριοτήτων», του οποίου μάλιστα

ένα μεγάλο τμήμα ασχολείται με τις χρηματιστικές επιχειρήσεις της Histadrout. Η εικόνα που δίνει αυτός ο μεγάλος απολογισμός είναι ενός τεράστιου τραστ που διεισδύει σε όλους τους τομείς της κοινωνίας για να αναπτύξει τις επιχειρήσεις του.

Είναι αδύνατον να καταλάβουμε τη φύση της Histadrout και τη θέση της στη σύγχρονη ισραηλινή κοινωνία χωρίς να αναλύσουμε:

1) τη δημιουργία και τις ιδιαιτερότητες της εβραϊκής εργατικής τάξης στην Παλαιστίνη 2) τη δημιουργία της Histadrout και τα διάφορα στάδια της ανάπτυξής της, παράλληλα με την ανάπτυξη του σιωνιστικού εποικισμού.

Η ιστορική προέλευση της ισραηλινής εργατικής τάξης είναι διαφορετική τόσο από εκείνη της εργατικής τάξης στις ιμπεριαλιστικές μητροπόλεις όσο και από εκείνη της εργατικής τάξης στις αποικιοκρατούμενες χώρες. Επίσης δεν έχει τη συνέχεια της εβραϊκής εργατικής τάξης στην Ανατολική Ευρώπη. Αντίθετα με τις αφελείς ουτοπίες του Μποροτσόφ και των οπαδών του ο σιωνισμός δεν κατάφερε να αποκτήσει κάποια επιρροή στους εβραίους εργάτες.

Ένας από τους βασικούς στόχους του σιωνιστικού κινήματος θα είναι η δημιουργία, **από το μηδέν, μιάς εβραϊκής εργατικής τάξης στην Παλαιστίνη και η Histadrout θα είναι το εργαλείο για να πετύχει αυτή η προσπάθεια.** Όπως ξεκάθαρα λέει η ιδρυτική διακήρυξη της Histadrout, αυτή θα αναλάβει «να διαμορφώσει, σαν αποτέλεσμα του εποικισμού, ένα νέο τύπο εβραίου εργαζόμενου», ή ακόμη «*Η Γενική Συνομοσπονδία (στα εβραϊκά Histadrout) των Εβραίων Εργαζομένων της Παλαιστίνης ενώνει και οργανώνει στις γραμμές της όλους τους εργαζόμενους (εβραίους βέβαια) για να αντιμετωπίσουν όλα τα προβλήματα εμφύτευσης, οικονομικά και πολιτιστικά, της εργατικής τάξης στη χώρα, με στόχο τη δημιουργία της εβραϊκής κοινωνίας της εργασίας στην Παλαιστίνη*» (Από το ιδρυτικό πρόγραμμα της Histadrout, 1920, αναφέρεται στις κάρτες των μελών της, σελ. 3).

Επομένως το «*σιωνιστικό εργατικό κίνημα*» είναι που ανέλαβε,

από το 1928, το ιστορικό καθήκον της αστικής τάξης – που το βάρος της ήταν περιορισμένο – δηλαδή τη δημιουργία της βάσης για έναν εβραϊκό καπιταλισμό και για μιά εβραϊκή εργατική τάξη στην Παλαιστίνη. Ο Μπεν Γκουριόν συνοψίζει το ζήτημα πολύ ξεκάθαρα στα 1932 :

«Ο εβραϊκός λαός δεν θα μπορεί να συγκροτηθεί στην πατρίδα του και η χώρα δεν θα μπορεί να ανοικοδομηθεί παρά μόνο με μιά ισχυρή, αριθμητικά και ποιοτικά, εργατική τάξη. Αλλά η εργατική τάξη δεν θα δημιουργηθεί παρά μόνο με το λαό και την υλική και κοινωνική του υποστήριξη, και αυτό απαιτεί ένα σιωνιστικό κίνημα ισχυρό και εφοδιασμένο με ένα ξεκάθαρο και δίκαιο πρόγραμμα. Ένα τέτοιο κίνημα δεν θα μπορέσει να υπάρξει παρά μόνο αν το εργατικό κίνημα μετατραπεί σε ένα μαζικό λαικό κίνημα....Στο κίνημα μας η ταξική δράση και η εθνική δράση συνδέονται και αλληλοεξαρτώνται στενά.» (Μπεν Γκουριόν, Απομνημονεύματα, σελ 548)

Στα 1936, συνοψίζει παλι το πρόβλημα :

«Το ζήτημα δεν είναι μόνον η οργάνωση της εργατικής τάξης, αλλά η δημιουργία της, η διαμόρφωση της και το ρίζωμα της στην Παλαιστίνη».

Ένα από τα προβλήματα της σιωνιστικής ηγεσίας στην Παλαιστίνη στα χρόνια του 20, θα είναι η εξασφάλιση της αρχής της στα διάφορα κύματα των μεταναστών, που συχνά θα είναι επιφυλακτικά απέναντι σε κάθε μορφή αρχής και συνδεδεμένα με πολιτικές οργανώσεις και θεσμούς πολύ αυτόνομα μεταξύ τους. Σ' αυτή τη μάχη για την ανάδειξη μιάς κεντρικής εξουσίας, η Histadrout και ο αδιαφιλονίκητος ηγέτης της Δαβίδ Μπεν Γκουριόν, θα παίξουν έναν κεντρικό ρόλο.

Ο Shabtai Tevet, ένας από τους καλύτερους σύγχρονους ειδικούς για το σιωνισμό, περίγραψε λεπτομερειακά το ρόλο της Histadrout στη διαδικασία αυτή, σ' ένα άρθρο που δημοσίευσε στη Ha-arets στις 17 Απριλίου 1981 με τίτλο *«Η προέλευση του οικοδομήματος της αρχής»*. Ανάμεσα σε άλλα γράφει :

«Είναι σημαντικό να εξηγηθεί γιατί ο Δαβίδ Μπεν Γκουριόν

(που από το 1921 έως το 1935 ήταν Γενικός Γραμματέας της Histadrout, J.T.) είχε τόσο μεγάλη ανάγκη από μιά κεντρική αρχή. Αυτή ήταν αναγκαία για να ενισχυθεί ο σιωνισμός και ειδικότερα για την αισθητή αύξηση της μετανάστευσης και τη δημιουργία μιάς εβραϊκής πλειοψηφίας στην Παλαιστίνη. Για να αυξηθεί με μόνιμο τρόπο η μετανάστευση, έπρεπε να ενισχυθούν ουσιαστικά οι δυνατότητες ενσωμάτωσης των μεταναστών. Ο Μπεν Γκουριόν φοβόταν ότι σε περίοδο ανεργίας, οι διάφορες αυτόνομες αρχές θα αντιτίθονταν στη συνέχιση της μετανάστευσης ή θα προσπαθούσαν να την περιορίσουν γι' αυτό ο Μπεν Γκουριόν απαίτησε η Εκτελεστική Επιτροπή (της Histadrout J.T.) να έχει την εξουσία να επιβάλλει την αρχή της στα Εργατικά Συμβούλια (sic! της Histadrout J.T.), στις αγροτικές κοινότητες και όλους τους θεσμούς της Histadrout, πριν απόλα στο ζήτημα αυτό. Απαίτησε μια κεντρική πολιτική για ό,τι είχε σχέση με τη μετανάστευση και την ενσωμάτωση..... Κατά την περίοδο της ανεργίας απαίτησε η Εκτελεστική Επιτροπή να έχει την εξουσία να προσανατολίσει τους εργαζόμενους προς το χώρο εργασίας τους και να αποφασίζει για τις δυνατότητες ενσωμάτωσης της κάθε κοινότητας, αστικής και αγροτικής. Διεκδίκησε ξεκάθαρα το δικαίωμα της επιβολής της δικτατορίας του σιωνισμού (οι υπογραμμίσεις είναι δικές μας J.T.)..

....(Αυτά τα δρακόντια μέτρα) του επέτρεψαν να επιβάλει την αρχή της Histadrout σαν βάση όπου θα βασιζόταν η αρχή της σιωνιστικής ηγεσίας στο σύνολο του εβραϊκού πληθυσμού (της Παλαιστίνης). Γιαυτό η εργατική εξουσία που θεσμοθέτησε είναι αναμφίβολα η σταθερότερη βάση πάνω στην οποία θεμελιώθηκε και οικοδομήθηκε το Κράτος του Ισραήλ. Επομένως η Histadrout ήταν η πρώτη, η μεγαλύτερη και η ισχυρότερη κεντρική οργάνωση που απέκτησε αρχή μέσα στην εβραϊκή κοινότητα. Σαν πρόεδρος του Εβραϊκού Πρακτορείου (κεντρική πολιτική διοίκηση του σιωνιστικού κινήματος στην Παλαιστίνη, J.T.). Ο Μπεν Γκουριόν πέτυχε να οικοδομήσει επάνω στην αρχή της Histadrout τα θεμέλια της σιωνιστικής αρχής επάνω στο σύνολο του πληθυσμού ...».

Ο ρόλος της Histadrout στη διαμόρφωση του κεντρικού πολιτικού μηχανισμού του σιωνισμού επιβεβαιώνεται από την

προσωπική βιογραφία του Μπεν Γκουριόν που, από Γενικός Γραμματέας της Histadrout, έγινε πρόεδρος της Εβραϊκής Αποστολής. Έτσι έγινε και με τη Hagana που από ένοπλη οργάνωση του Α' hdut Ha' avola (το κόμμα του Μπεν Γκουριόν) έγινε η ένοπλη οργάνωση της Histadrout και στη συνέχεια της Εβραϊκής Αποστολής για να καταλήξει να γίνει ο στρατός του Κράτους του Ισραήλ.

Αντίθετα με τις κλασσικές μορφές της αποικιοκρατίας, ο σιωνισμός δεν κατάστρεψε τις παλιότερες κοινωνικές δομές, υποτάσσοντας τες στους καπιταλιστικούς νόμους του κέρδους, αλλά δημιούργησε μια παράλληλη οικονομική και κοινωνική δομή, όπου οι Αραβες δεν είχαν θέση, ούτε σαν υπερ-εκμεταλλευόμενη εργατική δύναμη. Γι' αυτό η εβραϊκή εργατική τάξη είναι όχι μόνο το **αποτέλεσμα** του σιωνιστικού εποικισμού αλλά παραμένει άρρηκτα **δεμένη με αυτόν. Η ίδια η ύπαρξη του εβραίου εργαζόμενου, το υψηλό, σε σχέση με τους άραβες εργαζόμενους, βιοτικό του επίπεδο, δεν εξαρτώνται λιγότερο από τα μέλη των Κιμπούτς, από την πρόοδο του σιωνισμού και την εξάλειψη της αραβικής εργασίας και παραγωγής.** Επομένως ο εβραίος εργάτης έχει μια **διπλή φύση**, απ' τη μιά μη κατέχοντας μέσα παραγωγής είναι αναγκασμένος να πουλάει την εργατική του δύναμη άρα τον εκμεταλλεύεται η αστική "του" τάξη, από την άλλη αποτελεί τμήμα και εξαρτάται από τη διαδικασία του σιωνιστικού εποικισμού. Αυτή η διπλή φύση χαρακτηρίζει την εβραϊκή εργατική τάξη μέχρι σήμερα, όσο και αν αλλάζει ανάλογα με την εξέλιξη του ισραηλινού καπιταλισμού και του σιωνιστικού κράτους.

Με την έννοια αυτή, η Histadrout δεν εκφράζει μόνο ορισμένα ιδιαίτερα αστικά συμφέροντα μέσα στο πλαίσιο του σιωνιστικού εποικισμού, αλλά επίσης και τα ιδιαίτερα συμφέροντα **μιάς εργατικής τάξης που δεν έχει ξεκοπεί από το σιωνισμό.**

Επομένως ο οργανικός δεσμός που συνέδεσε τους εβραίους εργαζόμενους της Παλαιστίνης με την Histadrout δεν ήταν καθόλου ιδεολογικός, αλλά προέκυψε από τις ανάγκες στοιχειώδους ύπαρξης μέσα στο πλαίσιο του σιωνιστικού εποικισμού. Αλλά ο διπλός ρόλος της Histadrout – δημιουργός της εργατικής τάξης, ιδιοκτήτης

επιχειρήσεων και εργοδότης απ' τη μία και οργανωτής της εργατικής τάξης απ' την άλλη – την βάζει σε μία αντιφατική θέση: απ' τη μια πρέπει να υπερασπίσει τον εβραίο εργαζόμενο απέναντι στον “άραβα εχθρό” και να φροντίσει για τα προνόμια του και απ' την άλλη να υπερασπίσει, όπως κάθε καπιταλιστική επιχείρηση, τα κέρδη της ενάντια στα συμφέροντα των εργαζόμενων, τους οποίους υποτίθεται ότι έχει αναλάβει να οργανώσει και να υπερασπίσει.

Γιατί δίπλα στο τμήμα συνδικαλιστικών υποθέσεων, που οργανώνει τους εργαζόμενους, η Histadrout περιλαμβάνει μία σειρά άλλα τμήματα που εκπροσωπούν και υπερασπίζονται άλλα κοινωνικά στρώματα, μικροεπιχειρηματίες, συνεταιρισμούς. Κιμπούτζ, αγρότες, ιδιοκτήτες γης κλπ. Αλλά η αντίφαση γίνεται ακόμη εμφανέστερη αν πάρουμε υπόψη μας μια τρίτη όψη του θεσμού αυτού: την Hevrat Ha-ondim, μια απέραντη οικονομική αυτοκρατορία που περιλαμβάνει τις μεγαλύτερες βιομηχανικές επιχειρήσεις της χώρας, κατασκευαστικές εταιρίες, ασφαλιστικές εταιρίες, μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας, που απασχολούν περισσότερο από το 1/4 του ενεργού πληθυσμού του Ισραήλ. Αυτή η οικονομική αυτοκρατορία δεν έχει βέβαια τίποτα το σοσιαλιστικό, και η καπιταλιστική αποδοτικότητα που καθορίζει τις επιλογές της την υποχρεώνει να εκμεταλλεύεται τους εργάτες που, τυπικά, είναι οι ιδιοκτήτες.

Αν, ακόμη και σήμερα, η Histadrout είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης και ο μεγαλύτερος παραγωγός της χώρας – μετά το κράτος – αυτό ίσχυε ακόμη περισσότερο κατά τις πρώτες φάσεις του σιωνιστικού εποικισμού, υπήρξε βασική κινητήρια δύναμη στη διαμόρφωση ενός σιωνιστικού καπιταλισμού. «Κανονικές» καπιταλιστικές επιχειρήσεις, που η δραστηριότητα τους θα καθοριζόταν μόνο από την αρχή της αποδοτικότητας, δεν θα πραγματοποιούσαν ποτέ τα διάφορα σχέδια που επέτρεψαν τη δημιουργία ενός αυτόνομου εβραϊκού καπιταλιστικού τομέα στην Παλαιστίνη, συμπεριλαμβανόμενης και της δημιουργίας απασχόλησης για τους εβραίους εργάτες, σαφώς λιγότερο αποδοτικούς από τους άραβες εργάτες. **Η ικανότητα της να ενοποιεί οργανικά την πρωταρχική συσσώρευση και την εργατική τάξη**

έκανε την Histadrout ασφαλιστική δικλείδα της δημιουργίας μιάς αυτόνομης εβραϊκής κοινωνίας στην Παλαιστίνη και εξηγεί τόσο την, μέχρι τις μέρες μας, οικονομική και πολιτική ισχύ της Histadrout όσο και το ότι αποτελεί ένα σημαντικό εμπόδιο για την εργατική τάξη, στον αγώνα της για ταξική ανεξαρτησία.

Αλλά αυτή η ενσωμάτωση της εργατικής τάξης στο σιωνιστικό εγχείρημα, μέσω της Histadrout, δεν θα ήταν δυνατή αν αυτή η τελευταία θα έπρεπε να πραγματοποιήσει τη συσσώρευση μέσω μιας υπερεκμετάλλευσης των εβραίων εργαζομένων (η εκμετάλλευση των αράβων εργαζομένων αποκλειόταν για λόγους που εξηγήθηκαν παραπάνω). Η χωρίς προηγούμενο εισροή κεφαλαίου - κυρίως εβραϊκού, πριν από τη δημιουργία του Κράτους του Ισραήλ και από τις ιμπεριαλιστικές χώρες μετά το 1948 – επέτρεψε ταυτόχρονα τη δημιουργία μιάς, σχετικά ανεπτυγμένης και σύγχρονης, βιομηχανικής υποδομής και ενός βιοτικού επιπέδου για τα λαϊκά στρώματα ασύγκριτα υψηλότερου από τον πραγματικό πλούτο της χώρας (το ζήτημα αυτό, θεμελιώδες για την κατανόηση της διαμόρφωσης της ισραηλινής κοινωνίας χρειάζεται μια βαθειά μελέτη που ξεπερνάει τα όρια του κειμένου αυτού).

Κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά κύρια μετά τη δημιουργία του Κράτους του Ισραήλ και ακόμη περισσότερο μετά τον πόλεμο του 1967, ο ιδιωτικός τομέας κατέλαβε μιά όχι αμελητέα θέση μέσα στη σιωνιστική οικονομία, και η Histadrout δημιούργησε, με διάφορους τρόπους, δεσμούς με τον τομέα αυτόν. Η ανάπτυξη του ισραηλινού καπιταλισμού και μιάς εργατικής τάξης θα επιταχύνουν την ταξική πάλη και επομένως θα αδυνατίσουν τους οργανικούς δεσμούς ανάμεσα στην εργατική τάξη και στην Histadrout. Ωστόσο ο διπλός χαρακτήρας της εβραϊκής εργατικής τάξης δεν έχει εξαφανισθεί και δεν μπορεί να εξαφανισθεί ολοκληρωτικά παρά μόνον όταν ο σιωνισμός δεν θα μπορεί πιά να εξασφαλίσει, κύρια μέσω του ξένου κεφαλαίου, ένα βιοτικό επίπεδο και όρους διαβίωσης πολύ ανώτερους από εκείνους που υπάρχουν στον γειτονικό αραβικό κόσμο.

Ε. Η διανομή της Παλαιστίνης και η δημιουργία του Σιωνιστικού κράτους

Τα όρια του Εβραϊκού κράτους δεν καθορίστηκαν ποτέ ξεκάθαρα και ήταν πάντα το αντικείμενο μεγάλων συζητήσεων ανάμεσα στα διάφορα σιωνιστικά ρεύματα. Μιλούσαν γενικά για το Erets Israel (Γη του Ισραήλ στην Παλαιστίνη). Ο λόγος του Μπεν Γκουριόν στη Σύσκεψη του Παγκόσμιου Συμβουλίου των Polalei Sion το 1938 και η αναφορά του στη Βασιλική Επιτροπή Ερευνας (Επιτροπή Πηλ) στα 1936 – 37 μας δίνουν μια ιδέα των πύο διαδεδομένων αντιλήψεων μέσα στο σιωνιστικό κίνημα.

«Συνηθίσαμε, μέχρι σήμερα, να βλέπουμε στα επίσημα έγγραφα μια αντίληψη περιορισμού και ιδιαιτερότητας για τα δικαιώματα μας. Είναι η πρώτη φορά που ακούμε από μιά αγγλική κυβερνητική επιτροπή ότι η υπόσχεση που δόθηκε στον εβραϊκό λαό συνεπαγόταν, αν και αυτό δε λεγόταν ξεκάθαρα, τη δυνατότητα του να είναι πλειοψηφία και να συγκροτήσει ένα ανεξάρτητο εβραϊκό κράτος, όχι μόνο σε ένα τμήμα της Παλαιστίνης αλλά στο σύνολο του Erets-Israel- Παλαιστίνη, Κράτος που τα σύνορα του δεν έχουν καθορισθεί και άλλαξαν πολλές φορές, αλλά που κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι περιλαμβάνει την Υπεριορδανία, δηλαδή το τμήμα που δόθηκε στον εμίρη Αμπντουλλάχ, αλλά επίσης και το βόρειο τμήμα, πέρα από τον Γιαρμούκ, που σήμερα βρίσκεται υπό γαλλική εντολή..... Αυτό το εβραϊκό κράτος που μας προτείνουν σήμερα, ακόμη και αν επιτρέπονται ευνοϊκές για εμάς αλλαγές, δεν είναι ο στόχος του σιωνισμού. Σε μιά τόσο περιορισμένη περιοχή, είναι αδύνατον να λυθεί το εβραϊκό ζήτημα. Μπορεί βέβαια να αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην πορεία της δημιουργίας του μεγάλου σιωνισμού, που θα επιτρέψει τη γρήγορη διαμόρφωση στην περιοχή μιάς εβραϊκής δύναμης που θα μας οδηγήσει στον ιστορικό μας στόχο.... Η ίδια η Επιτροπή δεν αγνοεί πόσο περιορισμένη είναι η περιοχή που μας προτείνει για το Εβραϊκό Κράτος, και ότι το σχέδιο μεταφοράς του αραβικού πληθυσμού – που θα υλοποιηθεί με την καλή διάθεση, ειδικά με τη βία – μπορεί να επιτρέψει τη διεύρυνση του εβραϊκού εθνικισμού...» (Αναφέρεται από τον Israel Sha' hak «Ο σιωνισμός

απ' το στόμα των ηγετών του» 1978, σελ. 40-41).

Αυτή η διακήρυξη επεκτατικών προθέσεων δεν είναι, απ' τη μεριά του Μπεν Γκουριόν, μιά αφηρημένη ρητορεία. Είναι αλήθεια ότι, τελικά, το σιωνιστικό κίνημα «*παραιτήθηκε*» από την Υπεριορδανία – σε αντίθεση με το Etsel του Μεναχέμ Μπέγκιν – λόγω πραγματιστικών εκτιμήσεων και εσωτερικών και εξωτερικών ρεαλ-πολιτικών. Αυτή όμως η παραίτηση, όπως φαίνεται από το παραπάνω απόσπασμα που είναι 10 χρόνια αρχαιότερο από το σχέδιο διανομής, αποτελούσε μόνο μια **προσωρινή** λύση. Το ζήτημα ήταν να συγκεντρώσουν, στη συνέχεια, νέες δυνάμεις για να ολοκληρώσουν, σε ένα δεύτερο στάδιο, τους πραγματικούς ιστορικούς στόχους του σιωνισμού. Η ευκαιρία παρουσιάστηκε το 1967, και το Εβραϊκό Κράτος κατέλαβε το σύνολο της περιοχής που κάλυπτε η παλιά βρεταννική εντολή, τις περιοχές πέρα απ' τον Γιαρμούκ (τα υψίπεδα του Γκολάν) και εκείνο που λείπει ακόμη (;) είναι η περιοχή του Νοτίου Λιβάνου.

Η σιωνιστική αποικιοκρατία δεν έγινε στο κενό, αλλά στη βάση ενός πολύ ακριβούς και συνεκτικού σχεδίου. Όπως, πολύ σωστά, γράφει ο Γιόν Ρότσχλντ,

«Η διανομή ήταν, σε μεγάλο βαθμό, η αναγνώριση των τετελεσμένων, στο βαθμό που υπήρχε ήδη στην Παλαιστίνη μιά ανεξάρτητη εβραϊκή κοινότητα με μια ανεπτυγμένη εθνική συνείδηση και ένας δοκιμασμένος κρατικός μηχανισμός.» (Intercontinental Press, 29-10-73)

Αυτό που χρειαζόταν, στο στάδιο αυτό, ήταν η απομάκρυνση από τη χώρα του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού Πάλαιστινίων, η εξουδετέρωση εκείνων που παρέμεναν και η προετοιμασία για νέες κατακτήσεις. Όλα αυτά σε πλήρη συμφωνία με το σχέδιο που είχε ξεκαθάρα εκπονήσει ο Μπεν Γκουριόν, πριν από 10 χρόνια.

Οι σιωνιστές, επειδή δρούσαν σε ένα συγκεκριμένο διεθνές πλαίσιο, έπρεπε να διατηρήσουν ένα «ανθρωπιστικό» προσωπείο και να κρύβουν τα πραγματικά τους σχέδια για διώξιμο των Αράβων από την Παλαιστίνη. Ωστόσο, ανάμεσα στο 1948 και στο 1949, το 80% του Παλαιστινιακού πληθυσμού απελάθηκε και η περιουσία

του απαλλοτριώθηκε, ορισμένοι απελάθηκαν με την πλήρη έννοια του όρου, άλλοι έφυγαν μετά από τρομοκρατικές ενέργειες της Hagana και του Etsel που είχαν στόχο ακριβώς τη δημιουργία πανικού στον Παλαιστινιακό πληθυσμό, άλλοι εγκατέλειψαν την κατοικία τους με σκοπό να ξαναγυρίσουν μετά το τέλος των συγκρούσεων, αφού νικήσει η μία από τις δύο πλευρές. Δεν τους δόθηκε ποτέ αυτή η δυνατότητα από τον σιωνιστή νικητή.

Η παλαιστινιακή ηγεσία ενέργησε με μιά εγκληματική ανευθυνότητα. Δεν προσπάθησε να πείσει τους Παλαιστίνιους να μείνουν και να αντιμετωπίσουν τις σιωνιστικές πιέσεις. Αυτό επέτρεψε τη δημιουργία του μύθου ότι τάχα οι Παλαιστίνιοι εγκατέλειψαν με τη θέληση τους τα σπίτια και την πατρίδα τους. Στο μύθο αυτόν πιστεύουν όχι μόνο ένα μεγάλο τμήμα της εβραϊκής νεολαίας, αλλά και αρκετά φιλελεύθερα και σοσιαλιστικά ρεύματα.

Ας ακούσουμε την αλήθεια από το στόμα ενός από τους προβεβλημένους σιωνιστές ηγέτες, που επιβεβαιώνει σθεναρά ότι αυτά που λέει απηχούν τη γενική άποψη της σιωνιστικής ηγεσίας : *«Μετά τον (Δεύτερο Παγκόσμιο) Πόλεμο το ζήτημα της Παλαιστίνης και το εβραϊκό ζήτημα θα βγουν έξω από το πλαίσιο της “ανάπτυξης” . Μεταξύ μας, πρέπει να είμαστε ξεκάθαροι : Δεν υπάρχει θέση για δύο λαούς. Καμμία “ανάπτυξη” δε θα μας κατηγορήσει για το σκοπό μας, να είμαστε ένας ανεξάρτητος λαός σε μιά μικρή χώρα. Αν οι Αραβες την εγκαταλείψουν, θα έχουμε στη διάθεση μας μια μεγάλη χώρα, αν, αντίθετα, παραμείνουν, η χώρα θα μείνει μικρή και φτωχή. Όταν τελειώσει ο πόλεμος, με νίκη των Αγγλων και όταν οι λαοί συνεδριάσουν για να αποδώσουν δικαιοσύνη, ο λαός μας θα πρέπει να τους παρουσιάσει τις απαιτήσεις του και διεκδικήσεις του. Η μόνη λύση που θα προτείνουμε είναι η Παλαιστίνη, ή τουλάχιστον η Δυτική Παλαιστίνη, εκκενωμένη από Αραβες. Δεν υπάρχει περιθώριο για συμβιβασμούς! Η σιωνιστική δραστηριότητα που επικεντρώθηκε στην προετοιμασία και την εγκαθίδρυση των βάσεων του Εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη ήταν χρήσιμη για την εποχή της, περιοριζόταν στην “αγορά γης”, δεν μπορούσε να δώσει στο Ισραήλ ένα κράτος. Αυτό θα γίνει μιά κι έξω, σαν μια επιφοίτηση. Αυτή είναι η βάση της ιδέας του Μεσσία. Και δεν υπάρχει άλλη δυνατότητα από τη μεταφορά των*

Αράβων στις γειτονικές χώρες, τη μεταφορά όλων, εκτός, ίσως, από εκείνων της Βηθλεέμ, της Ναζαρέτ και της παλιάς πόλης της Ιερουσαλήμ. Δεν πρέπει να μείνει κανένα χωριό, καμιά φυλή. Η μεταφορά πρέπει να γίνει προς το Ιράκ, τη Συρία, ακόμη και την Υπεριορδανία. Για το σχέδιο αυτό θα βρούμε χρήματα, πολλά χρήματα. Μόνο μετά από αυτή τη μεταφορά, θα μπορέσουμε να ενσωματώσουμε εκατομμύρια αδελφών μας, και να βάλουμε τέλος στο εβραϊκό ζήτημα. Δεν υπάρχει άλλος δρόμος.» (Y. Weitz, Ημερολόγιο, αναφέρεται από τον Israel Shahak)

Το σιωνιστικό σχέδιο δε θα μπορούσε να έχει εκτεθεί πιο ξεκάθαρα, και αυτό 8 χρόνια πριν από την κατάληψη του μεγαλύτερου μέρους της Παλαιστίνης και την απέλαση της μεγάλης πλειοψηφίας του πληθυσμού της. Το 1947, ζούσαν στην περιοχή που θα γινόταν το Κράτος του Ισραήλ, 800.000 Παλαιστίνιοι. Στις αρχές του 1949, δεν είχαν απομείνει περισσότεροι από 133.000.

Η αναγκη για τους σιωνιστές να δυσφημήσουν και να διώξουν τους Αραβες της Παλαιστίνης φαίνεται ξεκάθαρα και αναλυτικά στον Herzl, που παρουσιάζεται συχνά σαν φιλελεύθερος σιωνιστής. Στο Ημερολόγιο του γράφει, ανάμεσα σε άλλα : *«Πρέπει λίγο-λίγο να πάρουμε τα χωράφια από τους ιδιοκτήτες τους. Θα προσπαθήσουμε να μεταφέρουμε διακριτικά τους φτωχούς πληθυσμούς στην άλλη πλευρά των συνόρων. Ό,τι κι αν γίνει στη χώρα μας, δεν θα τους εμποδίσουμε να έχουν ένα κάποιο επάγγελμα.»* (T. Herzl, Εκλεκτά Έργα, τ.7, Βιβλίο 1, σελ 86).

Η άποψη ότι οι Βρετανοί υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την Παλαιστίνη λόγω της ένοπλης δράσης των σιωνιστικών τρομοκρατικών ομάδων, βασίζεται σε ένα μύθο. Στην πραγματικότητα, η βρετανική αποχώρηση ήταν αποτέλεσμα των βαθειών ανακατατάξεων στην παγκόσμια κατάσταση και των αλλαγών στους συσχετισμούς δύναμης ανάμεσα στις ιμπεριαλιστικές χώρες.

Η Μεγάλη Βρετανία βγήκε εξαντλημένη από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η αυτοκρατορία της κατέρρεε και ένα όλο και μεγαλύτερο τμήμα της περνάει στην ηγεμονία του αμερικάνικου

ιμπεριαλισμού. Από τη διαδικασία αυτή δεν εξαιρείται, βέβαια, η Εγγύς Ανατολή: το πετρέλαιο, όπως και πολλά άλλα, θα γίνει προοδευτικά μονοπώλιο των αμερικάνικων τραστ. Οι Άγγλοι απαιτούν από την Ουάσιγκτον οικονομική και στρατιωτική ενίσχυση για να συνεχίσουν να ελέγχουν την Παλαιστίνη, κάτι που, φυσικά, οι Αμερικανοί αρνούνται. Δε μένει πιά στην αγγλική διοίκηση και στρατό άλλη λύση από την αποχώρηση, και την παραμονή τους μόνο στην Υπεριορδανία, στην Αραβική Χερσόνησο και στη Διώρυγα του Σουέζ, απ' όπου θα διωχτούν λίγο αργότερα.

Η άμεση βρετανική κυριαρχία στην Παλαιστίνη, θα αντικατασταθεί από την έμμεση κυριαρχία του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Το “ανεξάρτητο” Εβραϊκό κράτος θα συνεχίσει να παίζει το ρόλο του χωροφύλακα των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων που έπαιζαν προηγουμένως οι σιωνιστικοί θεσμοί.

Η ερωτική ιστορία μεταξύ του σιωνισμού και του Κρεμλίνου ανάμεσα στο 1947 και στο 1950, θα έχει πραγματικές επιπτώσεις στις διπλωματικές και πολιτικές εξελίξεις που θα καταλήξουν στη δημιουργία του Κράτους του Ισραήλ και θα είναι η αιτία μιάς βαθιάς συμπάθειας της σιωνιστικής «αριστεράς» για τη σταλινική ΕΣΣΔ. Αλλά θα είναι εφήμερη. Η απότομη αντισιωνιστική και αντισημιτική στροφή (δίκη των Εβραίων γιατρών στη Μόσχα, δολοφονία του Ραζκ στην Ουγγαρία, δίκη του Σλιάνσκι στην Τσεχοσλοβακία) στις αρχές της δεκαετίας του 50, και η αρχή του ψυχρού πολέμου θα βάλουν τέλος στο ειδίλλο σιωνισμού και σταλινισμού και απ' τις δύο πλευρές. Ωστόσο η προσέγγιση αυτή, όσο και αν ήταν εφήμερη, θα έχει μια μακρά επίδραση στο μαζικό κίνημα στην Αραβική Ανατολή. Η ψήφος του Γκρομύκο στον ΟΗΕ υπέρ της διανομής, οι φανατικά υπέρ του σιωνισμού λόγοι του, η αναγνώριση του Εβραϊκού κράτους – πριν ακόμη και από την Ουάσιγκτον – και η αποστολή τσέχικων όπλων στις μονάδες της Hagana που οργάνωναν τη μαζική απέλαση των Αράβων από την Παλαιστίνη, θα επιτρέψουν στην αραβική αντίδραση να ξεκινήσει μια αποτελεσματική αντικομμουνιστική εκστρατεία, και να δώσει ένα θανατηφόρο χτύπημα στα αραβικά κομμουνιστικά κόμματα. Παράλληλα, οι αντισημιτικές εκστρατείες στην ΕΣΣΔ και στις λαϊκές δημοκρατίες

θα βάλουν αποφασιστικά τέλος στη συμπάθεια που αισθάνονταν πλατειά στρώματα του εβραϊκού πληθυσμού της Παλαιστίνης για την ΕΣΣΔ, δηλαδή για κάποια όψη του κομμουνισμού, μετά τη νίκη της Σοβιετικής Ένωσης ενάντια στο Ναζισμό.

Συνέπεια της εγκληματικής πολιτικής του σταλινισμού δεν θα είναι μόνο η ευθυγράμμιση της σιωνιστικής ηγεσίας και της αραβικής αντίδρασης με τις θέσεις και τα συμφέροντα του ιμπεριαλισμού. Στη μεγάλη πλειοψηφία των αραβικών και εβραϊκών μαζών θα κυριαρχήσει η αντικομμουνιστική ιδεολογία και το μίσος για την ΕΣΣΔ, που, περισσότερο από 30 χρόνια από τότε, συνεχίζουν να επηρεάζουν τα αισθήματα των λαϊκών στρωμάτων, τόσο στα Αραβικά κράτη όσο και στο σιωνιστικό.

III. Ο σιωνισμός ανάμεσα στην ίδρυση του κράτους του Ισραήλ και στον πόλεμο του Ιούνιου του 1967

A. Οι βάσεις ύπαρξης του κράτους του Ισραήλ

Η εμπειρία έχει δείξει ότι πολλοί από τους αγωνιστές του εργατικού κινήματος δεν αντιλαμβάνονται σωστά το χαρακτήρα του Κράτους του Ισραήλ, το οποίο είναι ταυτόχρονα αιτία και συνέπεια της διαμάχης που το φέρνει αντιμέτωπο με τον γεωγραφικό του περίγυρο. Όπως λέει και ο πρώην πρόεδρος της Παγκόσμιας Σιωνιστικής Οργάνωσης: *«ο φόβος των Αράβων συνοψίζεται σε ένα βασικό στοιχείο: το Ισραήλ θα μείνει για πάντα ένα ξένο σώμα στην περιοχή.»* (1)

Αυτήν ακριβώς την ιδιαιτερότητα θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε σε αυτό το κεφάλαιο.

1) Το μεγάλο κύμα μετανάστευσης μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Η ύπαρξη του Ισραήλ είναι αποτέλεσμα μιας σειράς παραγόντων, ένας από τους σημαντικότερους είναι η τραγική ιστορία των απανταχού Εβραίων. Αναζητώντας καταφύγιο, μακριά από διώξεις και σφαγές, προσπαθώντας να ξεφύγουν από τα τρομερά πογκρόμ στη Βεσσαραβία και στην Ουκρανία, τους αντιεβραϊκούς νόμους στην Πολωνία και τις χιτλερικές σφαγές στη Γερμανία και σε όλη την Κεντρική Ευρώπη, εκατοντάδες χιλιάδες Εβραίοι καταφεύγουν στην Παλαιστίνη. Αμέσως μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η εβραϊκή μετανάστευση στην Παλαιστίνη γνωρίζει μια ουσιαστική αύξηση, καθώς η πλειοψηφία εκείνων που επέζησαν από τη χιτλερική θηριωδία δεν βρίσκουν άλλο μέρος για να ξαναρχίσουν τη ζωή τους. Ύστερα από τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ, θα καταρθθούν κύματα Εβραίων μεταναστών από τις αραβικές χώρες, στους οποίους θα αφιερώσουμε παρακάτω ένα ιδιαίτερο κεφάλαιο.

Από το 1947 έως το 1956, ο εβραϊκός πληθυσμός στην Παλαιστίνη τριπλασιάστηκε όχι όμως εξαιτίας μιας νέας έξαρσης της απήχησης των σιωνιστικών ιδεωδών στις εβραϊκές κοινότητες αλλά σαν άμεση συνέπεια της αντισημιτικής καταστολής. Εκατοντάδες χιλιάδες Εβραίοι βρέθηκαν χωρίς οικογένεια, χωρίς πατρίδα, χωρίς τίποτα. Ο σιωνισμός κατάφερε να πραγματοποιήσει το στόχο του, τη δημιουργία ενός εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη, **εκμεταλλευόμενος μια κατάσταση χωρίς προηγούμενο**: την καταστροφή των εβραϊκών κοινοτήτων της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης από το πιο αιματηρό κύμα αντισημιτισμού των νεότερων χρόνων. Οι Εβραίοι μετανάστες, που δημιούργησαν το κράτος του Ισραήλ, δεν ήταν πράκτορες της μιας ή της άλλης ιμπεριαλιστικής δύναμης αλλά παρίες διωγμένοι από μια παρακμασμένη ιμπεριαλιστική κοινωνία.

Αυτή είναι και η πρώτη διαφορά ανάμεσα στο σιωνιστικό εποικισμό και τον εποικισμό της Βόρειας Αφρικής ή της Ροδεσίας.

Η δεύτερη διαφορά εντοπίζεται στο γεγονός ότι, όπως είδαμε, στόχος του εβραϊκού εποικισμού δεν ήταν η εκμετάλλευση του ντόπιου εργατικού δυναμικού, αλλά η πλήρης καταστροφή των προγενέστερων κοινωνικών δομών, δηλαδή των όρων ύπαρξης, της παλαιστινιακής συνιστώσας του πληθυσμού μέσα στο κράτος του. Στόχος μας εδώ δεν είναι να διερευνήσουμε αν η μιά μορφή αποικιοκρατίας είναι πιο βάρβαρη από την άλλη, αλλά να ορίσουμε το πλαίσιο μιας συγκεκριμένης αντικειμενικής πραγματικότητας : από τη μια η ύπαρξη εκατοντάδων χιλιάδων παλαιστίνιων προσφύγων, άμεσων θυμάτων του σιωνισμού, και από την άλλη η ύπαρξη ενός εβραϊκού προλεταριάτου που παράγει το μεγαλύτερο κομμάτι της υπεραξίας που συσσωρεύει η σιωνιστική αστική τάξη. Πρόκειται για τους δυο βασικούς παράγοντες, προκειμένου να αντιληφθούμε τη δυναμική της ταξικής πάλης μέσα και ενάντια στο σιωνιστικό κράτος.

Εδώ βρίσκεται η τρίτη διαφορά ανάμεσα στις «κλασικές» αποικίες και στο σιωνιστικό κράτος : η σιωνιστική κοινωνία, παρόλο που πρόκειται για αποικία, έχει μια κοινωνική δομή πολύ πιο κοντά σε εκείνη των αναπτυγμένων καπιταλιστικών κρατών παρά σε εκείνη των αποικιακών καθεστώτων και **ταξικές σχέσεις σχεδόν ταυτόσημες με αυτές των παραδοσιακών καπιταλιστικών κρατών.**

Η δημιουργία του κράτους του Ισραήλ θα αλλάξει μια για πάντα τις σχέσεις ανάμεσα στο παγκόσμιο σιωνιστικό κίνημα, τους Εβραίους και το εβραϊκό ζήτημα από τη μια πλευρά και την εβραϊκή αποικία στην Παλαιστίνη από την άλλη. Αν, μέχρι το 1948, η δημιουργία μιας εβραϊκής αποικίας στην Παλαιστίνη έπρεπε να εξυπηρετεί το εβραϊκό ζήτημα σε όλο τον κόσμο σαν λύση στο εβραϊκό ζήτημα, μόλις το κράτος αυτό δημιουργήθηκε, στόχος του σιωνιστικού κινήματος και των εβραϊκών κοινοτήτων έγινε η ασφάλεια του κράτους αυτού, η οικονομική του ανάπτυξη και η εδαφική του επέκταση. Αν, αρχικά, οι σιωνιστικοί θεσμοί στην Παλαιστίνη ήταν μια συνιστώσα του παγκόσμιου σιωνιστικού κινήματος, με την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ το σιωνιστικό κίνημα έγινε παράρτημα του κράτους αυτού, με σκοπό την

υπεράσπιση και ενίσχυση του, πολιτικά και κυρίως οικονομικά, και την κινητοποίηση των εβραϊκών κοινοτήτων σε όλο τον κόσμο στην υπηρεσία και υπό τις διαταγές του εβραϊκού κράτους (πράγμα που δε συμβαίνει χωρίς προβλήματα).

2) Ο διωγμός των Παλαιστινίων Αράβων από την πατρίδα τους

Το επιχείρημα ότι η Παλαιστίνη είναι ιστορική πατρίδα των Εβραίων είναι αποκύημα φαντασίας και δεν έχει καμιά σχέση με τα ιστορικά γεγονότα. Οι Εβραίοι που ζουν σήμερα στην Παλαιστίνη είναι ένα ξένο σώμα, που έχει εισαχθεί από το εξωτερικό, από την αραβική ανατολή. Είναι σε πλήρη μεταξύ τους αρμονία, -άλλοτε ακούσια και άλλοτε προγραμματισμένα- που το σιωνιστικό κίνημα (και ιδιαίτερα η Hagana), η παλαιστινιακή αραβική αντίδραση (κυρίως οι κύκλοι γύρω από το μουφτή της Ιερουσαλήμ, Haj Amin el Husseini), και οι εντολοδόχοι βρετανικές αρχές έδωξαν τους Αραβες της Παλαιστίνης από την πατρίδα τους. Το αποτέλεσμα του συνδιασμού των τριών αυτών παραγόντων θα είναι η μεταβίβαση της συντριπτικής πλειοψηφίας των περιουσιών, της γης και των σπιτιών των Παλαιστινίων στην κατοχή των Εβραίων και η ύπαρξη 700.000 με 900.000 παλαιστίνιων προσφύγων στους καταυλισμούς των γειτονικών αραβικών χωρών και στη λωρίδα της Γάζας.

Οι αιματηρές συγκρούσεις ανάμεσα σε Εβραίους και Αραβες δεν ξεκινούν με τη διαίρεση. Παραδόξως, την εποχή του πολέμου του 1948, η ενεργή συμμετοχή της πλειοψηφίας των Παλαιστινίων στα πολιτικά γεγονότα είναι περιορισμένη. Οι Ισραηλίτες εκμεταλλευόμενοι τη μεγάλη σύγχυση και τον πανικό, που η αραβική αντίδραση και οι βρετανικές αρχές είχαν επίτηδες οξύνει, θα προκαλέσουν την έξοδο εκατοντάδων χιλιάδων Αράβων με τη βία, τις δολοφονίες και την συστηματική καταστροφή αραβικών χωριών. Τα «σοσιαλιστικά» Κιμπούτς έπαιξαν το ρόλο του προμαχώνα των επιχειρήσεων εκδίωξης των Αράβων, προκειμένου

να οικειοποιηθούν οι Εβραίοι τα κτήματα και τα περιβόλια τους. Όταν ένας εκπρόσωπος του Hachomer Hatsair στην Προσωρινή Knesseth διαμαρτυρήθηκε για τις επιχειρήσεις εκδίωξης, έλαβε την απάντηση ότι θα έπρεπε να ξεκινήσει απαγορεύοντας τέτοιες πράξεις στους συντρόφους του της Ανω Γαλιλαίας, οι οποίοι είχαν συμμετάσχει ευρέως σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις. Η ίδια η Palma'h, επίλεκτη ομάδα της Hagana, υπό την καθοδήγηση κυρίως της σιωνιστικής αριστεράς και των Κιμπουτιστών (Kiboutsnikim), θα οργανώσει την εκδίωξη των Παλαιστινίων στη Γαλιλαία και στο Neguev, ακόμη και τις σφαγές του αγροτικού πληθυσμού.

Ο σύμφυτος ρατσισμός του νέου κράτους θα γεννήσει τερατώδεις νόμους και αντιλήψεις: η πλειοψηφία του παλαιστινιακού πληθυσμού όχι μόνο θα εκδιωχθεί αλλά θα χάσει και τα πιο φυσικά και στοιχειώδη δικαιώματά της από το «νόμο της επιστροφής» και το «νόμο περί εθνικότητας». Σύμφωνα με τους νόμους αυτούς, ένας Παλαιστίνιος μπορεί να είναι «παρών-απών» (sic), δηλαδή να μένει στο Ισραήλ, να έχει την ισραηλινή υπηκοότητα αλλά να του αφαιρεθούν όλα του τα αγαθά, να διωχθεί από τη γη του και το χωριό του, γιατί βρισκόταν αλλού μια συγκεκριμένη μέρα του 1948. Πάντα βάσει των νόμων αυτών, ένας Αραβας, του οποίου η Παλαιστίνη ήταν πάντα η πατρίδα αυτού και των προγόνων του, δεν μπορεί να ελπίζει στην επιστροφή στη χώρα του παρά μόνο κάτω από πολύ ιδιαίτερες συνθήκες. Αντίθετα, όποιος έρχεται από την Αμερική, την Ινδία ή την Ιαπωνία, ακόμη και αν δεν έχει ξαναβρεθεί ποτέ στην Παλαιστίνη, ούτε ο ίδιος ούτε και οι πρόγονοί του- αλλά που μπορεί να αποδείξει ότι η μητέρα του είναι, ή τουλάχιστον υπήρξε, Εβραία, μπορεί, αν θέλει, να εγκατασταθεί άμεσα στο Ισραήλ και να λάβει την ισραηλινή υπηκοότητα. Με τέτοιους νόμους, ο ΟΗΕ είχε, για μία φορά, δίκιο που καταδίκασε το σιωνιστικό κράτος σαν ρατσιστικό.

Ο Μπεν Γκουριόν, ιδρυτής του εβραϊκού κράτους και πρώτος πρωθυπουργός του, εξέφρασε ολοκάθαρα αυτό που οι σιωνιστές αντιλαμβάνονται με τον όρο εβραϊκό κράτος: *«το Ισραήλ δεν είναι μόνο ένα κράτος όπου η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι εβραϊκή. Είναι το κράτος όλων των Εβραίων, όπου και αν βρίσκονται, οι οποίοι*

έχουν το δικαίωμα να εγκατασταθούν σε αυτό από το γεγονός και μόνο ότι είναι Εβραίοι. Το δικαίωμα αυτό έχει τις ρίζες του στην ιστορία που ποτέ δεν χώρισε το λαό από την πατρίδα του.»

Μια τέτοια παραχάραξη της ιστορίας είναι συχνή στα αντιδραστικά κινήματα. Όλες οι σιωνιστικές οργανώσεις, ακόμα και οι αριστερές, αναφέρονται και χρησιμοποιούν την ιστορία για να δικαιολογήσουν τα εγκλήματα του χθες και τις μελλοντικές κατακτήσεις τους.

Είναι σφάλμα να πιστεύει κανείς ότι με τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ ολοκληρώνεται ο ιστορικός ρόλος του σιωνισμού. Οι συνθήκες βεβαίως άλλαξαν, αλλά η φύση του εβραϊκού κράτους, τα χαρακτηριστικά και οι στόχοι του παραμένουν βασικά τα ίδια. Η πολιτική του μπορεί να είναι άλλοτε πιο μετριοπαθής άλλοτε πιο επιθετική – ανάλογα με την αντικειμενική πραγματικότητα- όμως το τέρας που δημιούργησε ο σιωνισμός στην Αραβική Ανατολή δεν μπορεί να αλλάξει τη φύση της γιατί αλλιώς θα εξαφανιστεί. Το κράτος του Ισραήλ δεν είναι δυνατό να θέσει τέρμα στη διαρκή επιθετικότητα ενάντια στον παλαιστινιακό λαό για τον επιπλέον λόγο ότι δεν μπορεί να διακόνει τη συμμαχία του με τα ιμπεριαλιστικά και αντιδραστικά καθεστώτα. Τα καθεστώτα αυτά είναι για το σιωνιστικό κράτος η ίδια η ουσία του, ο λόγος της ύπαρξής του. **Από αυτό προκύπτει και ο διαρκής πόλεμος του εβραϊκού κράτους με τον παλαιστινιακό λαό από τη μία και με τον αραβικό κόσμο από την άλλη.**

Για να τεθεί ένα τέλος σ' αυτή τη διαμάχη, πρέπει να καλύπτονται δύο προϋποθέσεις:

α) Πρέπει το Ισραήλ να σταματήσει να υπάρχει σαν ξένο σώμα στην περιοχή της Αραβικής Ανατολής, να παραμένει συνδεδεμένο με τους *«Εβραίους του κόσμου»* και να αρνείται να ενσωματωθεί στην περιοχή όπου ανήκει, πράγμα που σημαίνει βέβαια ότι πρέπει να τερματίσει την πολιτική, στρατιωτική και οικονομική του εξάρτηση, από τον ιμπεριαλισμό.

β) Θα πρέπει να επιτρέψει στους Παλαιστίνιους να απολαμβάνουν το σύνολο των δικαιωμάτων τους, και κυρίως – μαζί

με τους Εβραίους που ζουν εκεί - την επιλογή του πολιτικού συστήματος που επιθυμούν στην πατρίδα τους .

Οι δυο αυτοί όροι σημαίνουν το τέλος του σιωνισμού και του εβραϊκού κράτους.

3) Η εξάρτηση από τον ιμπεριαλισμό

«Το Ισραήλ θα πρέπει να είναι ένα είδος μαντρόσκυλου. Δε υπάρχει θέμα να ασκήσει ποτέ μια πολιτική επιθετική απέναντι στα αραβικά κράτη αν αυτό αντιτίθεται στις επιθυμίες της Αμερικής και της Μεγάλης Βρετανίας. Αντίθετα αν οι δυτικές δυνάμεις επιλέξουν κάποια φορά, για τον ένα ή τον άλλο λόγο, να κλείσουν τα μάτια τους τότε κανείς δεν αμφιβάλλει ότι το Ισραήλ θα είναι ικανό να τιμωρήσει όπως πρέπει ένα ή περισσότερα από τα γειτονικά κράτη που η αγένεια τους απέναντι στη Δύση ξεπέρασε τα όρια που τους τέθηκαν.» (2)

Εδώ ο αρχισυντάκτης της πιο σοβαρής ισραηλινής εφημερίδας, και κατά τα άλλα θεωρούμενος ως φιλελεύθερος, την παραμονή του εβραϊκού νέου έτους το 1951, προσδιορίζει ένα ολόκληρο πρόγραμμα. Ένα πρόγραμμα που τηρήθηκε κατά γράμμα, εκτός ίσως από την πρόσφατη «συγκράτηση» του σιωνιστικού κράτους καθώς οι δυτικές δυνάμεις απαιτούν μια λιγότερο επιθετική πολιτική.

Για το Ισραήλ είναι ζωτικής σημασίας το να τεθεί υπό την υπηρεσία του ιμπεριαλισμού εναντίον της αραβικής επανάστασης. Η απουσία βάσης για μια ανεξάρτητη οικονομία, ο ψυχρός ή θερμός πόλεμος με τον αραβικό κόσμο, η ανάπτυξη του αραβικού αντι-ιμπεριαλιστικού κινήματος σε μια περιοχή καίρια στρατιωτικά και οικονομικά για τον ιμπεριαλισμό, το σαφώς ανώτερο βιωτικό επίπεδο στο σιωνιστικό κράτος σε σύγκριση με εκείνο των αραβικών χωρών και η ύπαρξη πάνω από ενός εκατομμυρίου προσφύγων, όλα αυτά είναι παράγοντες που αποκλείουν το Ισραήλ από τον αραβικό κόσμο και ωθούν το εβραϊκό κράτος να τεθεί στην υπηρεσία του ιμπεριαλισμού, σε ένα πόλεμο εναντίον των αραβικών

απελευθερωτικών κινήσεων. Όλα αυτά προκαλούν την αντίθεση του, στην ένωση του αραβικού κόσμου και την οικονομική, πολιτική και κοινωνική χειραφέτηση του.

Η επίθεση των στρατευμάτων της Συρίας, της Αιγύπτου και της Ιορδανίας την επομένη της δημιουργίας του κράτους του Ισραήλ δεν ήταν σε καμία περίπτωση κάτι πρωτοφανές. Ήταν η συνέχιση της αραβικής αντίθεσης στην ίδρυση ενός εβραϊκού κράτους έτσι όπως αποφασίστηκε από τη γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 29 Νοεμβρίου του 1947. Η αραβική επίθεση ήταν μια προοδευτική πράξη με στόχο να εμποδίσει το σιωνιστικό έλεγχο της Παλαιστίνης, ακόμα και αν τα τότε καθεστώτα των αραβικών χωρών ήταν μισθοφόροι των Βρετανών, που επιθυμούσαν να ανακτήσουν μια παρουσία στην Παλαιστίνη μέσω των αραβικών κρατών. Αργότερα ο Νάσερ και το συριακό Μπαθ θα ξεσκεπάσουν τα σχέδια των αραβικών κυβερνήσεων της περιόδου 1947-1949. **Αντικειμενικά** όμως ο πόλεμος αυτός ήταν ένας δίκαιος πόλεμος.

Σε μια κατάσταση απόλυτης οικονομικής και πολιτικής απομόνωσης σε σχέση με το περιβάλλον του, το Ισραήλ, πρέπει να στηριχθεί σε μια ή και περισσότερες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις προκειμένου να αποκτήσει την απαραίτητη για την ύπαρξή του οικονομική και στρατιωτική ενίσχυση, χωρίς την οποία το Εβραϊκό κράτος θα πάψει να υπάρχει. Οι προνομιούχοι σύμμαχοι του Ισραήλ έχουν κατά καιρούς αλλάξει.

Στις δεκαετίες του 1950 και του 1960, το Ισραήλ θα βρεθεί πολύ κοντά στη Γαλλία (στρατιωτική υποστήριξη) και στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (οικονομική αλλά και στρατιωτική βοήθεια). Στον πόλεμο της Αλγερίας, γαλλικά όπλα, κυρίως Mysteres και Mirages, θα εξοπλίσουν το σιωνιστικό στρατό, πάντα βέβαια με τη χρηματοδότηση της Ουάσιγκτον, με την οποία η σιωνιστική κυβέρνηση έχει προνομιακές σχέσεις από τα τέλη της δεκαετίας του 1940. Ένα ακόμα παράδειγμα των ιδιαίτερων σχέσεων μεταξύ του κράτους του Ισραήλ και του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού είναι η περίπτωση του Φραντς Γιόζεφ Στράους. Στη δεκαετία του 1950 ο Στράους προσκλήθηκε από τον Μπεν Γκουριόν και τον Πέρες σαν φιλοξενούμενος του κράτους του Ισραήλ, για να οργανώσει τις

στρατιωτικές σχέσεις που θα ενίσχυαν από τη μια το στρατιωτικό δυναμικό του εβραϊκού κράτους, και από την άλλη θα επέτρεπαν τον επανεξοπλισμό της Ομοσπονδιακής Γερμανίας και την ανάπτυξη πυρηνικής βιομηχανίας (ο ισραηλινός υπουργός Αμυνας και ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου συνόδευσαν τον Strauss σε μια επίσκεψη στον ατομικό σταθμό της Dimona στο Neguev).

Όμως ακόμα και αν δεν επιτρέπεται να αγνοήσουμε τη σημασία της βοήθειας των ευρωπαϊκών αστικών τάξεων με το κράτος του Ισραήλ και τις σημερινές προνομιακές του σχέσεις με τη Νότια Αφρική, σε τελική ανάλυση, ο μόνιμος, πραγματικός κύριος και προμηθευτής πόρων και όπλων στο σιωνιστικό κράτος ήταν ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, δεδομένου του κυρίαρχου ρόλου του στην κυριαρχία στην Αραβική Ανατολή.

B. Το εθνικό ζήτημα στο πλαίσιο του παλαιστινιακού προβλήματος

Οι A. Said και M. Machover γράφουν:

«Είναι αλήθεια ότι, στη συντριπτική πλειοψηφία τους, οι Εβραίοι που σήμερα κατοικούν στο Ισραήλ, ήρθαν εδώ επηρεασμένοι από το σιωνισμό και τους ηγέτες του, και -σαν κοινότητα- καταπίεσαν και συνεχίζουν να καταπιέζουν τους Παλαιστίνιους. Όμως δεν είναι δυνατό να αγνοήσει κανείς το προφανές γεγονός ότι δηλαδή αυτός ο πληθυσμός αποτελεί μια εθνική οντότητα (διαφορετική τόσο από τους Εβραίους σε άλλα μέρη του κόσμου όσο και από τους Αραβες της Παλαιστίνης) με τη γλώσσα και την οικονομική και πολιτιστική ζωή του» (3)

Η διατύπωση αυτή πρέπει να συμπληρωθεί από κάποιες διευκρινήσεις ώστε να είναι αποδεκτή. Ακόμα και αν δεχτούμε ότι σε μερικές δεκαετίες δημιουργήθηκε ένα είδος κοινής κληρονομιάς, που περιλαμβάνει τη γλώσσα, τον πολιτισμό και το οικονομικό σύστημα, που ενώνει Εβραίους προερχόμενους από εντελώς διαφορετικές κουλτούρες, μόνο σε πολύ μικρό βαθμό καταφέρνει αυτή η «εβραϊκή κουλτούρα» να γεφυρώσει το τεράστιο χάσμα που

χωρίζει το δυτικό πολιτισμό των Ashkenazim (4) από εκείνο των Εβραίων της Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, που στη μεγάλη τους πλειοψηφία είναι αραβικός.

Θα πρέπει λοιπόν να χειριστεί κανείς με σύνεση το θέμα αυτής της εβραιο-ισραηλινής «εθνικής οντότητας». Βρισκόμαστε μπροστά σε μια ανολοκλήρωτη διαδικασία και δεν μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι αυτή η διαδικασία θα ολοκληρωθεί με επιτυχία καθώς οι αντιφάσεις που τη χαρακτηρίζουν μπορούν να ανοίξουν άλλες δυναμικές.

Παρόλα αυτά, ύστερα από αυτή τη διευκρίνιση, μπορούμε να συνομολογήσουμε με τους Said και Machover ότι υπάρχει μια εβραιο-ισραηλινή εθνική οντότητα, συνειδητό προϊόν μιας πολιτικής «ένταξης των μεταναστών» (Mizoug Galouyot) που συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας. Όχι μόνο η γλώσσα, τα εδάφη και, ως ένα βαθμό, η κουλτούρα, αλλά κυρίως η συνείδηση ένταξης σε ένα σύνολο -αυτά είναι τα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν τον καθορισμό μιας εβραϊο-ισραηλινής εθνότητας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ερχόμαστε σε αντίθεση με την προοπτική μιας «Παλαιστίνης λαϊκής και δημοκρατικής που θα αναγνωρίζει ίσα δικαιώματα σε μουσουλμάνους, χριστιανούς και Εβραίους», άποψη που συμμερίζεται η πλειοψηφία των ρευμάτων της OLP. Το σύνθημα αυτό δεν αναγνωρίζει την ύπαρξη της εθνικής εβραϊκής εθνικής οντότητας στην Παλαιστίνη, αναγνωρίζει μόνο ένα θρησκευτικό ρεύμα ανάμεσα σε άλλα.

Από διεθνιστικής άποψης, κάθε προοδευτική λύση στο παλαιστινιακό ζήτημα περνάει από την αναγνώριση του δικαιώματος εθνικής αυτοδιάθεσης του αραβο-παλαιστινιακού λαού και του δικαιώματος της επιστροφής στην πατρίδα τους και της ένταξης της τελευταίας σε ένα παναραβικό ομοσπονδιακό πλαίσιο. Σ' αυτό το πλαίσιο τίθεται το εβραϊκό-ισραηλινό εθνικό ζήτημα

Η αρχή της ισότητας είναι αναπόσπαστο στοιχείο κάθε επαναστατικής λύσης. **Μια απελευθερωμένη από το σιωνιστικό έλεγχο Παλαιστίνη θα πρέπει να αναγνωρίζει την ισότητα μεταξύ Εβραίων και Αράβων, όχι μόνο σαν μεμονωμένα άτομα αλλά**

και σαν εθνικές οντότητες. Η Παλαιστίνη έγινε μια χώρα δύο εθνότητων και σαν τέτοια οφείλει να αναγνωρίζει **το δικαίωμα της εβραϊκής μερίδας σε μια εθνική αυτονομία.**

Οι ιδιαιτερότητες του εθνικού ζητήματος στην Παλαιστίνη - είτε πρόκειται για εβραϊο-ισραηλινούς, είτε για αραβο-παλαιστινίους- δεν αντιμετωπίζονται με γενικές θεωρίες και αφηρημένες αρχές του τύπου «δικαίωμα στην εθνική αυτοδιάθεση». Με αυτή την έννοια η άποψη του Johnny Bunzl - που υποστηρίζει το δικαίωμα αυτό του εβραιο-ισραηλινού έθνους- ότι «*παλιότερα, οι κλασικοί του μαρξισμού εξέφρασαν με ξεκάθαρο τρόπο ποια πρέπει να είναι η στρατηγική σε τέτοιες περιστάσεις*» (5), μας φαίνεται εσφαλμένη και επικίνδυνα απλουστευτική. Ο Λένιν ανέπτυξε το δικαίωμα αυτοδιάθεσης μόνο στην πολύ συγκεκριμένη και πολύ κοινή περίπτωση των καταπιεζόμενων από ξένη κυριαρχία λαών. Σε μια τέτοια συγκυρία, η διεκδίκηση του δικαιώματος για αυτοδιάθεση είναι ένα αφυπνιστικό σύνθημα για τις μάζες της καταπιεσμένης εθνότητας και συγχρόνως μια προοπτική που στοχεύει στην αποδυνάμωση του κατακτητή. Αφήνει στην κρίση του καταπιεσμένου λαού και μόνο σ' αυτή, το δικαίωμα να αποφασίσει αν θέλει να εξακολουθεί να ζει σ' ένα ενιαίο πλαίσιο συνύπαρξης ή αν, αντίθετα, προτιμά να ιδρύσει ένα ανεξάρτητο εθνικό κράτος.

Αυτή είναι, με όλες της τις ιδιαιτερότητες η κατάσταση του αραβο-παλαιστινιακού λαού, του οποίου το μισό βρίσκεται υπό ισραηλινή κυριαρχία ενώ το άλλο μισό είναι διασκορπισμένο σε διάφορα αραβικά κράτη. Το γεγονός αυτό προκαλεί την ιδιαιτερότητα του αιτήματος για αυτοδιάθεση σε ό,τι αφορά τους Παλαιστίνιους. Το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των Αραβο-Παλαιστινίων ταυτίζεται με το δικαίωμα να αποφασίσουν για το αν προτιμούν να συνεχίσουν να ζουν σαν πρόσφυγες στα διάφορα αραβικά κράτη και να συστήσουν ένα ανεξάρτητο κράτος σε συγκεκριμένα κομμάτια της Παλαιστίνης ή να ανακτήσουν το σύνολο της παλαιστινιακής πατρίδας προκειμένου να ιδρύσουν ένα ανεξάρτητο κράτος. Η απόφαση ανήκει στον παλαιστινιακό λαό. Η ύπαρξη και οι ενέργειες της OLP δεν αφήνουν καμία αμφιβολία: ο

παλαιστινιακός λαός διεκδικεί το δικαίωμα να ιδρύσει ένα ανεξάρτητο κράτος στο σύνολο της ιστορικής πατρίδας του. Το γεγονός ότι ο εβραϊκός εποίκισμός αποστέρησε τον παλαιστινιακό λαό από ένα κομμάτι της γης του κάνει την εφαρμογή της λενινιστικής θεωρίας ακόμη πιο δύσκολη. Και αυτό γιατί δεν πρόκειται για ένα λαό που προσάρτησε σε δικό του έδαφος μια ξένη γη και ένα ξένο λαό, αλλά για ένα λαό που οικειοποιήθηκε ένα κομμάτι προσαρτημένης γης και εγκαταστάθηκε απομακρύνοντας από αυτό τον ντόπιο πληθυσμό. Αυτή η ιδιαιτερότητα δε θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να αφαιρέσει το δικαίωμα αυτοδιάθεσης από τον καταπιεσμένο λαό, πόσο μάλλον που η κατάσταση δεν μπορεί να θεωρηθεί στατική και η επεκτατική δυναμική του σιωνισμού περιορίζει διαρκώς τα εδάφη όπου οι Παλαιστίνιοι αποτελούν την πλειοψηφία. Αν θέλαμε να εφαρμόσουμε μηχανικά τις λενινιστικές αρχές, θα έπρεπε να μειώσουμε ακόμη περισσότερο, και ίσως να εξαλείψουμε εντελώς, το δικαίωμα αυτοδιάθεσης του παλαιστινιακού λαού.

Τι γίνεται όμως με τα εθνικά δικαιώματα των Εβραιο-Ισραηλινών; Η υπεράσπιση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης των Εβραίο – Ισραηλινών, **στις σημερινές συνθήκες**, θα ήταν αντιδραστική ή παράλογη. Αντιδραστική καθώς θα σήμαινε την αναγνώριση της νομιμότητας του σιωνιστικού εποίκισμού. Παράλογη στο μέτρο όπου μια τέτοια στήριξη θα φαινόταν σαν **διεκδίκηση** ενώ οι Εβραίοι είναι σε θέση όχι μόνο να πραγματοποιήσουν την αυτοδιάθεσή τους αλλά και να αρνηθούν εκείνη των Παλαιστινίων.

«Δε διαπραγματευόμαστε εδώ το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των Εβραιο-Ισραηλινών στις σημερινές συνθήκες αλλά στην περίπτωση της σοσιαλιστικής επανάστασης ...». (7)

Με άλλα λόγια, οι Machover και Said υπερασπίζονται το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των Εβραιο-Ισραηλινών στην περίπτωση μόνο που ηττηθεί ο σιωνισμός και καταστραφεί το εβραϊκό κράτος. Προσθέτουν όμως: *«το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των Εβραιο-Ισραηλινών δε θα πρέπει να περιορίζει το δικαίωμα επιστροφής των Παλαιστινίων. Αλλά ακόμα και μετά την επιστροφή και εγκατάσταση*

των Παλαιστινίων στην Παλαιστίνη, θα υπάρχουν ακόμα εδάφη όπου οι Εβραίοι θα αποτελούν την πλειοψηφία. Σ' αυτές τις περιοχές, θα έχουν δικαίωμα αυτοδιάθεσης.» (8)

Αν οι λέξεις έχουν κάποιο νόημα, η αναγνώριση του δικαιώματος για αυτοδιάθεση των Εβραίων αναπόφευκτα περιορίζει την αυτοδιάθεση των Παλαιστινίων τουλάχιστον σε ό,τι αφορά «τις περιοχές όπου οι Εβραίοι θα αποτελούν την πλειοψηφία.» Αυτό είτε θα ανάγκαζε εκατοντάδες χιλιάδες Παλαιστίνιους να ζήσουν σαν μειονότητα (εθνική;) σε ένα εβραϊκό κράτος (και μερικές χιλιάδες Εβραίους να ζουν σαν μειονότητα σ' ένα αραβικό κράτος), είτε σε μετακινήσεις πληθυσμών σύμφωνα με ένα συσχετισμό δυνάμεων που δημιουργήθηκε στην περιοχή... από την προηγούμενη σιωνιστική επιθετικότητα.

Οι Machover και Said θεωρούν ότι η εγγύηση για το δικαίωμα αυτοδιάθεσης του εβραϊκού λαού θα διευκολύνει τη μετάβαση στην αντι-σιωνιστική πάλη. Τίποτα λιγότερο προφανές από αυτό: γιατί να απαρνηθούν μια αυτοδιάθεση που ήδη απολαμβάνουν για την προοπτική μιάς αυτοδιάθεσης σε ένα μακρινό και ακαθόριστο μέλλον;

Οι Εβραίοι θα εγκαταλείψουν την ιδέα του εβραϊκού κράτους όταν το τίμημα που θα χρειάζεται να πληρώσουν για την ύπαρξη του θα είναι μεγαλύτερο από ό,τι πιστεύουν ότι κερδίζουν από αυτό και η εναλλακτική λύση που προτείνει το εθνικό παλαιστινιακό κίνημα δεν είναι χειρότερη από τη Massada.

Αυτό δε σημαίνει ότι **από σήμερα** κιόλας δεν πρέπει να περιλαμβάνεται η αναγνώριση των εθνικών δικαιωμάτων των Εβραιο-Ισραηλινών στα προγράμματα της αραβο-παλαιστινιακής επανάστασης. Αντίθετα, η απελευθέρωση του αραβο-ισραηλινού λαού απαιτεί μια προοδευτική και εποικοδομητική στάση σε σχέση με το εθνικό εβραιο-ισραηλινό ζήτημα. Διαφορετικά, η απελευθέρωση της Παλαιστίνης θα συνεχίσει υπό άλλη μορφή.

Αναφερθήκαμε εκτενώς στο ζήτημα αυτό για δυο λόγους. Αρχικά γιατί πρέπει να εξουδετερώσουμε ορισμένους χειρισμούς,

οι οποίοι χρησιμοποιώντας το σύνθημα του δικαιώματος αυτοδιάθεσης των Εβραίων, αποβλέπουν στη δικαιολόγηση της ύπαρξης του εβραϊκού κράτους επιβάλλοντας στους Παλαιστίνιους την παραίτηση από τα νόμιμα δικαιώματα τους. Ο δεύτερος λόγος αφορά τους ίδιους τους Παλαιστίνιους. Πίσω από το σύνθημα «*απελευθέρωση της Παλαιστίνης*» κρύβεται συχνά μια απλοϊκή ιδέα: η Παλαιστίνη ήταν αραβικό έδαφος, οι σιωνιστές έδωξαν τους Παλαιστίνιους, οι Παλαιστίνιοι έρχονται να ανακτήσουν την πατρίδα τους, τη γη τους, τα χωριά τους. Όμως, αυτή η Παλαιστίνη δεν υπάρχει πια! Ανατράπηκε, καταστράφηκε, σβήστηκε από το σιωνισμό, ο οποίος δεν αρκέστηκε στην κατάκτηση της Παλαιστίνης αλλά δημιούργησε πάνω στα ερείπια της προηγούμενης κοινωνίας, οικονομίας και οικολογίας, μια κοινωνία εντελώς καινούργια.

Η απελευθέρωση της Παλαιστίνης θα πρέπει να είναι μια αναδόμηση της. Απαιτεί μια αγροτική επανάσταση, που θα επιτρέψει στους Παλαιστίνιους την ανάκτηση της γης τους, εφόσον το επιθυμούν, χωρίς να εγκαταλειφθεί η σημερινή καλλιέργεια και οδηγηθούν οι σημερινοί καλλιεργητές στην εξαθλίωση. Απαιτεί έναν ανθρώπινο και οικονομικό σχεδιασμό που θα επιτρέπει στους πρόσφυγες να απελευθερωθούν κοινωνικά χωρίς να διώξουν εκατομμύρια Εβραίους. Απαιτεί τέλος, την αντίληψη της απελευθερωμένης Παλαιστίνης σαν μία διπλο-εθνική ολότητα. Αυτό αποτελεί μέρος των δομικών αλλαγών που επέφερε η αποικιοκρατία. Κάθε προσπάθεια να αγνοηθούν οι αλλαγές αυτές, θα ήταν όχι μόνο αντιδραστική αλλά και καταδικασμένη σε αποτυχία.

Γ. Οι ιδιαιτερότητες της ισραηλινής οικονομίας

Η εξέταση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών αρκεί για να κατανοήσουμε την ιδιαιτερότητα της ισραηλινής οικονομίας. Το 1949, το εισόδημα από τις εξαγωγές δεν κάλυπτε παρά μόνο το 11,62% των δαπανών για τα εισαγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες. Το υπόλοιπο καλυπτόταν από εράνους στους κόλπους των εβραϊκών κοινοτήτων (Shnor) και από δωρεές και δάνεια της αμερικάνικης κυβέρνησης. Με την πάροδο των χρόνων το έλλειμμα μειώθηκε.

Το 1957, οι εξαγωγές κάλυπταν ήδη το 32,59% των εισαγωγών και το 1965 το 51,29% (9). Στην πραγματικότητα οι αριθμοί αυτοί είναι κατώτεροι από την πραγματικότητα γιατί δεν συμπεριλαμβάνουν ένα μέρος των εισαγωγών που προορίζονται για εξοπλισμούς.

Καμία χώρα δεν γνωρίζει, αναλογικά, ένα τέτοιο έλλειμμα στο ισοζύγιο πληρωμών καθώς και ένα τέτοιο εξωτερικό χρέος. Το 1972, σχεδόν το 20% του προϋπολογισμού προοριζόταν για την ετήσια αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους, που, παρ' όλα αυτά, προέρχεται συχνά από δάνεια με πολύ συμφέροντες όρους.

Δώσαμε έμφαση στην ανάγκη ενός εξωτερικού κεφαλαίου για την δημιουργία ενός εβραϊκού τομέα από τη δεκαετία του 1920 και του 1930. Η ανάγκη αυτή αυξήθηκε μετά τη δημιουργία του εβραϊκού κράτους. Χωρίς αυτή την, άνευ προηγουμένου στην ιστορία του καπιταλισμού, εισαγωγή κεφαλαίων, το Ισραήλ δε θα μπορούσε να ενσωματώσει εκατοντάδες χιλιάδες εποίκων, να αναπτύξει σύγχρονες υποδομές (λιμάνια, δρόμους, αεροπορικές και ναυτιλιακές εταιρείες), μια βιομηχανία προηγμένης τεχνολογίας ικανής σε πολλούς τομείς να ανταγωνιστεί τις βιομηχανίες των πιο ανεπτυγμένων ιμπεριαλιστικών χωρών (εξοπλισμοί, ηλεκτρονικά συστήματα, αεροναυπηγική), ένα σύστημα εκπαίδευσης και υγείας από τα πιο ανεπτυγμένα του κόσμου. Η εισαγωγή κεφαλαίων δεν ήταν απαραίτητη μόνο για τις πρώτες επενδύσεις αλλά παραμένει η αναγκαία συνθήκη για τη βιωσιμότητα της ισραηλινής οικονομίας και τη διατήρηση σε ένα σχετικά υψηλό επίπεδο της ισραηλινής κοινωνίας.

Κάποιοι αριθμοί αρκούν για να δείξουν το γεγονός αυτό: από το 1958 έως το 1968 το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών ήταν 7,5 δις δολάρια, δηλαδή περισσότερα από 2.900 δολάρια για κάθε εβραίο κάτοικο του Ισραήλ. Το 1979, το έλλειμμα αυτό ήταν 1,5 δις, το εξωτερικό χρέος ανερχόταν σε 19,2 δις δολάρια. Περισσότερο από το 68% αυτού του ελλείμματος καλυπτόταν από **μονόπλευρες** μεταφορές κεφαλαίου. Σε διάστημα 30 χρόνων μεταφέρθηκαν περίπου 17,5 δις δολάρια (περίπου 4,000 δολάρια ανά εβραίο κάτοικο), πράγμα που αντιστοιχεί περίπου στο σύνολο όλων των επενδύσεων μεταξύ 1948 και 1977 (N. Halevi και R. Klinov-Malul,

(*Η οικονομική ανάπτυξη του Ισραήλ*, Ιερουσαλήμ, 1968).

Με άλλα λόγια, ο ισραηλινός καπιταλισμός δημιουργήθηκε **εκ του μηδενός**. Δεν έχει παρελθόν, ούτε ρίζες σε κάποιο προ-καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής. Η πρωταρχική συσσώρευση έγινε σε μια βάση εισαγόμενου κεφαλαίου (αλλά όχι με τη μορφή **ξένων επενδύσεων**) και σε ένα πολύ μικρό βαθμού από την απαλλοτρίωση αγαθών και εδαφών του διωγμένου παλαιστινιακού πληθυσμού. Ακόμα και σήμερα ο κύριος όγκος των επενδύσεων συνεχίζει να γίνεται όχι στη βάση της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων και της τοπικής εργατικής δύναμης αλλά επιδιώκοντας εισαγωγή κεφαλαίων υπό τη μορφή δωρεών και δανείων. Με αυτή την έννοια μιλάμε για μια «τεχνητή οικονομία», μια οικονομία επιδοτούμενη από τον ιμπεριαλισμό. Αυτή η μορφή σχέσης ανάμεσα στους ιμπεριαλισμούς και ένα νέο κράτος είναι άνευ προηγουμένου. Θυμίζει περισσότερο τη συντήρηση ενός στρατεύματος, στόχος του οποίου είναι να υπερασπίσει συμφέροντα που είναι πραγματικά και πολύ σημαντικότερα από τα ποσά που ξοδεύονται για τη συντήρηση του.

Αυτό ακριβώς εξηγεί και το γιατί το μεγάλο μέρος αυτών των κεφαλαίων και των παραγωγικών δυνάμεων δε βρίσκεται στα χέρια ιδιωτών αλλά σε κρατικούς οργανισμούς (συμπεριλαμβανομένης της Histadrout). Το 1967, ο δημόσιος τομέας αντιπροσώπευε το 76% της ισραηλινής οικονομίας. Από τότε, ο ιδιωτικός τομέας ενισχύθηκε, αλλά εξαρτάται ακόμη από το δημόσιο τομέα και τις κυβερνητικές επιδοτήσεις. Η σιωνιστική αριστερά πάντα έβλεπε αυτή τη συλλογική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής σαν μιά απόδειξη του «*ισραηλινού σοσιαλισμού*». Ο αρχισυντάκτης του New Outlook και πρώην μέλος του της κεντρικής επιτροπής του Mapam έγραφε το 1958: «...*μια μελέτη εύκολα θα αποδείκνυε ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων βάσης βρίσκεται στα χέρια του δημόσιου τομέα... Κατά τη διάρκεια των 9 χρόνων ύπαρξης του κράτους του Ισραήλ, η Ενωμένη Εβραϊκή Συνεισφορά που μαζί με το Ιδρυτικό Κεφάλαιο αποτελούν τον κεντρικό οικονομικό θεσμό του Παγκόσμιου Σιωνιστικού Οργανισμού, επένδυσαν περίπου 800 εκατομμύρια δολάρια στον εποικισμό, την ένταξη και στέγαση των*

εποίκων.» (10)

Η Εβραϊκή Συνεισφορά είναι ένας αμερικάνικος οργανισμός και το Ιδρυτικό Κεφάλαιο ο αντιπρόσωπός του στο Ισραήλ. Το «εθνικό κεφάλαιο», για το οποίο είναι τόσο περήφανοι οι αριστεροί σιωνιστές, προέρχεται από την Αμερική και εξαρτάται από το Λευκό Οίκο (οι δωρεές προς το Ισραήλ αφαιρούνται προς το παρόν από το φόρο εισοδήματος, πράγμα που αποτελεί μια ειδική μορφή οικονομικής ενίσχυσης από μέρους του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού).

Όπως έλεγε και ένας από του επικεφαλής του Ισραήλ σε μια εκλογική εκστρατεία, η οικονομική βάση της ισραηλινής αγοράς βρίσκεται στις ΗΠΑ.

Η ύπαρξη κεφαλαίων που προέρχονται από το εξωτερικό και είναι στη διάθεση της ισραηλινής κυβέρνησης, εξηγεί όχι μόνο τις διαστάσεις της ανάπτυξης της οικονομίας και της κοινωνίας του Ισραήλ, αλλά και τις παραμορφώσεις αυτών των τελευταίων όσον αφορά την καπιταλιστική ανταποδοτικότητα. Τίποτα δε θα δικαιολογούσε, από καπιταλιστικής απόψεως, τη δημιουργία εργοστασίων στη Dimona και στο Bet-Shean, όπου η υποδομή ήταν πολύ περιορισμένη και η εργασιακή παραγωγικότητα πολύ χαμηλή. Οι ανάγκες όμως του εβραϊκού εποίκισμού απαιτούσαν την δημιουργία απασχόλησης για τους νέους εποίκους. Για το λόγο αυτό, η κυβέρνηση ήταν έτοιμη να παραχωρήσει γενναίες επιδοτήσεις σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, ξένες και ισραηλινές, προκειμένου να τις πείσει να επενδύσουν. Οι επενδύσεις αυτές γίνονται χωρίς κανένα ρίσκο, καθώς το κράτος εγγυάται ένα κέρδος ή, σε περίπτωση αποτυχίας, την εξαγορά, σε μια «πολύ έντιμη» τιμή, των «ελλειμματικών» επιχειρήσεων. Οι τιμές των ισραηλινών εμπορευμάτων στην εσωτερική και τη διεθνή αγορά δεν έχουν καμία σχέση με το πραγματικό κόστος καθώς οι κυβερνητικές εισφορές - που προέρχονται από την εισαγωγή κεφαλαίων - επιτρέπουν τη δραστική μείωση της τιμής των εμπορευμάτων.

Ας πάρουμε για παράδειγμα τη γεωργία και πιο συγκεκριμένα τα Κιμπούτς. Η εντατική εκμετάλλευση της γης και η «γονιμοποίηση

των ερήμων» πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια ενός συστήματος τεχνητής ύδρευσης το κόστος του οποίου ανέρχεται σε δισεκατομμύρια δολάρια. Με αυτό το κόστος δεν χρειάζεται το «εβραϊκό δαίμόνιο» προκειμένου να υδροδοτηθεί η Neguev· ακόμα και η αραβική έρημος θα μπορούσε να καλυφθεί με τα περιβίλια της Γιάφφα. Αλλωστε μακροπρόθεσμα, οι οικολογικές επιπτώσεις αυτής της εντατικής εκμετάλλευσης των υδάτινων και εδαφικών πόρων είναι καταστροφικές όχι μόνο για την Παλαιστίνη, αλλά και για το σύνολο των γόνιμων εδαφών. Πέρα όμως από τα οικολογικά ζητήματα, αυτό που κυρίως μας απασχολεί εδώ δεν είναι η τιμή του πορτοκαλιού της Γιάφφα στην αγορά του Τελ Αβίβ ή των Βρυξελλών, αλλά το επίπεδο ζωής εκείνου που τα καλλιεργεί. Και τα δυο χρηματοδοτούνται από την ισραηλινή κυβέρνηση, η οποία σε τελική ανάλυση είναι ο μεσάζοντας ανάμεσα στις ιμπεριαλιστικές κυβερνήσεις και σε όλες τις τάξεις της ισραηλινής κοινωνίας.

Το γεγονός ότι η ισραηλινή οικονομία είναι πλήρως επιδοτούμενη έχει ποικίλες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Αρχικά, αναπτύσσεται μια παρασιτική νοοτροπία, τόσο στους κόλπους της αστικής τάξης όσο και στα λαϊκά στρώματα. Μια νοοτροπία που εισάγει τη διαφθορά σαν αναπόσπαστο κομμάτι του συστήματος. Το γεγονός αυτό κάνει ουτοπική κάθε ελπίδα οικονομικής ανεξαρτητοποίησης, αλλά αντίθετα συνδέει το γενικό βιοτικό επίπεδο - ακόμη και εκείνο της εργατικής τάξης - με τον πολιτικό ρόλο του σιωνιστικού κράτους, ρόλο για τον οποίο χρηματοδοτείται από τα ιμπεριαλιστικά κράτη. Τέλος, μειώνονται στο ελάχιστο οι παραγωγικές επενδύσεις ξένων κεφαλαίων (και προκαλείται διαφυγή ντόπιων κεφαλαίων, είτε στο εξωτερικό είτε σε κερδοσκοπίες ακινήτων και μετοχών). Καθώς, όπως έλεγε και ο παλιός πρόεδρος της Αμερικάνικης Σιωνιστικής Συνομοσπονδίας λίγο καιρό μετά την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ: «Ο κύριος λόγος της σημερινής μου επίσκεψης στο Ισραήλ είναι να διαπιστώσω επιτόπου τις δυνατότητες επενδύσεων και να εξηγήσω στον ισραηλινό λαό και την κυβέρνησή του ποιες είναι οι κατάλληλες προϋποθέσεις εισροής αμερικάνικου χρήματος στο Ισραήλ. Γιατί πρέπει να γίνει κατανοητή η διαφορά ανάμεσα στη συμπάθεια για το Ισραήλ, που μεταφράζεται σε δωρεές, και στην πραγματική συμμετοχή στην

οικοδόμηση της χώρας μέσω επενδύσεων. Πριν συμφωνήσει ένας αμερικανός πολίτης να επενδύσει σε μια ξένη χώρα, εξετάζει αν η οικονομική κατάσταση και οι κοινωνικές συνθήκες εγγυώνται επαρκή διασφάλιση και κέρδος για την επένδυσή του.»

Σε ότι αφορά τη διασφάλιση των κεφαλαίων τους, οι αμερικανοί επενδυτές, εβραίοι και μη, μπορούν να είναι ήσυχοι. Σε ότι αφορά το κέρδος όμως, θα τους συνέφερε πολύ περισσότερο να επενδύσουν στις Φιλιππίνες ή στην Κορέα, όπου το χαμηλό βιοτικό επίπεδο των εργατών και οι ακραίες μορφές εκμετάλλευσης τους εγγυώνται πολύ υψηλότερα κέρδη από ότι στο Ισραήλ.

Όπως συμβαίνει στο πολιτικό επίπεδο, έτσι και η ισραηλινή οικονομική ανεξαρτησία αποτελεί ουτοπία. Η οικονομία του Ισραήλ πάντα ήταν και θα είναι επιδοτούμενη από τον ιμπεριαλισμό, με αντάλλαγμα τις υπηρεσίες που του παρέχει. Την ημέρα που ο καπιταλισμός δε θα θέλει ή δε θα μπορεί πια να πληρώνει, η ισραηλινή οικονομία θα καταρρεύσει ελλείψει της συνεχούς οικονομικής αιμοδοσίας που τη συντηρεί. Το βιοτικό επίπεδο θα υποβαθμιστεί ραγδαία και θα μοιάζει με εκείνο των γειτονικών αραβικών χωρών, και όλο το «εβραϊκό δαιμόνιο» δε θα είναι σε θέση να εμποδίσει τους εβραίους εργάτες από το να απορρίψουν το σιωνισμό σαν μια άχρηστη ουτοπία.

IV. Η θέση των Εβραίων της Ανατολής στο σιωνισμό και στο κράτος του Ισραήλ

Η φιλελεύθερη ισραηλινή εφημερίδα (Haarets) δημοσίευσε πρόσφατα ένα γράμμα που στάλθηκε από το Λονδίνο, από κάποιον Δρ. Καντούρι, που, στο όνομα «μιάς ομάδας Ισραηλινών», εκφράζει την άποψη για το ζήτημα των σχέσεων Ασκεναζίμ – Σεφαραντίμ (11) και διαμαρτύρεται ενεργητικά για τη συμπεριφορά απέναντι στον πληθυσμό του Ισραήλ που προέρχεται από την Ανατολή. Ανάμεσα στα άλλα γράφει : *«Η συμπεριφορά προς την ανατολική εβραϊκή κοινότητα δεν περιορίζεται στην αδιαφορία για την κουλτούρα και τις παραδόσεις του ιουδαϊσμού αυτού. Το ζήτημα εδώ είναι η πολιτιστική καταστολή... οι θέσεις του Μπεν Γκουριόν και του Γιαμποτίνσκυ εκφράζουν πιστά τις θέσεις της μειοψηφίας των Ασκεναζίμ που κυριαρχεί στο κράτος. Ετσι εκείνοι που ήρθαν από την τσαρική Ρωσία ακολούθησαν το δρόμο των παλιών τους αφεντικών που προωθούσαν τον εκρωσισμό των λαών της ρώσικης αυτοκρατορίας, και όταν ήρθαν στην Παλαιστίνη, άρχισαν τον «εξασκεναζισμό» του ιουδαϊσμού της Ανατολής»* (12)

Ο Καντούρι καταλήγει στο γράμμα του απαιτώντας «το δικαίωμα πλήρους δημοκρατικής πολιτιστικής έκφρασης για την

πλειοψηφία, δηλαδή για την σεφαραδίτικη εβραϊκή κοινότητα και τον παλαιστινιακό αραβικό λαό».

Πρόκειται απλά για ένα γράμμα που δημοσιεύτηκε στη στήλη των αναγνωστών. Αλλά το περιεχόμενο του ανακινεί ένα πραγματικό πρόβλημα και αντανακλά μια άποψη που εκφράζεται συχνά από ανατολίτικη ιντελιγκέντσια στο Ισραήλ. Γιαυτό, κάνοντας πολεμική στο Δρ. Καντούρι θα θέλαμε να εκφράσουμε την άποψη μας για τη θέση των Εβραίων της Ανατολής στο σιωνισμό και στο κράτος του Ισραήλ.

Η απόρριψη του ανατολικοεβραϊκού πολιτισμού στο Ισραήλ είναι γεγονός. Η εβραϊκή ιστορία που διδάσκουν στα σχολεία, ο εβραϊκός πολιτισμός, η λογοτεχνία είναι μόνο, ή περίπου, εκείνη του ευρωπαϊκού ιουδαϊσμού. Ο σύγχρονος ισραηλινός πολιτισμός έχει τις ρίζες του, σχεδόν απόλυτα, στην ιστορία και στην παράδοση του Ασκενάζικου ιουδαϊσμού. Χαρακτηριστικό, αν και δευτερεύον, είναι ότι η κουζίνα στο στρατό είναι δυτική, αν και η πλειοψηφία των στρατιωτών είναι ανατολικής προέλευσης.

Υπάρχουν και χειρότερα. Οι ανατολικοί πληθυσμοί θεωρούνται, ακόμη και σήμερα, σαν «φιλοξενούμενοι» των πρωτοπόρων Αζκεναζίμ που, έχοντας πρόγραμμα να οικοδομήσουν μια δυτική κοινωνία, θεωρούν τον πολιτισμό, τις παραδόσεις και τον τρόπο ζωής των σεφαραδίτικων κοινωνιών σαν κάτι το ξένο που πρέπει να εξαφανιστεί.

Το θέμα δεν είναι λοιπόν η συζήτηση για την πραγματικότητα των διακρίσεων προς τον ανατολικό πληθυσμό αλλά η ανάλυση της, μέσα στη δυναμική της, στις αμοιβαίες σχέσεις ανάμεσα στο σιωνισμό και στον ανατολίτικο ιουδαϊσμό. Για να καταλάβουμε την πραγματική φύση και τις αιτίες των διακρίσεων και της παγωμάρας των ανατολικών Εβραίων.

Σύμφωνα με τις έρευνες του Αρθουρ Ρουπίν, οι Εβραίοι Αζκεναζίμ αντιπροσώπευαν στα 1930 το 91,8% του συνόλου των Εβραίων όλου του κόσμου. Το Παγκόσμιο Εβραϊκό Συμβούλιο εκτιμά ότι το 1963 δεν αντιπροσώπευαν παρά το 83-84%. Είναι πιθανόν ότι από τότε το ποσοστό των Εβραίων της Δύσης μειώθηκε

κι άλλο. **Επομένως εκείνοι που αντιπροσωπεύουν μιά μειοψηφία μέσα στον παγκόσμιο ιουδαισμό είναι πλειοψηφία στο Ισραήλ** (οι Εβραίοι της Ανατολής αντιπροσωπεύουν το 55% περίπου του ισραηλινού πληθυσμού).

Το γεγονός ότι η πλειοψηφία του πληθυσμού του Ισραήλ είναι απ' την Ανατολή δημιουργεί προβλήματα. Πράγματι ο σιωνισμός είναι πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό προϊόν του Ασκενάζικου Ιουδαισμού της Ανατολικής Ευρώπης. Οι Εβραίοι του αραβικού κόσμου δεν έπαιξαν κανένα ρόλο στη δημιουργία του σιωνιστικού κινήματος και είχαν έναν πολύ δευτερεύοντα ρόλο στη μετέπειτα φάση του σιωνισμού. Όταν ο Μπεν Γκουριόν ανακήρυξε τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ, οι καταγόμενοι από τον αραβικό κόσμο Εβραίοι δεν ξεπερνούσαν το 10% των 630.000 Εβραίων της Παλαιστίνης. Ανάμεσα στους 452.148 μετανάστες που έφτασαν στην Παλαιστίνη κατά τη διάρκεια της βρετανικής εντολής, οι 377.487 (87,8%) ήρθαν από την Ευρώπη, 40.776 (9,3%) από την Αμερική, 1,8% από την Ασία και 0,9% από την Αφρική. Οι αριθμοί αυτοί δεν έχουν ανάγκη από σχόλια. Αν προσθέσουμε και το γεγονός ότι ανάμεσα στο 1922 και στο 1933, δεν πουλήθηκαν, από τους Εβραίους της Ασίας και της Αφρικής παρά μόνο 30.000 σεκέλ (το σεκέλ ήταν η συνδρομή που επέτρεπε τη συμμετοχή στην εκλογή εκπροσώπων για τα σιωνιστικά συνέδρια), ενώ στην Ευρώπη πουλήθηκαν περισσότερο από ένα εκατομμύριο, δε μένει καμιά αμφιβολία για την «Ασκενάζικη» προέλευση του σιωνισμού. **Οι Εβραίοι της Ανατολής δεν συμμετείχαν στο σιωνιστικό κίνημα και στον αποικισμό της Παλαιστίνης πριν από τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ.**

Αν ο Δρ Καντούρι έχει απόλυτο δίκιο όταν ισχυρίζεται ότι οι απόψεις του Μπεν Γκουριόν και του Γιαμποτίνσκι (και θα προσθέταμε του σιωνιστικού κινήματος στο σύνολο του) αντανakλούν μιά Ασκενάζικη νοοτροπία, κάνει λάθος όταν λέει ότι «αφού ήρθαν στην Παλαιστίνη άρχισαν να «εξασκεναζίζουν» τους ανατολικούς», γιατί δεν υπήρχαν Ανατολικοί για να «εξασκεναζιστούν», με εξαίρεση τους παλαιστίνιους ανατολικοεβραίους που ζούσαν στη Σαφέντ, τη Χεβρώνα, την

Ιερουσαλήμ κλπ. πολλές γενιές πριν από το σιωνισμό και που δεν είχαν καμία σχέση με το σιωνιστικό κίνημα. Όπως άλλωστε και οι ορθόδοξες εβραϊκές κοινότητες της Δύσης που είχαν εγκατασταθεί στην Παλαιστίνη κατά τη διάρκεια των αιώνων, αποκλειστικά για θρησκευτικούς λόγους. *«Η πρόσδεση των Εβραίων της Ανατολής στην Παλαιστίνη ήταν κύρια θρησκευτική και μεσσιανική. Εκφραζόταν με τις προσευχές και, κάποιες φορές, με την ατομική ή ομαδική μετανάστευση, για να πεθάνουν και να ταφούν στην Παλαιστίνη»* (13). Αυτός ο τύπος σχέσης δεν έχει τίποτα το κοινό με το σιωνισμό και το πολιτικό σχέδιο της δημιουργίας ενός εβραϊκού κράτους.

Ο σιωνισμός ήταν στο ξεκίνημα του μια ιδεολογία και ένα κίνημα που αποσκοπούσε στο να σπρώξει τους Εβραίους της Ευρώπης να μεταναστεύσουν στην Παλαιστίνη για να οικοδομήσουν ένα εβραϊκό κράτος, ικανό *«να είναι ένα ανάχωμα της κουλτούρας και του πολιτισμού ενάντια στην ασιατική βαρβαρότητα»* (Hertzl). Στο σιωνιστικό σχέδιο δεν υπήρχε χώρος για τους Εβραίους της Ανατολής – ελάχιστα γνωστούς στον ευρωπαϊκό ιουδαϊσμό της εποχής εκείνης – και αυτοί, με ελάχιστες εξαιρέσεις, παρέμειναν ξένοι προς το σιωνιστικό κίνημα.

Η κατάσταση άλλαξε αποφασιστικά μετά τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ:

α) Μετά τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ, ο πρώτος στόχος δεν θα είναι *«η επίλυση του εβραϊκού ζητήματος»*, αλλά η ενίσχυση του εβραϊκού κράτους. Για το σκοπό αυτόν όλοι οι Εβραίοι, ακόμη και οι ανατολικοί, είναι καλοί.

β) Η σύγκρουση ανάμεσα στο Ισραήλ και τις αραβικές χώρες θα κάνει την κατάσταση των Εβραίων στις χώρες αυτές ανυπόφορη. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι Εβραίοι αισθάνθηκαν υποχρεωμένοι να φύγουν από τις χώρες καταγωγής τους και να μεταναστεύσουν στο Ισραήλ. Στις περισσότερες περιπτώσεις μεταφέρθηκαν κυριολεκτικά στο Ισραήλ (μερικές φορές με τη βία) χάρη στη συνεργασία και το κοινό συμφέρον του νεαρού εβραϊκού κράτους και των αντιδραστικών αραβικών καθεστώτων.

Γ) Επομένως, το εβραϊκό κράτος θα αποτελείται, κατά

πλειοψηφία, από οεθνικές κοινότητες που δεν πήραν μέρος στο σιωνιστικό εποικισμό, που δεν τον θέλησαν και που δεν πάρθηκαν υπόψη στη σιωνιστική ιδεολογία και πρακτική μέχρι το 1948.

Με άλλα λόγια, οι Εβραίοι της Ανατολής δεν ήταν ενεργά υποκείμενα του σιωνισμού αλλά **θύματα** της συνεργασίας ανάμεσα στο σιωνισμό και την αραβική αντίδραση. Θύματα του σιωνισμού που, με τη δημιουργία του εβραϊκού κράτους μέσα στην Αραβική Ανατολή, ενάντια στη θέληση του τοπικού πληθυσμού, δημιούργησαν ένα ισχυρό αντι-εβραϊκό αίσθημα ανάμεσα στις αραβικές μάζες. Θύματα του σιωνισμού που χρησιμοποίησε όλα τα μέσα για να προκαλέσει απέλαση των εβραϊκών κοινοτήτων από τις αραβικές χώρες, υποχρεώνοντας τους να φύγουν (ακόμη και τοποθέτηση βομβών στις συναγωγές και στα εβραϊκά κτίρια και υποσχέσεις στους διεφθαρμένους άραβες ηγέτες ότι θα πάρουν τα αγαθά των Εβραίων που θα εγκατέλειπαν τη χώρα τους). Θύματα του σιωνισμού γιατί πείστηκαν να μεταναστεύσουν σε μία ευρωπαϊκή κοινωνία, που τους ήταν κοινωνικά και πολιτισμικά ξένη. Θύματα της αραβικής αντίδρασης που συχνά δε δίστασε να ενισχύσει το εβραϊκό κράτος προωθώντας ένα κύμα αντισημιτισμού για να μεταστρέψει τις μάζες από την τεράστια δυσαρέσκεια που τους προκάλεσε η ήττα του 1948-49 και για να ιδιοποιηθεί τα αγαθά των εβραίων που μετανάστευσαν στο Ισραήλ (όπως συνέβη ιδιαίτερα με τη μεγάλη, πλούσια και ανεπτυγμένη εβραϊκή κοινότητα του Ιράκ). Χωρίς την ενεργή υποστήριξη της αραβικής αντίδρασης, η προπαγάνδα και οι προκλήσεις των σιωνιστών δεν θα μπορούσαν να αναγκάσουν την πλειοψηφία των εβραίων των αραβικών χωρών να εγκαταλείμουν τις χώρες τους.

Για το σιωνισμό κάθε μη ευρωπαϊκό στοιχείο – όχι μόνο αραβικό αλλά και ανατολικοεβραϊκό – είναι κάτι το ξένο. Ο Μπεν Γκουριόν προειδοποιούσε διαρκώς για τον κίνδυνο «*λιβανοποίησης*», όχι από μίσος για τους Εβραίους της Ανατολής – αν και πολλοί σιωνιστές ηγέτες μισούσαν τους Εβραίους της Ανατολής σαν τέτοιους, όπως π.χ. ο εθνικός ποιητής H. N. Bialik, γνωστός, ανάμεσα στα άλλα για τη δήλωση του: «*Μισώ τους Άραβες γιατί μου θυμίζουν τους Εβραίους της Ανατολής*» – αλλά γιατί το

σιωνιστικό κράτος δεν θα μπορούσε να είναι παρά μόνο ευρωπαϊκό, αν δε θέλει να αφομοιωθεί από τον αραβικό κόσμο και να εξαφανισθεί. Η ανάγκη για εργατικά χέρια και σάρκας για τα κανόνια έσπρωξε τους σιωνιστές να φέρουν εκατοντάδες χιλιάδων Εβραίων της Ανατολής, αλλά με την άποψη του να τους «εξευρωπαϊίσουν» ή, τουλάχιστον, να τους περιθωριοποιήσουν μέσα στην ισραηλινή κοινωνία. Μια αποτυχία στο πεδίο αυτό θα ήταν καταστροφική για το σιωνισμό, γιατί θα σήμαινε την απώλεια εκείνου του στοιχείου που κάνει το Ισραήλ απαραίτητο για τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Το «μάζεμα των διασκορπισμένων» (kibouts Galouyot) και η ενσωμάτωση των κοινοτήτων (Mizoug Galouyot) είναι δύο στόχοι που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του σιωνισμού. Δεν μπορούν να υλοποιηθούν και οι δύο μαζί παρά μόνο αν «ενσωμάτωση» σημαίνει αφομοίωση στον δυτικό πολιτισμό και τρόπο ζωής. Οι σιωνιστές, στο σύνολο τους, δεν ενδιαφέρονται για την ιδιαίτερη υπερ-εκμετάλλευση των Εβραίων της Ανατολής (αν και θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η δυναμική του ισραηλινού καπιταλισμού και οι νόμοι του κέρδους ωθούν προς την κατεύθυνση αυτή, όπως ωθούν και προς την εκμετάλλευση της αραβικής εργατικής δύναμης, κάτι που είναι αντιφατικό με τους βασικούς στόχους του σιωνισμού). Ενδιαφέρονται ακόμη λιγότερο να διατηρήσουν τους Εβραίους της Ανατολής στον ιδιαίτερο πολιτισμό τους για να υπάρχουν διακρίσεις με αυτούς. Αυτό που ήθελαν, είναι να «εξυψωθούν» στο επίπεδο του ευρωπαϊκού πολιτισμού και έτσι να γίνουν «πραγματικοί και καλοί Εβραίοι» (Γκόλντα Μείρ).

Το πρόβλημα είναι ακριβώς στο ότι ο στόχος αυτός δεν είναι πραγματοποιήσιμος για μία χώρα όπου οι προτεραιότητες της υπαγορεύονται, απ' τη μία από μία μόνιμη εμπόλεμη κατάσταση, και απ' την άλλη από τη λογική του καπιταλιστικού κέρδους και της ατομικής επιτυχίας. Το ισραηλινό κράτος είναι απόλυτα ανίκανο να ξεμπλοκάρει τα κονδύλια που θα απαιτούνταν για την πλήρη ενσωμάτωση των Εβραίων της Ανατολής στην ευρωπαϊκή ισραηλινή κοινωνία. Η σύγκριση που κάνει ο Δρ. Καντούρι με τη συμπεριφορά των λευκών εποίκων προς τους ιθαγενείς, δεν ισχύει (αντίθετα ισχύει για τη σχέση του συνόλου των Εβραίων του Ισραήλ με τους

Παλαιστίνιους). Απέναντι στον αραβικό κόσμο, οι σιωνιστές θα ήθελαν να «εξασκεναζίσουν» τους Εβραίους της Ανατολής, αλλά δυστυχώς τους είναι απαραίτητοι.

Σ' αυτό το πλαίσιο είναι που αναπτύσσεται το αίσθημα της εθνικής, κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής καταπίεσης. Πνίγοντας τον τοπικό πολιτισμό των Εβραίων της Ανατολής, καταστρέφοντας τον τρόπο ζωής τους, εκφράζοντας ανοιχτά την περιφρόνηση τους για τους «πρωτόγονους», η ασκενάζικη μειοψηφία παραμένει ανίκανη να προωθήσει μιά «ανάπτυξη» που η ίδια ευαγγελίζεται. Δεν μένουν λοιπόν παρά οι διακρίσεις, η καταπίεση, η περιφρόνηση, που οδηγούν όλο και περισσότερο στην απομόνωση, στο μίσος και στο συναίσθημα ότι είναι τελείως ξένοι με τη σιωνιστική κοινωνία.

Οι ριζοσπαστικοποιημένοι διανοούμενοι από την Ανατολή αρνούνται όλο και περισσότερο την προοπτική της αφομοίωσης στην ασκενάζικη κοινωνία. Ορισμένοι, όπως φαίνεται να υποδηλώνει ο Δρ Καντούρι στην κατάληξη της επιστολής του, διεκδικούν μια αυτονομία στα πλαίσια της ισραηλινής κοινωνίας, επιθυμώντας ταυτόχρονα μια προσέγγιση με τους Αραβες της Παλαιστίνης με τους οποίους δηλώνουν ότι αισθάνονται πιά κοντά απ' όσο με τους Εβραίους της Δύσης. Αυτό είναι μια πιθανότητα. Υπό τον όρο όμως ότι αυτή η εθνικο-πολιτική συνειδητοποίηση συνοδεύεται από μία **πολιτική** ρήξη. Γιατί αν οι Εβραίοι της Ανατολής δεν έχουν αφομοιωθεί και δεν πρόκειται να αφομοιωθούν, σε ισότιμη βάση, μέσα στη δυτική σιωνιστική κοινωνία, δεν έχει ξεκινήσει η διαδικασία της αποαραβοποίησης ή της πολιτισμικής μεταβολής τους. Η εθνική ενότητα ενάντια στους Άραβες πέτυχε ωστόσο να δημιουργήσει μια πολύ πλατειά τάφρο ανάμεσα στους Εβραίους της Ανατολής και τις χώρες προέλευσής τους (και η αραβική αντίδραση δεν έκανε τίποτα για να σταματήσει αυτή τη διαδικασία, ακριβώς το αντίθετο).

Για τους Εβραίους της Ανατολής η επαναπόκτηση της ταυτότητας προέλευσης τους δεν είναι δυνατή παρά μόνο στα πλαίσια μιάς ρήξης με το σιωνισμό και ενός ανοίγματος προς τον αραβικό κόσμο. Χωρίς αυτά η τάφρος που διευρύνεται ανάμεσα

στα παιδιά των ευρωπαϊών πρωτοπόρων και στα παιδιά των μεταναστών από τις αραβικές χώρες δε θα χωρίζει δύο πολιτισμούς, δύο κοινότητες με τις ιδιαίτερες ταυτότητες τους, αλλά μια απομονωμένη και εξαπατημένη μάζα και μια άρχουσα τάξη (και μιά εργατική αριστοκρατία). Αυτό θα ενισχύσει το «δυτικό» χαρακτήρα του εβραϊκού κράτους μειώνοντας όλο και περισσότερο τις τελευταίες ελπίδες ενσωμάτωσης στον αραβικό κόσμο, που είναι οι μόνες ελπίδες για το ιουδαιο-ισραηλινό έθνος να ζήσει με ειρήνη και ασφάλεια.

Πιο κοντά, λόγω της ιστορίας τους και του πολιτισμού τους του αραβικού κόσμου, και ξένοι προς το σιωνισμό, οι Εβραίοι της Ανατολής μπορούν να γίνουν η ρωγμή στην εθνική ενότητα και η γέφυρα ανάμεσα στους Εβραίους του Ισραήλ και τον αραβικό κόσμο. Μόνο με αυτή την προϋπόθεση θα μπορέσουν οι Εβραίοι της Ανατολής να τερματίσουν την καταπίεση, την αποξένωση και τις διακρίσεις που υφίστανται. Μέσα στο πλαίσιο του εβραϊκού κράτους οι εβραίοι θύματα του σιωνισμού δεν έχουν περισσότερες πιθανότητες να απελευθερωθούν από τους άραβες θύματά του. Η απελευθέρωση των μεν είναι η προϋπόθεση της δυνατότητας απελευθέρωσης των δε.

V. 1967 – 1973 Απόγειο και κάμψη του σιωνισμού

Μέχρι τον πόλεμο του Ιούνη 1967, το κράτος του Ισραήλ γνώρισε μια πολιτική, στρατιωτική και οικονομική ενίσχυση. Οι εκατοντάδες χιλιάδες μετανάστες ενσωματώθηκαν προοδευτικά, οικοδομήθηκε στρατός, ενισχύθηκε αισθητά η οικονομική υποδομή. Ωστόσο η πτώση στην εισαγωγή κεφαλαίων – που οφειλόταν κύρια στη διακοπή της πληρωμής των γερμανικών αποζημιώσεων – και η σχετική ηρεμία στα σύνορα θα προκαλέσουν μιά αρχή κρίσης, τόσο στο οικονομικό όσο και στο πολιτικό πεδίο, που, μέσα στο ίδιο το εβραϊκό κράτος, θα βιωθεί σαν η αρχή της κάμψης του σιωνιστικού κράτους. Ο πόλεμος του Ιούνη 1967 θα περιορίσει – προσωρινά όπως θα δούμε – αυτά τα ηττοπαθή αισθήματα.

A. Ιούνης 1967 – Το απόγειο του σιωνισμού

Αν στο εξωτερικό ο μύθος του φτωχού ισραηλινού Δαβίδ απέναντι στον άραβα Γολιάθ βρήκε απήχηση στην κοινή γνώμη, κανείς μέσα στο ισραηλινό πολιτικοστρατιωτικό οικοδόμημα δεν είχε την παραμικρή αμφιβολία για τη νίκη. Το κράτος του Ισραήλ ήθελε τον πόλεμο αυτόν περισσότερο από ο,τιδήποτε άλλο και

προετοιμαζόταν γιαντόν από πολλά χρόνια. Αφού πήρε το πράσινο φως από τον πρόεδρο Τζόνσον, το Ισραήλ, κατά τους δύο μήνες πριν από την έναρξη των εχθροπραξιών, μπόρεσε να μανουβράρει πολύ έξυπνα με τα διάφορα αραβικά καθεστώτα σπρώχνοντάς τα στη δημιουργία μιάς κατάστασης που δεν άφηνε άλλη εναλλακτική λύση από τον πόλεμο. (14)

Η συντριπτική νίκη του σιωνιστικού στρατού απέναντι στο σύνολο των αραβικών στρατών κατοχύρωσε τη στρατιωτική ηγεμονία του εβραϊκού κράτους στην αραβική ανατολή, και επιβεβαίωσε το ρόλο του σαν μαντρόσκυλο των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων απέναντι στην απειλή της αραβικής επανάστασης. Θα υπενθυμίσει επίσης, σε όσους έτειναν να το ξεχάσουν, την αποικιακή και επεκτατική φύση του σιωνιστικού κράτους: χάρη στον πόλεμο, το κράτος του Ισραήλ κατέλαβε το σύνολο της Παλαιστίνης, καθώς και το Σινά και τα Συριακά υψίπεδα. Αν στην αρχή, μιλούσαν ακόμη για τα κατεχόμενα εδάφη σαν ένα διαπραγματευτικό ατού, η προσάρτηση της Ιερουσαλήμ και η κατασκευή όλο και περισσότερων οικισμών εποίκων, επιβεβαίωσε ότι οι σιωνιστές δεν είχαν αλλάξει το αρχικό τους πρόγραμμα : σιγά – σιγά να βάλουν στο χέρι το σύνολο της Παλαιστίνης και να επεκτείνουν την επικράτεια του εβραϊκού κράτους.

Ο πόλεμος του Ιούνη 1967 άλλαξε ριζικά την πραγματικότητα του ισραηλινού κράτους. Από μικρό πολιορκημένο κράτος, που προσπαθούσε να αναπτύξει μιά οικονομία όσο γίνεται βιώσιμη, το Ισραήλ έγινε μια πολιτική δύναμη, με κατεχόμενα εδάφη με πληθυσμό μεγαλύτερο από 1,5 εκατομμύρια κατοίκους, με ένα στρατό που ο ρόλος του στην κοινωνία θα αυξηθεί ανάλογα με την αριθμητική και τεχνολογική του ενίσχυση. Στο οικονομικό πεδίο στις νέες αγορές που αντιπροσώπευαν τα κατεχόμενα εδάφη - τόσο για τα εμπορεύματα όσο και για τα φτηνά εργατικά χέρια – προστέθηκε μιά ανανέωση στην εισαγωγή κεφαλαίων, τόσο από τις εβραϊκές κοινότητες όσο και από τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, αποφασισμένο να ενισχύσει το κύριο πλεονέκτημα του στη Μέση Ανατολή. Οι χωρίς όριο στρατιωτικοί προϋπολογισμοί (που αντιπροσωπεύουν πάνω από το 50% του συνολικού

προϋπολογισμού) δεν αλλάζουν μόνο ποιοτικά το σιωνιστικό στρατό, αλλά θα ενισχύσουν γενικά την ισραηλινή οικονομία και τον πληθυσμό: η κατασκευή αμυντικών γραμμών εκατοντάδων χιλιομέτρων στα σύνορα της «αυτοκρατορίας», η ανάγκη διατροφής εκατοντάδων χιλιάδων στρατιωτών, μονίμων και εφέδρων, η βεβαιότητα ότι το Ισραήλ μπορεί, μακροπρόθεσμα, να γίνει αυτάρκης σε ό,τι αφορά τον εξοπλισμό του – όλα αυτά θα δημιουργήσουν καινούργια εργοστάσια, επαγγέλματα και υπερκέρδη. Μέσα σε 10 χρόνια το Ισραήλ θα γίνει, με τη βοήθεια των Αμερικανών, ένας από τους μεγάλους παραγωγούς όπλων (αεροπλάνα, πύραυλοι, τανκς, ασύρματοι) και ο τρίτος εξαγωγέας όπλων του καπιταλιστικού κόσμου. Μόνο η αεροναυπηγική βιομηχανία απασχολεί περί τις 20.000 εργαζόμενους, αριθμός τεράστιος για το Ισραήλ. Χάρη στην ανάπτυξη της πολεμικής βιομηχανίας, μια ολόκληρη σειρά βιομηχανιών προηγμένης τεχνολογίας, όπως η ηλεκτρονική και η χημεία, θα δημιουργήσουν την ψευδαίσθηση ότι το Ισραήλ μεταβαλλόταν σε μία βιομηχανική δύναμη, και ότι η ευμάρεια που το χαρακτήριζε μετά το 1967 ήταν πιά ένα μόνιμο στοιχείο της ισραηλινής κοινωνίας.

Αν η αστική τάξη ενισχύθηκε και οι «εκατομυριούχοι της γραμμής Μπαρ-Λεβ» επεδείκνυν τον νεοαποκτημένο τους πλούτο στις βίλες του Σαβιόν και στα πολυτελή εστιατόρια, η εργατική τάξη ενισχύθηκε επίσης και το βιοτικό της επίπεδο ανέβηκε. *«Ποτέ η κατάσταση μας δεν ήταν καλύτερη»* ήταν το σλόγκαν που επαναλαμβάνόταν ασταμάτητα στον τύπο και στο δρόμο.

Σε αρμονία με τη νέα πραγματικότητα του σιωνιστικού κράτους, θα αλλάξει επίσης και η κυρίαρχη ιδεολογία. Αν, κάτω από την ηγεσία του σιωνιστικού εργατικού κινήματος, το Ισραήλ προσπάθησε κατά τα πρώτα 20 χρόνια της ύπαρξης του να δείξει ένα προοδευτικό πρόσωπο και να αναπτύξει επαφές με τις δημοκρατικές δυνάμεις και τις χώρες του «Τρίτου Κόσμου», ο πόλεμος του Ιούνη 1967, η κατοχή και η αυταπάτη ότι είναι μια μεγάλη δύναμη θα αναταράξουν την ιδεολογία αυτή και θα βάλουν τέλος στην υποκριτική μασκαράτα πολλών δεκαετιών. Ο εθνικισμός, ο θρησκευτικός μυστικισμός θα αναπτυχθούν με ταχύτητα πυρκαϊάς

πάνω στην εστία της κατοχής, την οποία οι σιωνιστές ηγέτες όλο και λιγότερο προσπαθούν να παρουσιάσουν σαν «φιλελεύθερη». Η είσοδος του Μεναχέμ Μπέγκιν στην κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, το Μάη 1967, θα συμβολίσει τη νέα νομιμότητα που δίνεται στις θεωρίες του Μεγάλου Ισραήλ και την προσάρτηση του συνόλου της Παλαιστίνης στο εβραϊκό κράτος. Θα σημαδέψει την αρχή του τέλους της σοσιαλιστικής σιωνιστικής ιδεολογίας και την εντυπωσιακή ενίσχυση της θέσης των ακραίων θρησκευτικών και σιωνιστικών σχηματισμών στην ισραηλινή πολιτική αρένα.

Ένας λαός που καταπιέζει έναν άλλο δεν είναι ελεύθερος. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι , όσο περισσότερο ένας λαός καταπιέζει έναν άλλο, τόσο λιγότερο είναι ελεύθερος. Γιατί η κατοχή προκαλεί την αντίσταση και η αντίσταση την καταστολή. Η ισραηλινή νεολαία που γεννήθηκε – ή έφθασε στο Ισραήλ – στα χρόνια που ακολούθησαν τη δημιουργία του κράτους του Ισραήλ, αντιμετώπισε το διπλό φαινόμενο του αγώνα του παλαιστινιακού λαού και της καταστολής. Η αντίληψη τους για τον κόσμο, οι ιδεολογικές και ηθικές τους θεωρήσεις καθορίστηκαν, πριν απόλα από την καθημερινή πρακτική της καταστολής, των συλλογικών τιμωριών, της διάλυσης των διαδηλώσεων των μαθητών, της ανατίναξης των σπιτιών, των απελάσεων των ακτιβιστών και των χίλιων και μιά δραστηριοτήτων για τη «διατήρηση της τάξης» στα κατεχόμενα εδάφη. Δεν πρέπει λοιπόν να μας εκπλήσσει το ότι η θεώρηση τους για τη δημοκρατία και η περιφρόνηση τους για τις φιλελεύθερες αξίες, που ήταν πολύ ισχυρές στους γονείς τους – τουλάχιστον σε εκείνους που προέρχονταν από την Ευρώπη – είχαν έναν άμεσο αντίκτυπο στην ικανότητα απάντησης στην αύξηση των αντιδημοκρατικών και αντεργατικών επιθέσεων μέσα στον ίδιο τον εβραϊκό πληθυσμό.

Όπως παρατηρούσε μια απόφαση της Σοσιαλιστικής Οργάνωσης του Ισραήλ (Matspen) : «... *Ο σιωνισμός, που πριν από τον πόλεμο εθεωρείτο πεθαμένος, αναστήθηκε. Η σιωνιστική ιδεολογία δεν μπορεί πιά να περιγραφεί σαν ένας ασημαντος αναχρονισμός. Χρησιμοποιείται σα βάση στις συζητήσεις που αφορούν την προσάρτηση των κατεχομένων εδαφών και τον εποίκισμό τους*

με Εβραίους, την «απειλή» που αποτελεί ένας αραβικός πληθυσμός για τον εβραϊκό χαρακτήρα του Ισραήλ (το δημογραφικό πρόβλημα) κλπ. Επάνω σ' αυτό το υπόβαθρο αναπτύσσεται ένα φασιστικο-σωβινιστικό πνεύμα, σύμφωνα με ένα κλασσικό μοντέλο που δεν είναι ιδιαιτερότητα ενός έθνους. Εκφράσεις όπως «η υπεροχή του έθνους», «οι ιερές ιστορικές μας αξίες», «ο παντοτινός πόλεμος» και «το ιερό αίμα» κλπ γίνονται ολοένα και πιο συνηθισμένες. Αξιοποιούνται γραπτά και προφορικά, στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση, στον τύπο και στα σχολεία, στο στρατό και μέσα στα κινήματα της νεολαίας. Πέρα απ' αυτά μιλάνε όλο και περισσότερο για την αναγκαιότητα μιάς ισχυρής εξουσίας και της διατήρησης της ιερής ενότητας ...

... Η συζήτηση που έγινε μέσα στο σιωνιστικό στρατόπεδο μπορεί να δημιουργήσει τη λανθασμένη εντύπωση ότι μέσα του υπάρχουν αντιτιθέμενες πολιτικές γραμμές. Αλλά μιά προσεκτική ανάγνωση των θέσεων τους θα αποδείξει εύκολα ότι όλοι υποστηρίζουν τη σιωνιστική αρχή των «ιερών δικαίων» των Εβραίων όλου του κόσμου στο σύνολο της Παλαιστίνης Πρέπει να αναφέρουμε το γεγονός ότι οι κύκλοι της αριστεράς και των διανοούμενων της αριστεράς που, πριν από τον πόλεμο είχαν ενταχθεί στον αγώνα ενάντια στην στρατιωτική κυβέρνηση (που υπήρχε ενάντια στους Άραβες του Ισραήλ έως το 1965), παρασύρθηκαν στη συνέχεια από το κύμα του σωβινισμού που σάρωσε τη χώρα ...» (15)

Η διαφθορά και η εξαφάνιση του «πνεύματος των πρωτοπόρων» των πρώτων ημερών του σιωνισμού θα στηριχτεί επάνω στην αντι-παλαιστινιακή καταστολή και τη συστηματική επιθετικότητα ενάντια στις αραβικές χώρες, στο ρατσισμό και στον εθνικισμό. Τα μεγάλα ποσά που επενδύει το κράτος στον στρατιωτικό μηχανισμό, στη δημιουργία οικισμών εβραίων εποίκων στα κατεχόμενα και στη θεμελίωση μιάς νέας βιομηχανικής υποδομής θα ενισχύσουν το κοινό αίσθημα ότι χρήμα υπάρχει σε αφθονία και δεν έχουν παρά να το χρησιμοποιήσουν. Οι ηγέτες των κιμπούτζ και του σιωνιστικού εργατικού κινήματος δεν θα είναι οι τελευταίοι που θα πετάξουν στα αζήτητα τις παλιές ιδεολογίες ισότητας και, περισσότερο ή λιγότερο, ασκητισμού και να υιοθετήσουν το σύνθημα «να πλουτίσουμε». (16)

Γρήγορα η ισραηλινή κοινωνία θα παγιδευθεί στην ίδια της την ιδεολογία : τίποτα δεν φαίνεται αδύνατον, ούτε ακόμη και η επίθεση ενάντια στην ΕΣΣΔ ή η τήρηση της τάξης από τα βουνά της Τουρκίας μέχρι το Μαρόκο (στρατηγός Αριέλ Σαρόν, μέλλον Υπουργός Αμυνας), το να γίνει μια βιομηχανική δύναμη ανάλογη με την Ιαπωνία, η επιβολή στην Ουάσιγκτον – που θα ήθελε μιά σταδιακή ελαστικοποίηση της ισραηλινής πολιτικής – της αναγνώρισης της προσάρτησης των κατεχομένων εδαφών. Η αλαζονεία των ισραηλινών στρατηγών – δεν δίστασαν το 1972 να καταρρίψουν ένα λιβυκό αεροπλάνο προκαλώντας το θάνατο περισσότερων από 70 πολιτών – αντανακλά το αίσθημα του συνόλου του πληθυσμού ότι όλα είναι δυνατά και όλα είναι επιτρεπτά. Οι προειδοποιήσεις ελάχιστων σιωνιστικών προσωπικοτήτων, όπως ο πρόεδρος του Παγκόσμιου Εβραϊκού Συμβουλίου, Ναούμ Γκόλντμαν, θεωρήθηκαν, στην καλύτερη περίπτωση, σαν παρεκλίσεις των Εβραίων με τη νοοτροπία της διασποράς και, στη χειρότερη, σαν προδοσία. Μόνοι, μέσα στον εβραϊκό πληθυσμό, κάποιες δεκάδες αγωνιστών του Matspen κατήγγειλαν την κατοχή και προσπάθησαν να προετοιμάσουν τις εβραϊκές μάζες για την αφύπνιση, που θα είναι τόσο σκληρή όσο ρόδινα ήταν τα προηγούμενα όνειρα.

Β. Ο σεισμός του Οκτώβρη 1973 – Η αρχή της κάμψης του σιωνισμού

Η αιγυπτιακή επίθεση στις 5 Οκτώβρη 1973 ήταν μια σκληρή και δαπανηρή αφύπνιση για τον πληθυσμό του εβραϊκού κράτους, και ένα χτύπημα από το οποίο η παραδοσιακή σιωνιστική ηγεσία δεν θα συνέλθει ποτέ. Το πέραςμα της Διώρυγας του Σουέζ, η πτώση της «αδιαπέραστης» γραμμής Μπαρ – Λεβ, η απελευθέρωση σε δύο μέρες των υψιπέδων του Γκολάν και η εκκένωση των περισσότερων από τις εγκαταστάσεις που θεωρούνταν η ασπίδα του ισραηλινού κράτους, οι χιλιάδες νεκροί και το σχεδόν ολοκληρωτικό σταμάτημα της οικονομίας του Ισραήλ για αρκετές εβδομάδες, έφεραν τους Ισραηλινούς στην πραγματικότητα, ακόμη και οι στρατιωτικές επιτυχίες της τελευταίας φάσης του πολέμου

δεν μπόρεσαν να σβήσουν τα βαθειά σημάδια που είχαν αφήσει οι πρώτες ημέρες της σύγκρουσης στην κοινή συνείδηση του εβραϊκού πληθυσμού. Δεν χρειάστηκε πολύς χρόνος για να καταλάβουν ότι χωρίς την άμεση, μαζική στρατιωτική και οικονομική βοήθεια των ΗΠΑ, το κράτος του Ισραήλ θα ήταν αναγκασμένο να δεχτεί μία ταπεινωτική ανακωχή και μία πολιτική ήττα χωρίς προηγούμενο. Η «τρίτη εβραϊκή αυτοκρατορία» είχε πηλίνα πόδια και η οικονομική δύναμη και η στρατιωτική παντοδυναμία δεν ήταν παρά μία αυταπάτη. Η χρησιμοποίηση από τα αραβικά κράτη του πετρελαιοειδούς εμπόλεμου όξυνε τη διεθνή απομόνωση στην οποία βρισκόταν το Ισραήλ, και επομένως την εξάρτηση του από τις ΗΠΑ και τα συμφέροντα της Ουάσιγκτον.

Ο πόλεμος του Οκτώβρη προκάλεσε ένα πραγματικό τραύμα στην ισραηλινή κοινωνία. Η μετανάστευση θα περιοριστεί στην πύλη της έκφρασης και χιλιάδες νέοι, και λιγότερο νέοι, θα προσπαθήσουν να συνεχίσουν τη ζωή τους σε πιο ασφαλείς περιοχές, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, όπου κατοικούν σήμερα περισσότεροι από μισό εκατομμύριο (σικ) ισραηλινοί υπήκοοι. Ένα γενικευμένο, για πρώτη φορά, αίσθημα ανασφάλειας και αδιεξόδου θα αμφισβητήσει μία ολόκληρη σειρά παλαιότερων βεβαιότητων και «ιερών αγελάδων», ακόμη και σε σχέση με τα προβλήματα της «ασφάλειας» και του ισραηλινού στρατού. Για πρώτη επίσης φορά αμφισβητήθηκαν όχι μόνο ορισμένοι πολιτικοί δεύτερης κατηγορίας, αλλά το σύνολο της κεντρικής ηγεσίας του εβραϊκού κράτους, συμπεριλαμβανομένης και της ανώτατης διοίκησης του στρατού που, μέχρι το 1973, φαινόταν να έχει ανοσία απέναντι σε κάθε κριτική.

Η πτώση της κυβέρνησης των εργατικών το 1977, ήταν η άμεση συνέπεια της γενικής κοινωνικής κρίσης που άνοιξε η πολιτική ήττα του Οκτώβρη 1973. Σημάδεψε το τέλος μίας εποχής, την πλήρη αποτυχία μίας πολιτικής και της αρχή μίας αφύπνισης και μίας αμφισβήτησης από πλατειές μάζες ενός συστήματος που αποδείχθηκε ανίκανο να εξασφαλίσει τους στόχους που είχε υποσχεθεί να πραγματοποιήσει ο σιωνισμός, και, πριν απ' όλα, την ασφάλεια των κατοίκων του εβραϊκού κράτους. (17)

Στο αίσθημα αδιεξόδου, στην κρίση ηγεσίας και προοπτικής

και στη βαθειά οικονομική κρίση προστέθηκε, κατά τα χρόνια πριν από τον πόλεμο του Οκτώβρη 1973, ένα πρόβλημα που συμβολίζει, περισσότερο από ο,τιδήποτε άλλο, το βάθος της κρίσης του σιωνιστικού κράτους : το παλαιστινιακό εθνικό κίνημα.

«Ο αγώνας του παλαιστινιακού εθνικού κινήματος ήταν η κύρια αιτία της κρίσης που χτυπάει σήμερα το κράτος του Ισραήλ. Μετά την ήττα των αραβικών στρατών τον Ιούνιο του 1967, το παλαιστινιακό εθνικό κίνημα έγινε η αιχμή του δόρατος του αντιιμπεριαλιστικού αγώνα.... Ο αγώνας του αραβικού παλαιστινιακού λαού προκάλεσε τη σχεδόν ολοκληρωτική απομόνωση του κράτους του Ισραήλ. Η εμφάνιση του Γιασέρ Αραφάτ στον ΟΗΕ και οι αποφάσεις που κατήγγειλαν τη σιωνιστική πολιτική άφησαν το Ισραήλ με μοναδική παρέα εκείνη, την όχι και τόσο επιθυμητή, της Ροδεσίας και της Νότιας Αφρικής. Ο παλαιστινιακός αγώνας επιτάχυνε τη ριζοσπαστικοποίηση των αραβικών μαζών. Η εξέγερση της νεολαίας στην Υπεριορδανία, ενάντια στην κατοχή και ο αγώνας του παλαιστινιακού λαού που ζει στο Ισραήλ έκαναν σκόνη τη δημοκρατική εικόνα που το Ισραήλ προσπάθησε να δώσει εδώ και πολλά χρόνια.» (18)

Μετά τον πόλεμο του Οκτώβρη 1973 φάνηκε ότι το Ισραήλ είναι ανίκανο να βρει μία λύση στο παλαιστινιακό πρόβλημα που, όσο υπάρχει, εμποδίζει κάθε σταθεροποίηση στην αραβική Ανατολή. Δεν μπορεί να βρει ούτε μία στρατιωτική λύση, όπως έδειξε η αποτυχία της επιχείρησης Λιτανί και της ειρήνευσης στα κατεχόμενα εδάφη, ούτε μια πολιτική λύση όπως έδειξε το αδιέξοδο των διαπραγματεύσεων για το καθεστώς της «αυτονομίας» που καθορίζεται από τις συμφωνίες του Καμπ Ντέιβιντ. Ούτε ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, που δέχεται πιέσεις από τα αραβικά καθεστώτα που του είναι πιστά, ούτε ο ίδιος ο πληθυσμός του Ισραήλ δεν είναι διατεθειμένοι να υπομείνουν για πάντα έναν απελευθερωτικό πόλεμο που απειλεί διαρκώς και τη σταθερότητα των αντιδραστικών αραβικών καθεστώτων και την ασφάλεια του εβραϊκού πληθυσμού του Ισραήλ.

Το Ισραήλ δεν μπορεί να αναγνωρίσει το παλαιστινιακό εθνικό γίνεσθαι ούτε να αρχίσει συζητήσεις με το παλαιστινιακό εθνικό κίνημα : αυτό θα ήταν η έκφραση της άρνησης του ίδιου του

σιωνισμού και, ανεξάρτητα από τους πολιτικούς στόχους αυτής ή εκείνης της παλαιστινιακής ηγεσίας, είναι ένας αγώνας μέχρι θανάτου ανάμεσα στο σιωνισμό και το παλαιστινιακό εθνικό γίγνεσθαι. Η αδυναμία του να εξουδετερώσει το παλαιστινιακό πρόβλημα είναι η πιό ξεκάθαρη έκφραση της κάμψης του σιωνισμού που, απέναντι στο θανάσιμο εχθρό του, γνώρισε, στη διάρκεια των 5 τελευταίων ετών, όλο και πιό ενοχλητικές αποτυχίες. Το αδιέξοδο της ισραηλινής κυβέρνησης στα κατεχόμενα εδάφη δείχνει την αποτυχία του σιωνιστικού καθεστώτος στον αγώνα του για πολιτική εξόντωση του παλαιστινιακού λαού : *«Η κατάσταση στην Υπεριορδανία είναι όλο και σοβαρότερη, και δε χρειάζεται ιδιαίτερη φαντασία για να προβλέψουμε ότι τα τελευταία γεγονότα στα κατεχόμενα εδάφη αναγγέλουν το ξεκίνημα μιάς λαικής εξέγερσης. Τα τελευταία γεγονότα προκλήθηκαν, βέβαια, από τις τρέλες των εβραίων εποίκων στη Ραμάλα. Δυστυχώς όμως οι ρίζες τους είναι βαθύτερες. Οποιος θέλει να εμποδίσει τη συνέχιση του εκφυλισμού – που απειλεί, ο Θεός να μας φυλάει, να μας ρίξει σε μιά αδιέξοδη κατάσταση, όπως συμβαίνει σήμερα στη Βόρεια Ιρλανδία – πρέπει να ασχοληθεί με τις ρίζες τους.*

Οι ρίζες αυτές βρίσκονται στην ίδια την κατάσταση, στην κολασμένη λογική μιάς στρατιωτικής κατοχής όπου η καταπίεση οδηγεί στην τρομοκρατία, η τρομοκρατία σε μιά ακόμη μεγαλύτερη καταπίεση και ούτω καθεξής, και που ωθεί κατακτητές και κατακτημένους σε μιά δράση ενάντια σε κάθε θετική έννοια της ιστορικής εμπειρίας... Για πολλά χρόνια ελπίσαμε ότι θα ξεφύγουμε από αυτό το ντετερμινισμό, απ'ότον οποίο δεν μπόρεσαν να ξεφύγουν χώρες πολύ μεγαλύτερες και πολύ ισχυρότερες ... αλλά, παρά τη θέληση μας, η αλήθεια μας καταδιώκει και θα πρέπει να πληρώσουμε το τίμημα.

Η πραγματικότητα που δε μπορέσαμε να αλλάξουμε – ούτε με τα λόγια, ούτε με τους εποικισμούς, ούτε με τα δικανικά επιχειρήματα – είναι ότι στην Υπεριορδανία και στη Λωρίδα της Γάζας ένας λαός προσπαθεί να κυριαρχήσει επάνω σε έναν άλλο παρά τη θέληση του ... βαλτώσαμε σ' αυτή την κατάσταση παρά τη θέληση μας το 1967, αλλά πρέπει να ομολογήσουμε ότι σε πολλούς από εμάς βρέθηκε να

αρέσει αυτή η κατάσταση, να έχουν την αυταπάτη ότι θα μπορούσε να συνεχιστεί για πάντα. Αυτή η αυταπάτη αποσυντίθεται απ' τη μιά μέρα στην άλλη» (19)

Αυτό το απόσπασμα, που έχει παρθεί από το κύριο άρθρο μιάς εφημερίδας που εκφράζει τις απόψεις της σιωνιστικής μεγαλοαστικής τάξης, επιβεβαιώνει ότι η πολιτική του «σιδερένιου χεριού» της νέας σιωνιστικής ηγεσίας δεν ήταν πιά αποτελεσματική από εκείνη της «φιλελεύθερης κατοχής» των προκατόχων της. Γιαντό ακριβώς το λόγο η επιτυχία που υπήρξε για τον Μπέγκιν οι συμφωνίες του Καμπ Ντέβιντ, δεν ξεπέρασε τα όρια μιάς διμερούς αιγυπτο-ισραηλινής συμφωνίας. Η απομόνωση του σιωνιστικού κράτους αυξήθηκε κατά τη διάρκεια των 4 χρόνων της κυβέρνησης Μπέγκιν, καθώς και η ένταση με τα διάφορα αραβικά καθεστώτα. Επομένως, το κακό που έθιξε την ισραηλινή κοινωνία ενισχύεται, με δεδομένη την ανικανότητα του καθεστώτος να πείσει ότι η πολιτική κατάσταση πηγαίνει για βελτίωση.

Σε ό,τι αφορά την οικονομική κατάσταση, αγγίζει τη χρεοκοπία, πληθωρισμός 1100% σε 4 χρόνια, ανάπτυξη σχεδόν μηδέν, ανεργία που, χωρίς να είναι μαζική, χτυπάει βαρεια τις πόλεις των μεταναστών και ένα έλλειμμα στο ισοζύγιο πληρωμών που κάνει το εξωτερικό χρέος να ξεπερνάει σήμερα τα 19 δισεκατομμύρια δολάρια - η περίοδος της γρήγορης ανάπτυξης και ανόδου της υποδομής και του βιοτικού επιπέδου βρίσκεται πιά αποφασιστικά πίσω μας. Με την έννοια αυτή οι κοινωνικές εντάσεις που εμφανίστηκαν κατά τα τρία τελευταία χρόνια είναι διαφορετικές από εκείνες που διαπέρασαν το εβραϊκό κράτος κατά τη διάρκεια των προηγούμενων περιόδων, συνδυάζονται με μιά πολιτική κατάσταση εξαιρετικά δυσμενή που αποτρέπει κάθε αυταπάτη για μια αναστροφή της οικονομικής κατάστασης, όπως συνέβη το 1967 και ενώ και τα δύο μεγάλα πολιτικά σχήματα – οι Εργατικοί και το Λικούντ – έχουν δώσει πρακτική απόδειξη της ανικανότητάς τους να βρουν μιά διέξοδο στην κοινωνικοπολιτική κρίση.

Γ. Οι εβραϊκές μάζες σε μια καμπή

Η δύναμη του σιωνιστικού κράτους, ακόμη και η ίδια η ύπαρξή του, εξαρτώνται πριν απ' όλα από τη σταθερότητα της Ιερής Ενότητας απέναντι στον άραβα εχθρό. Μόνο η ταύτιση της τεράστιας πλειοψηφίας των Εβραίων του Ισραήλ με το εβραϊκό κράτος και η βεβαιότητα ότι αργά ή γρήγορα το εβραϊκό κράτος θα γίνει πηγή όχι μόνο ασφάλειας αλλά και ειρήνης και ευδαιμονίας, μπορούν να ενώσουν τα διάφορα κύματα εβραίων μεταναστών στην Παλαιστίνη πίσω από τη σιωνιστική αστική τάξη και ενάντια στην αραβική επανάσταση.

Αλλά σ' αυτό ακριβώς το πεδίο είναι που άλλαξαν τα πράγματα σε σχέση με το 1967. Η υπεροψία, η πίστη στο μέλλον, η εμπιστοσύνη στη σιωνιστική ηγεσία αντικαταστάθηκαν από τη σύγχυση, τη διάλυση των αυταπατών και μια γενικευμένη αμφισβήτηση. Οι στρατιωτικές επιτυχίες δεν προκαλούν πιά ενθουσιασμό, και οι απειλές απ' το εξωτερικό, αντί να ενώνουν τον λαό του Ισραήλ, οξύνουν ακόμη περισσότερο το φόβο για το μέλλον. Σ' αυτή τη ριζική αλλαγή στην κοινή συνείδηση των ισραηλινών μαζών, πρέπει να προστεθεί και μια δομική αλλαγή: η εργατική τάξη ενισχύθηκε αριθμητικά και οι παραγωγικές μονάδες, σχετικά, μεγάλωσαν: μια νέα γενιά ισραηλινών έρχεται, λίγο – λίγο, να αντικαταστήσει τους παλιούς μετανάστες, που είχαν ανατραφεί με μια ιδεολογία που συνεπαγόταν την εκμετάλλευση, τη διάκριση και την αυταπάτη ότι με το πέρασμα του χρόνου τα πράγματα θα γίνουν καλύτερα.

Αυτή η νέα γενιά είναι που έβαλε τέλος στην κυριαρχία των εργατικών, εκφράζοντας ξεκάθαρα ότι αισθανόταν απόλυτα ξένη με την ανατολική σιωνιστική κοινωνία, που εγκαθίδρυσαν οι πρωτοπόροι του σιωνιστικού εργατικού κινήματος. Αυτή η νέα γενιά είναι που βρέθηκε πίσω από τις λαϊκές εκρήξεις στις φτωχογειτονίες και στις πόλεις των μεταναστών. Αυτή είναι που εκφράζει όλο και πιο ανοιχτά την άρνηση της να πληρώσει το τίμημα των πολυτελών εποίκισμών ενώ οι ίδιοι ζουν ακόμη σε πυκνοκατοικημένες εργατικές κατοικίες. Λίγο – λίγο εμφανίζεται ένα νέο Ισραήλ στην

πολιτική σκηνή και οι τωρινές εκλογές δίνουν την ευκαιρία να μετρηθεί το μέγεθος της δυσαρέσκειας του. Η κρίση του σιωνισμού είναι, πριν απ' ο,τιδήποτε άλλο, η ανικανότητα του να ενσωματώσει στο σιωνιστικό σχέδιο αυτή τη νέα γενιά Εβραίων, οι περισσότεροι από την Ανατολή, που αισθάνονται όλο και περισσότερο τα δεσμά ενός κινήματος, στο οποίο δεν ανήκαν ποτέ τους.

Αυτό το νέο πνεύμα μπορεί να είναι η αρχή μιάς ρήξης μέσα στη σιωνιστική Ιερή Ενότητα. Με δύο προϋποθέσεις : πρώτα ότι αυτό το συναίσθημα απόρριψης, που είναι ακόμη διάχυτο και όχι αρκετά κατανοητό, θα αρχίσει να εκφράζεται πολιτικά, δηλαδή πρώτα απ' όλα οργανωτικά. Πράγματι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι εβραϊκές λαϊκές μάζες είναι η απουσία οργανώσεων των λαϊκών μαζών, ανεξάρτητων από το σιωνιστικό κράτος και τα κόμματα του. Χωρίς συνδικάτα, χωρίς εργατικά κόμματα, χωρίς αυτόνομα λαϊκά κινήματα, οι ισραηλινοί εργαζόμενοι δεν θα μπορέσουν να αναπτύξουν τις δικές τους απαντήσεις στην κρίση του σιωνιστικού κράτους και θα παραμείνουν, σε τελευταία ανάλυση, αιχμάλωτοι των επιλογών που προτείνουν τα διάφορα κόμματα της σιωνιστικής αστικής τάξης. Η συνειδητή πολιτική έκφραση της γενικής δυσαρέσκειας απαιτεί την ανεξάρτητη οργάνωση των εργαζομένων και στον τομέα αυτό όλα, ή σχεδόν όλα, πρέπει να ξεκινήσουν απ' το μηδέν.

Η δεύτερη προϋπόθεση είναι η ικανότητα των εβραίων εργαζομένων να συνδέσουν την απελευθέρωση τους με την απελευθέρωση του αραβικού παλαιστινιακού λαού. Αιτήματα όπως *«λεφτά για τις λαϊκές γειτονιές κι όχι για τους εποίκισμους»* που κατά τα τελευταία χρόνια είχαν μια απήχηση που ξεπερνούσε κατά πολύ τους ριζοσπαστικούς κύκλους, δείχνουν ότι η σύνδεση των άμεσων αναγκών των εβραϊκών μαζών και εκείνων του αραβικού παλαιστινιακού λαού, όχι μόνο δεν είναι μια ουτοπία αλλά προκύπτει άμεσα από την πραγματικότητα της πάλης των τάξεων. Αυτή η σύνδεση βαθαίνει στο βαθμό που οξύνεται η κρίση του σιωνιστικού κράτους.

Υπάρχει μια διαλεκτική σχέση ανάμεσα στις δύο προϋποθέσεις που περιγράφηκαν παραπάνω: οι εβραίοι

εργαζόμενοι, όσο οργανώνονται ανεξάρτητα από την αστική τους τάξη και τις δομές του σιωνιστικού κράτους όπως η Ισταντρούτ (Histadrout), τόσο συνειδητοποιούν τις πραγματικές πολιτικές επιλογές που απαιτεί η ύπαρξη του σιωνιστικού κράτους. Αντίστροφα όσο οξύνεται η κρίση του σιωνισμού και επιβάλλεται το παλαιστινιακό εθνικό ζήτημα, τόσο οι εβραίοι εργαζόμενοι ωθούνται να δώσουν τις δικές τους απαντήσεις στα προβλήματα που ανακινεί η κρίση αυτή. Αυτό γιατί η απελευθέρωση των εβραϊκών μαζών του Ισραήλ είναι το συνδυασμένο αποτέλεσμα του αγώνα των εβραίων εργαζομένων ενάντια στη σιωνιστική αστική τάξη και του παλαιστινιακού εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα.

Η κρίση του σιωνισμού είναι αναντίστροπη, εκτός αν υπάρξει μια αποφασιστική αλλαγή στον παγκόσμιο συσχετισμό των δυνάμεων. Ο σιωνισμός, όπως και όλα τα αποικιακά κινήματα του 20ου αιώνα, αποδείχθηκε ότι είναι ένας περαστικός αναχρονισμός. Το ζήτημα που παραμένει ανοιχτό είναι η θέση που θα πάρουν οι εβραϊκές μάζες του Ισραήλ στη διαδικασία αποδέσμευσης από το σιωνιστικό κράτος. Για τη σιωνιστική αστική τάξη, η επιλογή είναι απλή: σιωνισμός ή ολοκαύτωμα. Αλλά η πραγματική επιλογή που προσφέρει στους εβραίους εργαζόμενους η Ιστορία είναι άλλη : η συναδέλφωση με τον απελευθερωτικό αγώνα και το αντιιμπεριαλιστικό κίνημα των αράβων για να μπορέσουν να ζήσουν με ειρήνη και ασφάλεια στην αραβική Ανατολή ή ο αγώνας μέχρι θανάτου ενάντια στο κίνημα αυτό με τίμημα μιιά νέα εβραϊκή τραγωδία. Η κατάσταση είναι σήμερα ευνοική για να προχωρήσουμε προς την πρώτη επιλογή. Το παλαιστινιακό εθνικό κίνημα και οι μικρές αντι-σιωνιστικές δυνάμεις στο Ισραήλ δεν πρέπει να χάσουν αυτή την ευκαιρία. Ο χρόνος πιέζει.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Θέσεις για το σιωνισμό

1. Η σιωνιστική ιδεολογία είναι η απόπειρα επίλυσης του εβραϊκού προβλήματος με τη μετανάστευση στην Παλαιστίνη και τη δημιουργία μιάς εβραϊκής κοινωνίας που θα επέτρεπε την κοινωνική τακτοποίηση των Εβραίων.

2. Ο σιωνισμός σαν ιδεολογία και κίνημα, στα τέλη του 19ου αιώνα, εξέφραζε μιά μικρή μειοψηφία της μικροαστικής εβραϊκής νεολαίας στην Ανατολική Ευρώπη, που αντιμετώπιζε την έξαρση του αντισημιτισμού στην τσαρική αυτοκρατορία που ήταν σε κρίση. Η μεγάλη πλειοψηφία των Εβραίων αντιδρούσε στο σιωνισμό, ή αδιαφορούσε για αυτόν, μέχρι την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία στη Γερμανία. Η εβραϊκή αστική τάξη στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη απέρριψε το σιωνισμό και επέλεξε την ενσωμάτωση της στην καπιταλιστική κοινωνία και την αστική τάξη. Η εβραϊκή εργατική τάξη της Ανατολικής Ευρώπης αντιλαμβανόταν την απελευθέρωση των Εβραίων μέσα στο πλαίσιο της απελευθέρωσης της εργατικής τάξης και συμμετείχε ενεργά στις οργανώσεις της και στους ταξικούς της αγώνες. Ομοίως το μεγαλύτερο μέρος της μικροαστικής τάξης απέρριπτε, για κοινωνικούς ή θρησκευτικούς λόγους, τη σιωνιστική λύση.

Η περιθωριοποίηση του σιωνισμού εμφανίζεται ξεκάθαρα αν παρατηρήσουμε ότι από τα δύο εκατομμύρια Εβραίων που μετανάστευσαν από την τσαρική αυτοκρατορία ανάμεσα στο 1882 και στο 1914, για να γλυτώσουν από τον αντισημιτισμό και τη μιζέρια, μόνο μερικές χιλιάδες επέλεξαν τη μετάβαση τους στην Παλαιστίνη.

3. Ο εποικισμός της Παλαιστίνης και η δημιουργία μιάς εβραϊκής κοινωνίας και ενός ανεξάρτητου κράτους προκάλεσε αναπόφευκτα :

α) την εκδίωξη του ντόπιου αραβικού πληθυσμού,

β) μια μόνιμη συμμαχία με τον ιμπεριαλισμό που ήταν η μόνη δύναμη που μπορούσε να δώσει στο σιωνιστικό κίνημα την αναγκαία πολιτική, οικονομική και στρατιωτική υποστήριξη για την πραγματοποίηση των στόχων του,

γ) τη δημιουργία μιάς ευρωπαϊκής κοινωνίας, ξένης στον αραβικό κόσμο που την περιέβαλε και σε μόνιμη σύγκρουση μαζί του. Αυτός ο «δυτικός» χαρακτήρας του εβραϊκού κράτους βρίσκεται στην πηγή της αναπόφευκτης σύγκρουσης ανάμεσα στο εβραϊκό κράτος και τον πληθυσμό του ανατολίτικης καταγωγής.

4. Ο σιωνισμός είναι μία αποικιοκρατία ιδιαίτερου και μοναδικού τύπου. Αν, όπως όλες οι άλλες αποικιοκρατίες, άρπαξε από τον ντόπιο πληθυσμό την πολιτική και οικονομική του εξουσία, αυτό δεν το έκανε για να τον εκμεταλλευθεί σε όφελος του, αλλά για να τον διώξει απ' τη γη του και την πατρίδα του, για να οικοδομήσει, επάνω στα ερείπια της προηγούμενης παλαιστινιακής κοινωνίας, μια κοινωνία εβραϊκή, από πάνω μέχρι κάτω. Ο σιωνισμός αγωνίστηκε πολιτικά και οικονομικά, απέναντι στη ντόπια αραβική κοινωνία, μειώνοντας σταδιακά τις διαστάσεις της αραβικής Παλαιστίνης, χάρη στην τεχνολογική και στρατιωτική του υπεροχή και την υποστήριξη του ιμπεριαλισμού.

5. Το 1914, στην Παλαιστίνη υπήρχαν 85.000 Εβραίοι, από τους οποίους περίπου 30.000 Εβραίοι της Ανατολικής Ευρώπης, που ζούσαν στην Παλαιστίνη εδώ και γενιές, και περίπου 15.000

ορθόδοξοι Εβραίοι από την Ανατολική Ευρώπη, που είχαν έρθει στους Άγιους Τόπους για θρησκευτικούς λόγους που δεν είχαν καμιά σχέση με το σιωνισμό. Μέχρι το 1933, η εβραϊκή κοινότητα της Παλαιστίνης θα αυξηθεί μέχρι τους 175.000, αριθμός που, αν συγκριθεί με εκείνον της παλαιστινιακής κοινωνίας που ξεπερνούσε το ένα εκατομμύριο, παρέμενε σαφώς ανεπαρκής για τη δημιουργία ενός εβραϊκού κράτους. Με την κατάληψη της εξουσίας στη Γερμανία από τους Ναζί, η κατάσταση στην εβραϊκή κοινότητα της Παλαιστίνης άλλαξε ποιοτικά. Από το 1933 έως το 1940. Μετανάστευσαν στην Παλαιστίνη 235.000 Εβραίοι, φέρνοντας μαζί τους ένα όχι αμελητέο κεφάλαιο προηγμένων τεχνολογικών γνώσεων και ένα πολιτιστικό επίπεδο που δεν είχε η εβραϊκή κοινότητα πριν από το 1933. **Η κρίση του αποσυντιθέμενου καπιταλισμού και η αδυναμία των προδοτικών ηγεσιών του εργατικού κινήματος να βρουν μιά επαναστατική διέξοδο στην κρίση αυτή θα δώσουν στο σιωνιστικό κίνημα τα αναγκαία ανθρώπινα και υλικά μέσα για τη δημιουργία του εβραϊκού κράτους.**

6. Η άρνηση των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων να προσφέρουν μιά νέα πατρίδα στους 250.000 επιζώντες από το ναζιστικό ολοκαύτωμα και η ανικανότητα του σταλινικού καθεστώτος να προτείνει μια αξιόπιστη και απελευθερωτική εναλλακτική λύση σ' αυτές τις εκατοντάδες χιλιάδες ξεριζωμένους Εβραίους, θα τους σπρώξουν στο να βρουν καταφύγιο στην Παλαιστίνη και να δώσουν στο σιωνιστικό κίνημα μια διεθνή υποστήριξη, που θα επιτρέψει στο Μπεν Γκουριόν να ανακηρύξει στις 14 Μαΐου 1948, τη δημιουργία του εβραϊκού κράτους στην Παλαιστίνη. Αυτή η «λύση» στην τραγωδία των επιζώντων του ιουδαϊσμού της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης θα προκαλέσει μιά, όχι λιγότερο πραγματική, τραγωδία: την απέλαση από την πατρίδα τους περισσότερου από ένα εκατομμύριο Παλαιστίνιους Αραβες, την καταστροφή των χωριών τους και τη δημιουργία ενός λαού προσφύγων, που επιθυμεί να ξαναπάρει την πατρίδα που του έκλεψαν.

7. Η δημιουργία του κράτους του Ισραήλ θα προκαλέσει μιά αναστάτωση στις σχέσεις ανάμεσα στους Εβραίους όλου του

κόσμου και στο εβραϊκό ζήτημα απ' τη μιά και στο κράτος του Ισραήλ και το σιωνισμό από την άλλη. Αν, μέχρι το 1948, ο σιωνισμός εργαζόταν για τη δημιουργία ενός εβραϊκού κράτους για να «λυθεί» το εβραϊκό ζήτημα και να δοθεί ένα καταφύγιο στους Εβραίους που καταδίωκε ο αντισημιτισμός, από το 1948, οι Εβραίοι καλούνται από το σιωνιστικό κίνημα να υπηρετήσουν το εβραϊκό κράτος και να το ενισχύσουν πολιτικά και οικονομικά. Αντί να μεταναστεύουν στο Ισραήλ, για να σωθούν απ' τον αντισημιτισμό, **οι Εβραίοι καλούνται να μεταναστεύσουν στο Ισραήλ για να σώσουν το εβραϊκό κράτος.** Αυτό είναι που εξηγεί την, τουλάχιστον διφορούμενη, συμπεριφορά των ηγετών του σιωνισμού απέναντι στον αντισημιτισμό, που θεωρούν σαν ένα μικρότερο κακό, σε σύγκριση με τον «κίνδυνο» της αφομοίωσης.

8. Από το 1948 έως το 1967, ο σιωνισμός θα γνωρίσει μία περίοδο αριθμητικής (οι 250.000 Εβραίοι θα φθάσουν τα 2,5 εκατομμύρια), οικονομικής και στρατιωτικής ενίσχυσης. Ο πόλεμος του Ιούνη 1967 θα καθιερώσει το κράτος του Ισραήλ σαν απόλυτη στρατιωτική δύναμη στην Αραβική Ανατολή και σαν ένα αναντικατάστατο ατού του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στον αγώνα του ενάντια στο απελευθερωτικό κίνημα των αραβικών μαζών. Η κατάληψη των παλαιστινιακών εδαφών που είχαν μείνει έξω από το σιωνιστικό κράτος μετά το 1948, θα επιτρέψει την ολοκλήρωση της κατοχής ολόκληρης της ιστορικής Παλαιστίνης και μία ιδιαίτερη οικονομική συγκυρία θα προκαλέσει μία πραγματική βιομηχανική ανάπτυξη και μια ευημερία για το σύνολο των στρωμάτων της ισραηλινής κοινωνίας.

9. Αλλά το απόγειο του εβραϊκού κράτους θα είναι και η αρχή της κάμψης του. Η εμφάνιση στην τοπική και διεθνή πολιτική σκηνή του παλαιστινιακού εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος, μια βαθμιαία αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων σε όφελος των αραβικών κρατών, και η καταστρεπτική επιρροή της κατοχής στην ισραηλινή κοινωνία θα ανοίξουν μια συνολική κοινωνική κρίση, που ο πόλεμος του Οκτώβρη 1973 θα είναι απλά η αναγγελία της. Η σοβαρή οικονομική κρίση, η διεθνής απομόνωση, η ανικανότητα να λύσουν – στρατιωτικά ή πολιτικά – το παλαιστινιακό ζήτημα, η

βαθεία κρίση ηγεσίας και προοπτικής είναι οι διάφορες όψεις της κρίσης του σιωνισμού που τίποτα δεν φαίνεται να μπορεί να την ξεπεράσει. Ακόμη και η πραγματική διπλωματική νίκη που ήταν η υπογραφή συμφωνίας ειρήνης με το μεγαλύτερο αραβικό κράτος και η νομιμότητα που δίνει στη σιωνιστική αποικιοκρατία, δεν μπόρεσαν να δώσουν μία δεύτερη πνοή στο εβραϊκό κράτος και να εμποδίσουν τη σύγχυση, την απογοήτευση, τη μετανάστευση (περισσότεροι από μισό εκατομμύριο Εβραίοι κατά τα 10 τελευταία χρόνια) που αγγίζουν όλο και πιο βαθιά τις εβραϊκές μάζες του Ισραήλ.

10. Ο σιωνιστικός εποικισμός δημιούργησε μια εβραιο-ισραηλινή εργατική τάξη που, όσο ο σιωνισμός μπορούσε να της εξασφαλίσει ασφάλεια και μία συνεχή άνοδο του βιοτικού της επιπέδου, ήταν έτοιμη να πολεμήσει και να κάνει θυσίες για να διατηρήσει το εβραϊκό κράτος απέναντι στον εχθρικό αραβικό κόσμο. Αλλά όσο οξύνεται η κρίση του σιωνισμού τόσο γίνεται φανερό ότι το τίμημα που θα πρέπει να πληρώσουν σε ανθρώπινες ζωές, στο βιοτικό επίπεδο, στην ποιότητα ζωής οι εβραίοι εργαζόμενοι γίνεται τεράστιο, και όλα δείχνουν ότι το μέλλον θα είναι ακόμη χειρότερο. Αυτό γιατί ο σιωνισμός, αντί να δημιουργήσει ένα καταφύγιο για τους κυνηγημένους Εβραίους, εμφανίζεται όλο και περισσότερο σαν μια φονική παγίδα για εκείνους που υποτίθεται ότι θα έσωζε. Μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει η αντικειμενική βάση για το σπάσιμο της Ιερής Ενότητας στο Ισραήλ και τη συνεργασία ανάμεσα στους εβραιο-ισραηλινούς εργαζόμενους και το παλαιστινιακό εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα στον αγώνα ενάντια στο σιωνισμό. Απ' τη συνεργασία αυτήν οι Παλαιστίνιοι έχουν να κερδίσουν μία καινούργια πατρίδα, οι Εβραίοι την ειρήνη και την ασφάλεια.

Σημειώσεις :

- (1) *New Outlook*, Ιούνιος – Αύγουστος 1959
- (2) Gershon Shoken «*Η πόρνη των λιμανιών*» Haaretz 30/9/1951
- (3) A. Said, M. Machover, «*Ο Παλαιστινιακός Αγώνας και η Επανάσταση στην Εγγύς Ανατολή*» Matspen No 49, Αύγουστος 1969
- (4) Οι Ασκεναζίμ είναι οι Εβραίοι που προέρχονται από την Ανατολική Ευρώπη, οι Σεφαραντίμ είναι οι Εβραίοι που προέρχονται από τις αραβικές, μεσογειακές και Βαλκανικές χώρες.
- (5) Johny Bunzl, «*Η Παλαιστίνη και ο Λενινισμός*», αδημοσίευτο 1972
- (6) Σκοπός μας δεν είναι να συζητήσουμε εδώ από τακτική άποψη για το ζήτημα ενός Παλαιστινιακού κράτους στα κατεχόμενα εδάφη τον Ιούνιο 1967 ούτε για τη θέση μιάς τέτοιας προοπτικής στον Παλαιστινιακό εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα.
- (7) A. Said & M. Machover «*Η Αραβική Επανάσταση και το Εθνικό Ζήτημα στην Αραβική Ανατολή*» Matspen No 65 ,Ιούνιος 1972
- (8) Ομοίως
- (9) Όλοι οι αριθμοί προέρχονται από το επίσημο στατιστικό δελτίο και τις ετήσιες αναφορές της Τράπεζας του Ισραήλ.
- (10) *New Outlook*, Ιανουάριος 1958
- (11) Ο όρος Ασκενάζ (στην πληθυντικό Ασκεναζίμ) χαρακτηρίζει το σύνολο των Εβραίων της Ανατολικής Ευρώπης, ο όρος Σεφαράντ τους Εβραίους του Μουσουλμανικού κόσμου, των Βαλκανίων και της λεκάνης της Μεσογείου. Ωστόσο, θα χρησιμοποιούμε τον όρο αυτόν μόνο για τους Εβραίους που προέρχονται από τον Μουσουλμανικό κόσμο.

-
- (12) Haaretz, 28/4/80
 - (13) «Σιωνισμός» Encyclopedia Judaica
 - (14) Για τις ισραηλινές προκλήσεις και τις «ομολογίες» των σιωνιστών ηγετών για το θέμα αυτό δείτε «Ο τρίτος γύρος» διακήρυξη της Ισραηλινής Σοσιαλιστικής Οργάνωσης Matspen No 36, Σεπτέμβριος 1967
 - (15) «Κάτω η κατοχή» διακήρυξη της Ισραηλινής Σοσιαλιστικής Οργάνωσης την 1η Ιανουαρίου 1969, δημοσιεύθηκε στο έντυπο «Το άλλο Ισραήλ». Τελ Αβίβ 1969
 - (16) Δες για το θέμα αυτό «Ο εκφυλισμός της ισραηλινής κοινωνίας» Matspen No 69, Μάιος 1973
 - (17) Michel Warchawski «Οι 100 πρώτες ημέρες της κυβέρνησης Μπέγκιν» Inprecor No 15, 25/10/1977
 - (18) «Η κρίση του σιωνισμού» απόφαση του 5ου συνεδρίου της LCR, Cahiers Rouges no 24, Ιερουσαλήμ 1979
 - (19) «Η καταραμένη κατοχή» Haaretz, 28/4/80

MICHEL WARSCHAWSKI

Ο Michel Warschawski είναι μία από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες της Άκρας Αριστεράς του Ισραήλ. Γεννήθηκε στο Στρασβούργο στις αρχές της δεκαετίας του 1950. Γιός του μεγάλου ραβίνου της πόλης, έφυγε για το Ισραήλ το 1967 για να σπουδάσει σε μια εβραϊκή ιερατική (ταλμουδική) σχολή.

Η κοινωνική του συνειδητοποίηση είχε ήδη ξεκινήσει από την εποχή που, ζώντας στην εβραϊκή κοινότητα του Στρασβούργου, διαπίστωσε την περιφρόνηση με την οποία οι αλσατοί εβραίοι έβλεπαν τους «μέτοικους» ομόθρησκους τους που έρχονταν από την Πολωνία και, αργότερα, από τη Β. Αφρική. Στο Ισραήλ έζησε τον Αραβοισραηλινό πόλεμο του 1967 και συγκλονίστηκε από την απάνθρωπη αντιμετώπιση των Αράβων της Παλαιστίνης από το σιωνιστικό κράτος. Τον Οκτώβριο του 1967 προσχώρησε στο κίνημα της αντισιωνιστικής άκρας αριστεράς Ματσπέν (Matzpen), που είχε ιδρυθεί πριν από μερικά χρόνια από τροτσκιστές και αγωνιστές που αποχώρησαν από το ΚΚ του Ισραήλ. Το κίνημα αυτό ενεργοποιήθηκε σε μια απόλυτα διεθνιστική βάση και ανέπτυξε σχέσεις με επαναστατικά και αντιιμπεριαλιστικά κινήματα σε όλο τον κόσμο.

Ενεργός αγωνιστής του Ματσπέν ο Michel Warschawski αρνήθηκε πάντοτε, σαν στρατιώτης, να υπηρετήσει έξω από τα σύνορα του Ισραήλ και ενεργοποιήθηκε πάντα για την υπεράσπιση

των καταδιωκόμενων Παλαιστίνιων αγωνιστών.

Το 1984 ο Michel Warschawski, μαζί με μερικούς ισραηλινούς και παλαιστίνιους συντρόφους του, συμμετείχε στην ίδρυση του Εναλλακτικού Κέντρου Πληροφόρησης (AIC), που είχε στόχο να προωθήσει και στις δύο κοινότητες μιά πληροφόρηση που δεν είχαν. Οι ισραηλινές αρχές έκλεισαν το AIC το Νοέμβρη 1987 για να ξαναεπιτρέψουν τη λειτουργία του 6 μήνες αργότερα. Ο Michel Warschawski συνελήφθη και καταδικάστηκε, το 1989, σε φυλάκιση 20 μηνών.

Το AIC συνεχίζει και σήμερα τη δραστηριότητα του και ο ρόλος του είναι σημαντικός στην προσπάθεια να σπάσουν τα σύνορα, που η κυβέρνηση του Ισραήλ θεωρεί απαραίτητα, ανάμεσα στις 2 κοινότητες. Ο Michel Warschawski παραμένει ενεργός αγωνιστής στην προσπάθεια αυτή, όπως και η σύντροφος του, η δικηγόρος Lea Tsemel, που από το 1972 υπερασπίζεται στα ισραηλινά δικαστήρια τους διωκόμενους παλαιστίνιους.

Συγγραφέας πολλών βιβλίων με πολύτιμες αναλύσεις της ισραηλινής κοινωνίας κυκλοφόρησε πρόσφατα, Μάρτιος 2002, το τελευταίο του βιβλίο «Στα σύνορα» όπου παρουσιάζει τις εξελίξεις στην ισραηλινή κοινωνία μετά το 1980 και προβάλλει την άλλη προοπτική της καταστροφής των συνόρων που χωρίζουν τους ανθρώπους με βάση την εθνικότητα ή τη θρησκεία τους αλλά και της χάραξης άλλων, μέσα στην κοινωνία, που ορίζουν τα στρατόπεδα με βάση τις αξίες και την κοινωνική προοπτική.

Michel Warschawski & G. Taut
Τί είναι ο σιωνισμός
Εκδόσεις Πρωτοποριακή Βιβλιοθήκη
Αθήνα 2003
Τιμή: 3 €

